

**T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
İŞLETME PROGRAMI**

**KÜRESELLEŞMENİN TÜRKİYE'DE HAVA
TAŞIMACILIĞI VE SİVİL HAVACILIĞI ÜZERİNE
ETKİLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
MUSTAFA FIRAT KORKMAZ**

**DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. MEHMET KAHVECİ**

İstanbul - 2017

**T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
İŞLETME PROGRAMI**

**KÜRESELLEŞMENİN TÜRKİYE'DE HAVA
TAŞIMACILIĞI VE SİVİL HAVACILIĞI ÜZERİNE
ETKİLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
MUSTAFA FIRAT KORKMAZ**

**DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. MEHMET KAHVECİ**

İstanbul - 2017

T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

.....*Neve*.....*Anabilim/Anasanaat Dalı* *Yüksek Lisans*..... Programı Tezli Yüksek Lisans
öğrencisi*Mustafa Fırat KOCMAN*..... tarafından hazırlanan
“.....*Küreselleşmenin Türkiye’de Hava Trafikliği ve Sivil Havacılığı*
.....*Üzerine Etkileri*.....”

adlı bu çalışma jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Tarihi : *07.02.2017*

(Jüri Üyesinin Ünvanı, Adı, Soyadı ve Kurumu) :

İmzası :

Jüri Üyesi: *Y. Doç. Dr. Mehmet KAHİCELİ*.....

.....*Mehmet Kahiceli*.....

Danışman:.....*Halil*.....Üniv. *Neve* ASD/ ABD Öğr. Üyesi

Jüri Üyesi: *Doç. Dr. Mehmet Celal KARLA*.....

.....*Mehmet Celal Karla*.....

.....*Halil*.....Üniv. *Neve* ASD/ ABD Öğr. Üyesi

Jüri Üyesi: *Y. Doç. Dr. Sema ÇİMEN ÇINAR*.....

.....*Sema Çimen Çınar*.....

.....*Arel*.....Üniv. *Neve* ASD/ ABD Öğr. Üyesi

Jüri Üyesi:

.....

.....Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)

Jüri Üyesi:

.....

.....Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)

ÖNSÖZ

Günümüzde dünya küçük bir köy olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımın doğruluk payı hiç kuşku yok ki oldukça yüksektir. Küreselleşme ya da globalleşme süreci günümüzde bir yandan sürekli biçimde sosyal, siyasi ve ekonomik kaoslara kaynaklık ederken, diğer yandan küreselleşmeye uyum sağlamayı becerebilen ülkelere ve organizasyonlara çok büyük ilerleme ve gelişme imkanları sunmaktadır. Küreselleşmeye uyum sağlayabilecek kurumların ve bu kurumların bağlı olduğu ülkelerin stratejik, yapısal ve yönetsel açıdan sürekli bir değişim ve gelişim içinde olmaları şarttır. Akılcı ve olumlu yönde değişim ve gelişimini gerçekleştiremeyen işletmelerin, kurumların ve ülkelerin yerküre üzerinde süreklilik gösteren yeni değişimlerin ortaya çıkardığı şartlardan dolayı; kriz ve kaostan kurtulma şansları çok düşüktür.

Bu nedenle yapılan çalışmanın amacı; havayolu taşımacılığı ve hava ulaşımına küreselleşmenin neler kazandırdığı ve devamında global olmanın ürün, hizmet kalitesini nasıl geliştirdiğini araştırmaktır. Bu konuda bir takım kıyaslamalar yapılarak, eksikliklerin giderilmesi ve kalitenin artırılmasına dikkat çekmek amaçlanmıştır.

Bu araştırmamda bana desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen değerli danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Mehmet KAHVECİ ve diğer tüm hocalarıma, değerli arkadaşım Yazgı AKBUNAR'a, röportaj aşamasında yardımlarından dolayı şirket yöneticilerim ve çalışma arkadaşlarıma, değerli eşim Yağmur KORKMAZ ve babam Hasan KORKMAZ'a teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER	ii
KISALTMALAR	iv
TABLO LİSTESİ	v
ŞEKİL LİSTESİ	vi
ÖZET	vii
ABSTRACT	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı	2
1.2. Araştırmanın Önemi	2
1.3. Araştırmanın Sınırlı Olanakları	3
1.4. Araştırmanın Yöntemi	3
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1. Küreselleşmenin Tanımı	4
2.2.1. Birinci Küreselleşme Dalgası	6
2.2.2. İkinci Küreselleşme Dalgası	8
2.2.3. Üçüncü Küreselleşme Dalgası	8
2.3. Küreselleşmenin Unsurları	9
2.4. Küreselleşme Türleri	10
2.4.1. Ekonomik Küreselleşme	11
2.4.2. Siyasi Küreselleşme	12
2.4.3. Sosyo-Kültürel Küreselleşme	13
2.4.4. Teknolojik Küreselleşme	14
2.4.5. Çevresel Küreselleşme	14
2.4.6. Politik Küreselleşme	14
2.4.7. Politik- İdeolojik Dinamikler	15
2.5. Küreselleşmenin Ortaya Çıkışında Rol Oynayan Faktörler	16
2.5.1. Teknolojik Gelişmeler	16
2.5.2. Ekonomik Gelişmeler	18
2.5.3. İdeoloji Faktörü	18
2.6. Küreselleşmenin Sonuçları	18
2.7. Küreselleşme üzerine bazı düşünceler	21

2.7.1. Küreselleşmeye İlişik Olumlu Yönde Ve Negatif Yaklaşımlar	23
3. HAVAYOLU TAŞIMACILIĞI.....	28
3.1. Havacılık	28
3.2. Ticari Havayolu Taşımacılığı.....	29
3.2.1. Bölgesel Havayolu Taşımacılığın Faydaları	31
3.2.2. Bölgesel Havayolu Taşımacılığının Gelişmesini Sağlayan Faktörler.....	32
3.2.3. Bölgesel Havayolu Taşımacılığının Talebini Etkileyen Faktörler.....	35
3.3. Dünyada Havacılık Sektörünün Gelişimi.....	36
3.3.1. Küreselleşme Bağlamında Rakamlarla Türk Sivil Havacılık Sektörü	39
3.4. Türkiye’de Sivil Havacılığın Tarihsel Gelişim Süreci.....	45
3.4.1. Türkiye’de Uçak Üretimi İle İlgili Çalışmaların Tarihi.....	46
3.5. Türkiye’de Havayolu Taşımacılığının Mevcut Durumu	48
3.6. Türkiye’de Bölgesel Havayolu Taşımacılığı İhtiyacını Doğuran Nedenler ...	48
3.6.1. Türkiye’de Sivil Hava Taşımacılığında Yaşanan Sektörel Zorluklar	48
3.6.2. Havayolu Taşımacılığının Gelişmesinin Toplumsal Nedenleri	49
3.6.3. Havayolu Taşımacılığının Gelişmesinin Siyasi Nedenleri	50
3.7. Türkiye’de Bölgesel Havayolu Taşımacılığının Gelişmesi İçin Yapılması Gerekenler	50
4. YÖNTEM.....	53
4.1. Evren Örneklem	53
4.2. Sınırlılıklar	53
4.3. Sayıtlar	53
4.2. Verilerin Toplanması	53
4.3. Verilerin Analizi:	54
4.4. Bulgular.....	56
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	76
6. KAYNAKLAR	81
7. EKLER.....	88
EK-1. Röportaj Soruları	88
EK-2. Röportaj Cevapları.....	89
8. ÖZGEÇMİŞ	124

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AWB	: Havayolu Taşıma Seneti
BM	: Birleşmiş Milletler
DYSY	: Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımı
EASA	: European Aviation Safety Agency (Avrupa Havacılık Emniyeti Ajansı)
GCI	: Global Connectedness Index (Küreselleşme Endeksi Raporu)
GSMH	: Gayri Safi Milli Hasıla
GSYİH	: Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
ICAO	: International Civil Aviation Organization (Uluslararası Sivil Havacılık Organizasyonu)
IMF	: International Monetary Fund (Uluslararası Para Fonu)
MKEK	: Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu
NATO	: North Atlantic Treaty Organization (Kuzey Atlantik Anlaşma Örgütü)
OECD	: Organization for Economic Cooperation and Development (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı)
Pan- Am	: Pan American Airways (Pan Amerikan Havayolu)
PICAO	: Provisional International Civil Aviation Organization (Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü)
TC.	: Türkiye Cumhuriyeti
THK	: Türk Hava Kurumu
THY	: Türk Hava Yolları
TOMTAŞ	: Tayyare Otomobil ve Motor Türk Anonim Şirketi
UNICEF	: United Nations International Children's Emergency Fund (Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Yardım Fonu)
Vb.	: Ve Benzeri
VIP	: Very Important Person (Çok Önemli Kişi)
WTO	: World Trade Organization (Dünya Ticaret Örgütü)
yy.	: Yüzyıl

TABLO LİSTESİ

Tablo 1.Küresel Rekabet Endeksi	17
Tablo 3.Küreselleşmenin Havacılıkta İstihdam ve Ciro Değerlerine Etkisi	39
Tablo 4.Türkiye'nin Dünya ve Havayolu Yolcu Sıralaması (Bin)	41
Tablo 5.Türkiye'de Havayolu Şirketleri İle İlgili Genel Bilgi.....	42
Tablo 6. Röportaj Katılımcı Bilgileri.....	80

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1.2004-2012 Yılları Türkiye Geneli Havalimanları Yolcu Trafiği.....	42
Şekil 2.Türkiye'nin 2015 Yılı İtibarı ile Sahip Olduğu Uçak Sayıları	43
Şekil 3.Hava Ulaştırma Antlaşması Bulunan Ülke Sayıları ve Yürütülen İkili Müzakereler.....	44

GENEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Mustafa Fırat KORKMAZ
Anabilim Dalı : İşletme
Programı : İşletme
Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Mehmet KAHVECİ
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans – Ocak 2017

KÜRESELLEŞMENİN TÜRKİYE’DE HAVA TAŞIMACILIĞI VE SİVİL HAVACILIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ

ÖZET

Ekonomik ve sosyo-politik küreselleşme, ekonomik, politik ve sosyal hayata dair birçok boyutu içinde barındırır. Ancak küreselleşmede ön plana çıkarılan ve sürekli vurgulanan nokta, genel anlamda olayın ekonomik boyutu olmuştur. Zannedildiğinin aksine küreselleşme; sadece ekonomik gelişimi ve kutupsuz bir dünya sistemini ifade etmez. Bu tarz olguların ötesinde küreselleşme, yerküre üzerindeki ekonomik parçalanmışlığı ortadan kaldırma çabalarına yönelik bütüncül bir tablodur. Görüldüğü gibi küreselleşme sadece ekonomik boyutuyla değil, kültürel, toplumsal ve politik bir olgu olarak da karşımıza çıkmaktadır.

1990'lı yıllardan itibaren yerküremizde siyasal, sosyal, kültürel olgular çerçevesinde ortaya çıkan gelişmeleri küreselleşme olarak tanımlayabiliriz. Bu tarihten itibaren ortaya çıkan yeni olguların ulusal sınırlar dışında, dünya geneline yayılması küreselleşmenin genel bir tanımının çerçevelerini belirlemiştir. Dünya kültürleri arasında ekonomik, sosyal, kültürel ve dini ilişkilerin çok hızlı artması, bu dengeler doğrultusunda karşılıklı etkileşimlerin çok hızlı yayılması dünya kültürlerini birbirlerine çok yakınlaştırmıştır.

Türkiye ekonomisinin bu dönemine baktığımızda; ülkemiz 30 yıldır devamlı ekonomik ve siyasi krizlerle boğuşmuş, bu yüzden sık sık ekonomik daralma problemlerini çözme ve siyasi istikrar arayışları ile uğraşma çabası içerisinde yoğun bir enerji harcamak zorunda kalmıştır.

Sivil havacılık; akılcı bir yönetim ve doğru bir planlama ile globalleşme ya da küreselleşme adı verilen sisteme ülkemizin olumlu bir şekilde uyum gösterebilmesi için anahtar bir sektör olması nedeniyle özel bir öneme sahiptir. Ülkemizi; eski

dünya kıtalarının kavşak noktasında olması sebebiyle havacılık sektörünün dünya üzerindeki parlayan yıldızı olarak tanımlamak yanlış olmaz. Günden güne artan havayolu taşımacılığına, ülkemizde faaliyet gösteren kamu sektörü ve özel sektöre ait havayolu şirketlerinin başarılı bir şekilde uyum sağlamaları; ülkemizin sosyo-ekonomik, sosyo-kültürel gelişimine ve dünya ülkeleri arasında saygın bir konuma ulaşmasına katkı sağlayacak birincil öneme sahip bir sektördür. Bu çalışmanın amacı havacılık sektöründe küreselleşme çabalarının olumlu yönde bir nebze de olsa katkı sağlamaktır

Anahtar kelimeler: Küreselleşme, Taşımacılık, Havacılık

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname : Mustafa Fırat KORKMAZ
Field : Business Administration
Program : Master Business Administration
Supervisor : Assist. Prof. Dr. Mehmet KAHVECİ
Degree Awarded and Date : Master – January 2017

GLOBALIZATION'S AFFECTS IN TURKEY TO AIR TRANSPORTATION AND TO CIVIL AVIATION

ABSTRACT

Globalization, economic, political and social life has many dimensions. However, continuous emphasis has been caused, in general, with an emphasis on his economic size. Contrary to common belief, globalization-economic compliance or non-polar world-system does not refer to an. Beyond these things, globalization is a holistic economic brokenness shaped table. As seen with the terms of economic globalization, cultural, social and political phenomenon emerges.

Economic, political, socio-cultural values and the accumulation of formed around these values beyond national borders, the spread of globalization throughout the world be presented as a general description of the world among the nations with different socio-economic, cultural and faith to enter into close relationship with this network of relationships and increase the spread in the nations of the world closer to each other.

Indeed, the crisis of the Turkish economy over the last thirty years lives in a continuous and 1990s, "instability-crisis-growth-instability" shows the temperature in helezoni pushed into a loop.

Aviation sector with a rational management and accurate planning of our country an embassy globalization or globalization name in a positive way in order to show compliance with the system key due to the fact that a sector has a special significance at this point. Our country; the crossroads of the old world continents due to be the shining star in the world aviation sector, identify. Day by day increasing airway transportation of our country's public and private sector airline companies

successfully adapt; our country's socio-economic, socio-cultural development and to achieve a respectable position among the countries of the world will contribute to a sector of prime importance.

The aim of this study was to aviation industry globalization efforts in a positive way is to contribute, albeit a little bit though.

Key words: Globalization, Transportation, Aviation

1.GİRİŞ

İnsanlık tarihi boyunca bireylerin bulunduğu bölgeyi yeme içme, barınma ve güvenlik amaçlı araştırması beraberinde bir rekabet ortamı oluşturmuştur. Bu rekabette insanlar kendileri için faydalı olan her şeyi sürekli geliştirerek rakiplerine üstünlük sağlama çabası içerisinde olmuşlardır. Ortaya çıkan rekabete teknolojik gelişmeler açısından uyum sağlayamayan toplumlar ilerleyememiş ve bulunduğu topraklar üzerinde kendi güvenliklerini riske sokmuşlardır. Günümüz dünyasında bu rekabetin modern ismi küreselleşme olmuştur.

Küreselleşme; ülkeler için de ekonomik, siyasi, toplumsal ilişkilerin daha geniş bir çerçeveye yayılmasına imkan tanıyan, bu ilişkiler ile farklı ideolojilerden kaynaklanan ayırım ve kutuplaşmaların yok olmasını sağlayan, değişik kültürlerle sahip olan toplumların birbirlerine daha yakın olmasını gerektiren bir olgudur. Küreselleşme; somut ve tinsel değerlerin veya bu değerler etrafında kümelenen birikimlerin; ait olduğu ülkedeki yöreselliği ve milli benliği bir tarafa bırakarak dünyanın her tarafına yayılması olarak da karşımıza çıkmaktadır.

Küreselleşmenin Türkiye'nin siyasi yapısında meydana getirdiği değişiklikleri görmek ve konuyu doğru anlamak için ilk önce ülkemizde meydana gelen bazı olayları tarihsel açıdan incelememiz gerekmektedir.

1961 anayasasını yürürlüğe girmesi ile birlikte Türkiye'de sosyal devlet anlayışı gelişmiştir. Bu tarihten sonra 1970'lerde Türkiye'de başka bir anlayışın gerçekleştiği görülmüştür. Bu dönemde uygulanan ekonomi politikası, ithal ikameci politikasıdır. Bununla birlikte bir de özel teşebbüsler uygulanmakta ve bunlar devlet teşvikleri ile bir ahenk içerisinde yürütülmektedir. Bunların yanında ülkeler arasındaki etkileşimlere uyum çabaları yer almaktadır. Buna örnek, Türkiye'nin Avrupa Birliğine üyelik çalışmaları verilebilir. 1963 senesinde imzalanan Ankara Anlaşması Türkiye ile Avrupa Birliği içinde süregelen ve şu ana kadar devam eden karmaşık bir sürecin başladığı anı nitelendirmektedir. Bu dönem itibari ile Türkiye mevcut dış politikasını AB'ye yöneltmiş ve birliğe üye olabilmek için çalışmalar yürütmüştür. Herkesin bildiği üzere AB hem siyasi hem de ekonomik alanda

yapılmaya çalışılan bir entegrasyon anlamına gelmektedir. Bundan dolayı aday devletler bir nevi AB'nin ön koşullarını şartsız kabul edip bu koşullara göre politikalar benimsemek durumundadır. Sonuç olarak aday ve üye devletler kendi milletlerinin kararlarını özgür bir şekilde değil AB ile eşgüdümlü bir şekilde vermektedir. Bu durum da egemenliğin millette olmasını engellemektedir (Aslan, 1980: 213-223).

Yapılan bu araştırmada küreselleşme kavramının iktisadi açıdan tarihi incelenecektir. Bu doğrultuda birinci bölümde; öncelikle giriş, çalışmanın amacı, önemi, sınırlı olanakları, yöntemi ve analiz kısmına yer verilecektir. İkinci bölümde; küreselleşmenin tanımıyla, faktörlerine değinilerek kavramsal çerçeve oluşturulacak, küreselleşme geniş çaplı incelenecek, küreselleşmenin tarihçesi üzerine belirlemeler yapılacaktır. Üçüncü bölümde; havacılık, havayolu taşımacılığı, bölgesel havayolu taşımacılığı, havayolu nakliyeciliği üzerine açıklamalar getirilerek konu detaylı bir şekilde incelenecektir. Dördüncü bölümde; araştırmanın yöntemine ve elde edilen bulgular doğrultusunda varılan sonuçlara göre değerlendirmeler yapılacaktır. Beşinci bölümde ise sonuç ve öneriler belirtilecektir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, küreselleşmenin Türkiye'de havayolu taşımacılığına ve sivil havacılığa olan etkisi ve bu etkilerin yarattığı olumlu gelişmelerin sektördeki ürün-hizmet faktörüne sağladığı yararların incelenerek bunları modüllerin karşılaştırmalı faydaları çerçevesinde değerlendirip ilgili bulgular elde etmek amaçlanmıştır (Bozkurt, 2000: 1).

1.2. Araştırmanın Önemi

Havayolu taşımacılığında küreselleşmenin havayolu nakliyeciliğine ve havayolu ulaşımına olan katkılarının farkına varabilmek adına bu çalışma oldukça önem arz etmektedir. Ayrıca bu çalışmanın küreselleşmenin havayolu nakliyeciliğine ve havayolu ulaşımına olumlu ve olumsuz etkilerinin ele alınması açısından da önemli olduğu tarafımızca düşünülmektedir.

1.3. Araştırmanın Sınırlı Olanakları

1. Bu inceleme taranan çeşitli kaynaklardan elde edilen bilgiler sonucu varılan sonuçların analizi ve sentezi ile sınırlıdır.
2. Bu çalışma hazırlanan görüşme formundaki sorularla sınırlıdır.
3. Röportaj sorularını yanıtlayan havacılık sektöründe çalışan kadınların ve erkeklerin verdikleri cevaplarla sınırlıdır.
4. Çalışmanın bitiminde ulaşılacak bulgulardan çıkan sonuçlar ve değerlendirmeler bu araştırmanın ana fikrini oluşturacaktır.

1.4. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın yöntemini belirleyebilmek için; araştırmanın modeli, araştırmanın evrenini ve örneklemini, araştırmada kullanılan veri toplama ve değerlendirme yöntemlerini ve araştırmanın bulgularını belirtmek gerekmektedir.

2.GENEL BİLGİLER

2.1. Küreselleşmenin Tanımı

Küreselleşmenin tamamlanmamış, gelişen dünya ile birlikte etki alanlarının da gelişmesi ve değişmesi bu dönemi tanımlamayı oldukça güçleştiren bir süreçtir. Sürecin başlangıcı; yani tarihsel gelişimi hakkında farklı görüşlerin olması, geniş bir süre perspektifi içerisinde sürecin gelişimini ele almamıza yol açmış, etki alanlarının çeşitliliğinden dolayı sürece farklı açılardan bakmamızı gerektirmiştir.

Küreselleşme kavramı, öncelikle akademik ve ekonomik çevreler içerisinde en fazla tartışma konusu olan kavramlar ile birlikte ilk sıralarda yer almaktadır. Özellikle akademik çevrelerce küreselleşme kavramının içeriği, küreselleşmeyi tetikleyen olaylar ve küreselleşme sürecinin neticeleri, küreselleşmedeki pozitif ve negatif öğeleri de değişik düşüncelerle değerlendirmeye alarak açıklamaya çalışmaktır. Bu çerçevede küreselleşme kavramı ve küreselleşme süreci ile ilgili çeşitli tanımlar ve açıklamalar yapılmıştır.

Çağımızda, dünyada yaşanmış olan en önemli değişimlerden biri küreselleşmedir. Küreselleşme, *“ülkeler arasındaki ekonomik, siyasal, sosyal ilişkilerin yaygınlaşması ve gelişmesi, ideolojik ayrımlara dayalı kutuplaşmaların çözülmesi, farklı toplumsal kültürlerin, inanç ve beklentilerin daha iyi tanınması, ülkeler arasındaki ilişkilerin yoğunlaşması şeklinde farklı görünen ancak birbirleriyle bağlantılı olguları içeren, bir anlamda maddi ve tinsel değerlerin ve bu değerler çerçevesinde oluşmuş birikimlerin milli sınırları aşarak dünya çapında yayılması”* anlamına gelmektedir (Mahiroğlu, 2001: 171).

Küreselleşme, ulus-devletin ekonomik açıdan dünya piyasalarına entegrasyonu çerçevesinde etkisinin azalması, çok uluslu şirketlerin daha geniş alanlara yayılması iletişim teknolojilerinde ortaya konulan yenilikler, uluslar üstü örgütlenmelerin evrensel meşruiyet zeminleri olarak ortaya çıkması ve giderek homojenleşen bir kültürün varlığı gibi sosyal ve toplumlar arası gerçeklikleri vasıflandırmak, bu gerçekliklerle beraber gelişen süreçleri açıklamak adına gelişen bir kavramdır.

Küreselleşme, 20. yy.'ın sonlarına doğru popüler bir kavram olarak ortaya çıkmıştır. Kelimenin kökeni "global" dir. Global, dünya genelinde veya bütüne ilişik anlamında İngilizce'ye bir sıfat olarak ancak 19.yy.'ın sonlarında girmiştir. Globalize (küreselleşmek) ve globalizm kelimeleri literatüre ilk olarak 1944 yılında piyasaya sürülen küçük bir okuma kitabında birer terim olarak geçmiştir. Globalizasyon kavramı da 1961 senesinde piyasaya çıkan "webster's third new international dictionary of english language unabridged" 'de yer alır. Bugünkü anlamına yakın bir biçimde ise literatüre ilk kez McLuhan tarafından yazılan "Global Köy" adlı eserde geçmektedir. 1980'li yıllarda Amerika'nın işletme alanında önde gelen okullarında bu terim sıkça kullanılmaya başlanmıştır (Tezcan, 1996: 45).

Bazı Giddens ve Harvey gibi post modern bilim insanları; küreselleşme kavramının yer ve zaman kavramlarının kısıtlamalarını engelleyeceğini ve bu kısıtlamaların kalkması sonucu devletlerin gelişmişlik seviyelerine göre küreselleşmede daha iyi roller oynayabileceğini söylemektedir. Bu tez ülkelerin kendi milli pojlerini üretmelerinin gerekliliğini ortaya koymaktadır. Fakat ülkelerin bu konuda ne kadar başarı sağlayabilecekleri net değildir, bunu zaman gösterecektir.

2.2. Küreselleşmenin Tarihsel Gelişimi

Küreselleşmenin tarihsel gelişiminin tam olarak hangi döneme tekabül ettiğini söylemek oldukça zordur. Bazı bilim insanlarının söylediklerine bakılırsa ilk insanların taştan yonttuğu baltalarını, bir başkasıyla takas etmeleriyle küreselleşme evresinin başladığı varsayılmaktadır. Öte taraftan bazı bilim insanları ise küreselleşmenin çağdaş dönemlerin başlangıcıyla ortaya çıktığını iddia etmektedirler. Diğer bir grup bilim insanları ise 1800'lü seneleri, 1950'lerin sonlarını yahut 1970'li seneleri küreselleşmenin başlangıcı olarak kabul etmektedir (Savaş, 2004: 25).

Küreselleşme asıl anlamı ile bütünleşme gösteren bir dünya ticaret sistemi olarak; 19. yy.'ın ikinci yarısından itibaren gündemdedir. Ekonomi olaylarının evrensel bir nitelik kazanmasından dolayı; küreselleşmenin dünyada 1960'larda etkinleşmeye başladığı düşüncesi hakim bir fikir olmuştur. 1960 yılı; bir açıdan küresel firmaların ortaya çıktığı ve küresel seviyede işlevlerini artırdığı, diğer yandan da ticari işlerin çabuk geliştiği bir dönem olarak bilinmektedir (Güzelcik, 1999: 19).

Sovyetler Birliğinin dağılmasından önce dünya çapında, ABD ile Sovyet Birliği'nin bulunduğu iki kutbun olduğu bir terazi yer almaktaydı. Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından uluslararası sistemdeki iki kutuplu denge bozulmuştur. 1945 senesi incelendiğinde Avrupa Devletlerinin savaştan dolayı güç kaybetmesi, ekonomi ve teknolojide geri kalması sonucu küresel rekabette sadece iki süper güç olan ABD ve Sovyetler Birliği bulunmaktaydı. Öte yandan yine savaştan dolayı güç kaybeden diğer dünya devletleri Japonya ve Çin gibi ölkelerde gelişen küresel yapıda yer almamıştır. Dolayısıyla bu iki kutuplu sistemde Avrupalı Devletler ile sözü edilen diğer devletler bu iki süper güçlerden birisinin yanında yer alabilmekteydi. Küreselleşen dünyada Avrupalı devletler ABD ekonomisi ile ilişkili olan liberalizmi benimsemiş ve diğer ölkeler Sovyetler Birliği'nin rejimi olan komünizmi benimsemişlerdir (Aktan, 1999: 11).

1945-1975 senelerinde dünyadaki coğrafi öneme sahip bazı bölgeler küreselleşen dünyada ortak pazar ya da serbest pazar alanı olarak gelişmiştir. 1945'ten önce temel olarak değişik bir dünya ticareti çevresi meydana gelmiştir. Kapitalist yönde gelişmiş ölkelerdeki sermaye kendisine daha serbestçe ticaret yapabileceği bir alan oluşturmuştur. Serbest pazar ekonomisinden dolayı kapitalizmi benimseyen ölkeler sayıca çoğalmıştır. 1970'li yıllarda hem ekonomik hem de siyasi alanda gelişmiş ölkelerin mevcut ekonomilerinde bir çöküş ya da duraksama meydana gelmiştir. Bu sebepten dolayı da gelişmekte olan ölkeler ekonomik yönden zayıflamışlardır. 1980 ve 1990 arası dönem itibari ile tüketim kültürü tüm dünyaya yayılmış ve ulusal pazarların yerini ulus aşırı pazarlar almıştır (Şığya, 2001: 8-9).

2.2.1. Birinci Küreselleşme Dalgası

İlk küreselleşme dalgası olarak kabul edilen olgu 1453 yılında gerçekleştirilen İstanbul'un Fethi'dir. Bu olayın neticesinde Avrupa'lı devletler yeni ticaret ve yaşam alanları için de bir takım keşifler gerçekleştirmek zorunda kalmıştır. Bu dönemde federal devletlerin yıkılıp yerine ulus devletlerin kurulması ile Avrupa'lı devletler sınırlarını aşarak deniz kıyılarına yakın ölkelerde egemen güç olabilme çabalarına girmişlerdir (Robertson, 1999: 98-99).

Birinci küreselleşme dalgasının özelliği; feodal beyliklerin yerini ulus-devletlerin almış olmasıdır. Bu döneme aynı zamanda Avrupa'da gelişen ticaretin bir sonucudur denilebilir. Gelişen tecim ile beraber mevcut kent-devletleri ve feodal beylikler önemini yitirmiş ve yeni bir siyasi oluşuma gereksinim duyulmuştur. Daha güvenli ve geniş pazarlara sahip olmak ulus devletler ile birlikte mümkün olmuştur. Birinci küreselleşme dalgasında dönemin belirginleşen özelliği olarak karşımıza çıkan bir diğer kavram da sömürgeciliktir. XIV. yy. ve XV. yy. arası coğrafi keşiflerle hemen bununla beraber ortaya çıkan ve gelişen sömürgecilik, günümüz itibari ile küreselleşme adını alan sürecin bir nevi ilk zincirini oluşturmuştur. Sömürgecilik, Avrupa'nın gelişen pazar ekonomisinin organik sınırlarını aşma ihtiyacından ortaya çıkmıştır. Birinci küreselleşme dalgasının pek çok yönden günümüzde yaşadığımız küreselleşme dönemini anımsattığı da söylenebilir (Oran, 2001: 5).

Tarihte ilk defa ortaya çıkan sömürgecilik faaliyetleriyle en değerli madenler gümüş ve altın olmuş, devlet için en büyük ekonomik zenginliğin bu madenlerle sağlandığı ve dış satımın öneminin vurgulandığı dış alımın ise sınırlı olması gerektiğini savunan merkantilizm teorisi bu dönemde ortaya çıkmıştır. Deniz aşırı yolculuklar ve sömürgeleştirme faaliyetleri yerini emperyalizme bırakmış, bu topraklardan elde edilen kaynaklar Avrupa'ya götürülerek Avrupa'nın ekonomik açıdan gelişmesine ve büyümesine imkan tanımıştır. Tabii ki bu gelişme sadece ekonomik açıdan olmamıştır. Aynı zamanda güçlenen ekonomiyle birlikte bu devletler siyasi açıdan uluslararası arenada üstünlük sağlamışlardır.

Uluslararası ticaret, anapara ve işgücü akımı dikkate alındığında birinci küreselleşme dalgası ve günümüzde yaşanan küreselleşme sürecin benzerlik gösterdiği ve ek olarak birinci küreselleşme döneminde de aynı bugünkü gibi uluslararası piyasaların birbiriyle etkileşim halinde, iç içe geçmiş ve birbirlerinden etkilenen bir görünüme sahip olduğu iddia edilmektedir. Ama birinci küreselleşme döneminde uluslararası finans piyasaları bugünkü piyasaya göre daha küçük çaplı ve Avrupa finans piyasası ağırlıklı ve teknolojik gelişmenin yavaş olduğu bir görünüm arz etmektedir (Boratav, 1989: 56).

2.2.2. İkinci Küreselleşme Dalgası

İkinci küreselleşme dalgasının itici gücü sanayileşme olmuştur. İkinci küreselleşme dalgasında sömürgecilik, yerini bu dönemde emperyalizme bırakmıştır. İkinci küreselleşme döneminin görüldüğü 1870-1914 yılları arasında ulaşım ve iletişim ağlarının gelişmesiyle beraber ülkeler arası ekonomik ilişkiler de artmaya başlamıştır. Sanayi devrimi sonrasında gelişen uluslararası ticaret, XX. yy.'nin başlarında meydana gelen iki dünya savaşı ve 1929 dünya ekonomik buhranının da etkisiyle, yerini aşırı korumacılık, rekabetçi devalüasyonlar, tarifeler ve komşuyu yoksullaştırma politikalarına bırakmış ve uluslararası ticaret minimum seviyelere inerek refah aracı olma özelliğini yitirmiştir. Bu durum dünyada küreselleşme hareketinin yavaşlamasına neden olmuştur (Demsey, 1997: 378).

19. yüzyıl sonlarında serbest ticaret alanlarının gelişmesiyle Sanayi Devrimi, liberal bir ekonomik düzen yaratmıştır. Uluslararası alanda serbest ticaretten kaynaklanan herhangi bir engelin olmaması, sermaye ile işgücününün kısıtlı olmadığı bu yüzyılda mal alım- satım ticareti oldukça önem kazanmıştır. Gelişen teknoloji, işgücünün önem kazanması ve geliştirilmesinden dolayı farklı ülkelere daha iyi iş imkanı ve hayat standartları için göçler başlamıştır. Bu göçler küreselleşmenin yayılmasında oldukça önem arz etmiştir (Aktan ve Şen, 1999: 10).

2.2.3. Üçüncü Küreselleşme Dalgası

Yaşanmış olan iki dünya savaşından olumsuz etkilenen küreselleşme dönemi, İkinci Dünya Savaşı'nın ardından Amerika'nın liderliğinde kurulan Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası, Gatt ve Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) gibi uluslararası kuruluşların da etkisiyle tekrar hız kazanmıştır. Böylece 1950-1960'lı yıllarda yeni bir küreselleşme dalgası ortaya çıkmıştır (Gülgün, 2011: 21).

1960-1970 yıllarına gelindiğinde küresel anlamda ekonomi, önceki dönemlere göre daha geniş çerçevelerde gelişmeler yaşamış, 1973- 1974 yılları itibari ile de ortaya çıkan petrol krizinden dolayı tekrar duraksamıştır. Bu krizden sonra mala olan talepler azalmış, işgücüne dayalı çöküntüler meydana gelmiştir.

Sonraki süreçte de dünya ekonomisinde gerileme ve çöküntü devam etmiştir. Sistemin sorunlarından kaynaklı olarak, iş gücü ve kamu giderlerinin yükselmesi verimliliği düşürmüş ayrıca enflasyonu yükseltmiştir. Sonuç olarak talep düşmüş ve ekonomik büyüme gerilemiştir. Mevcut ticaretten elde edilen kâr oranlarında düşüş, ekonomik açıdan da sıkışmalara sebep olmuştur. Bu durum yüksek enflasyon oranları ile bütünleşince dünya krizden daha çok etkilenmiştir. Ortaya çıkan bu krizden kurtulmak amacıyla üretimde tekrardan yeni yapılandırılmalar yapılmış, mallardan verimlilik ve kâr elde edebilmek için de teknolojik alanlarda köklü değişimlere gidilmiştir. Bu çalışmalar itibari ile yaşanan bu son küreselleşme halkasının büyümesinde teknolojinin oldukça fazla önemi ve katkısı vardır. Teknolojik gelişmelerin etkisi ile hem bilgiye erişimde hem de kaliteli bir biçimde istenilen yere gönderilmesinde sorun yaşanmamakta ve hızlı bir şekilde iletişim sağlanabilmektedir. Yani şirketler ve devlet arasındaki iletişim hem daha şeffaf hem de daha verimli bir hale gelmiştir.

Birinci küreselleşme dalgası, feodal beyliklerin üzerinde ulus-devletin oluşmasına yol açmasına karşın, üçüncü küreselleşme dalgası ise ulus-devletlerin üzerinde konfederal ya da federal özellikte yeni oluşumlara neden olacağı belirtilmektedir. Bu durumda dünya, endüstri devriminin ardından yaşadığı köklü değişim sonrası yeni bir dönüşüm ile karşı karşıya kalmıştır.

Üçüncü küreselleşmede, 1970'lerin başından şimdiye dek ortalama herbirisinin 10'ar yıl ara ile üç adet itici gücü ortaya çıkmıştır. Bunlardan ilki 1970'lerde çok uluslu şirketlerin güç kazanması ya da uluslararası arenaya çıkmasıdır. İkincisi, özellikle optik kablunun ve bilgisayar ortaya çıkmasıyla meydana çıkan bildirişim devrimi, üçüncüsü de 1990'larda Sovyet blokunun çökmesi üzerine batının rakibinin kalmaması. Yaklaşık 10'ar yıl aryla olup biten bu üç büyüme birbirini izleyerek ve birbirini güçlendirerek üçüncü küreselleşmenin itici gücünü teşkil etmişlerdir (Kakinç, 2004: 15-17).

2.3. Küreselleşmenin Unsurları

Küreselleşme alanında çalışmalar yürütenlerin konu ile ilgili düşünceleri,

konuya bakış açıları ile savunduğu değerlerin gelişen bu dönem içerisinde değiştiği ön görüldüğünde, bunların tek bir tanımda anlaşmalarının zor olduğu ve bu zorlukların aşılması halinde dahi açık ve belirli bir tanımlama yapmanın güçlüğü ile karşılaşıldığı görülmektedir. Küreselleşmenin vazgeçilmez öğelerini belirlemek ve bu unsurları incelemek konunun etraflıca anlaşılması açısından önemlidir. Bunlardan ilki ülkelerin birbirleriyle yaptıkları ürün ve servis ticaretidir. Bu şekilde bir diğer unsur olan sermayenin serbest şekilde dolaşımı sağlanmış olur. Bunların yanı sıra iş gücünün de serbest dolaşımı küreselleşmenin unsurları arasında yer almaktadır. Yeni bilimsel ve teknik gelişmelerle beraber endüstriyel ilerleme ve farklı iş olanakları ve rekabetin oranını arttıracak yasa ve tüzükler küreselleşmede rol oynayan önemli unsurlar arasındadır (Bozkurt, 2000: 21-25).

2.4. Küreselleşme Türleri

Kültürel açıdan küreselleşme, sermayenin yeniden küreselleşmesi ile aynı alanı kapsamaktadır. İdeolojik doğrultusu olan bir unsurdur. Sermayenin küreselleşmesi bağımsız (ideolojik yanından sıyrılmış) olsa kim bilir dünya kültürü için nasıl bir yön belirleyebilirdi.

Kültürel küreselleşme temelde bir çelişkiyi içinde barındırmaktadır. Modernitenin bir sonucu olan kapitalizmi son haliyle hakim kılmak isterken, onun esiri olan modern çağdaş kültürü ortadan kaldırmayı hedeflemektedir. Küreselleşme, doğayı, toplumları ve kültürleri çok hızlı bir şekilde tahrip etmeye başlamıştır. Küreselleşme insanlığın en son ulaştığı toplumsal, tarihsel nokta olursa, bu sonumuzun geldiği anlamı taşımaktadır diyebiliriz. Küreselleşme insan aklının yarattığı suni modellerden birisidir. Günümüz insanı, küreselleşmenin yıkıcı sonuçlarını tam anlamıyla ortaya çıkarınca, aklını da kullanarak yeni bir suni düzen kurabilir.

Küreselleşmeyi, sadece iktisat ve finans düzeni şeklinde bir sistem olarak açıklamaya çalışmak kavrama ilişik noksan veriden başka birşey olamaz. Bir bütün olarak ele alınması gerekirse; küreselleşmeyi ekonomik, siyasal, teknolojik vb. kavramlarla destekleyerek aşamalı sosyo-ekonomik gelişim olarak açıklamaya çalışmak daha doğrudur.

2.4.1. Ekonomik Küreselleşme

Ekonomik küreselleşme, genel anlamda ülke ekonomilerinin dünya ekonomisiyle birleşmesi yani ekonominin tek bir pazarda toplanmasını belirtmektedir. Başka bir ifade ile ekonomik küreselleşme, ülkeler içinde mal, sermaye ve emek yoğunluğunun artması sonucu ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerin gelişmesi ve ülkelerin birbirlerine yakınlaşması anlamına gelmektedir. *“Ekonomik küreselleşme sürecinde, mal ve hizmetler ile uluslararası anapara hareketleriyle alakalı sınır ötesi işlemler çeşitlenerek artmakta ve teknoloji dünya genelinde daha hızlı bir biçimde ayrılmaktadır”* (Karluk, 1998: 90).

Ekonomik küreselleşme gerçek bir olguyu karşılamakta ve önceki gelişmelerin bir sonucu değil veya o gelişmelerin yaşandığı yıla dönüşme olarak nitelendirilemez. Daha önce ticaret bölgeleri arasında gerçekleşirken bu dönemde dünya geneli bir ekonomik ticaret mevcuttur. Bu zamanda yeni oluşmaya başlamış olan uluslararası işbölümü çerçevesinde çok uluslu şirketlerin doğması, sürecin gelişimini ve küresel alana yayılmasına çok büyük katkılar sağlamıştır (Hazine Müsteşarlığı, 2013).

Modern anlamda küreselleşmeyi meydana getiren faktörlerden birincisi çok uluslu şirketlerdir.

2.4.1.1. Küreselleşmenin Çok Uluslu İşletmelere Sağladığı Faydalar

Küreselleşme ile birlikte; ekonomik yapılar değişerek, uluslararasılaşmış, teknolojik gelişmeler, üretim yöntemleri ve birimlerini etkilemiş, üretimde temel olan faktörler değişerek, bilgi ön plana çıkmış, hizmet sektöründe, hızlı gelişmeler kaydedilmiş, ekonomik sınırlar hafiflemiş, rekabetin etkileri her alanda yaşanmaya başlamış ve çok uluslu şirketlerin etkileri artmaya başlamıştır.

Dünya genelinde küreselleşmeyle birlikte çok uluslu şirketler küresel sermaye hareketleri ile yabancı pazarlara girme imkanına kavuşmuşlardır. 1980'lerde ve özellikle 1990'lı yıllarda bu ülkelere yabancı sermayenin bir türü olan ve "uzun dönemli sermaye hareketleri" olarak adlandırılan Doğrudan Yabancı Sermaye

Yatırımı (DYSY) akımındaki artış dikkat çekici olmuştur. 1980'den önce daha çok gelişmiş ülkeler arasında çok uluslu şirketler vasıtasıyla hareket eden DYSY'lerin, 1980 sonrasında gelişmekte olan ülkelerdeki payı akım ve stok cinsinden giderek artmaya başlamıştır. 1970'ler boyunca toplam DYSY akımlarının % 25'i, gelişmekte olan ekonomilere yönelik iken bu oran ilerleyen yıllarda artarak % 40 seviyesine kadar çıkmıştır (Öztürk ve Biner, 2008: 105). Küreselleşme çok uluslu şirketlerin faaliyet alanını, iş hacmini ve karlılığını artırmıştır.

2.4.2. Siyasi Küreselleşme

Küreselleşmenin siyasal boyutunu oluşturan önemli bir büyüme olan ulus devletlerin siyasal sistemi giderek siyasi arenadaki sisteme dahil etmiş olduğu sivil toplum örgütleriyle paylaşmak niteliğinde kalması ve böylelikle küresel bir kamuoyunun oluşturulmasıdır (Sezal, 2003: 595). Siyasi anlamda yaşanacak küreselleşme tahmin edilmiş olduğu benzer biçimde sermayenin küreselleşmesi olgusundan bağımsız değildir.

Küreselleşmenin bir diğer olmazsa olmaz olan koşulu; serbest pazar alanıdır. Ancak; bu serbestliğin genellikle gelişmekte olan ülkeleri devlet korumacılığından yoksun bırakmak için kullanıldığı ileri sürülmektedir. Gerçekte korumacılığın devam etmiş olduğu belirtilmektedir. Bu görüşe göre, en gelişmiş ülkeler dahi, gerek açık gerekse dolaylı şekilde korumacılık yapmaktadırlar.

Örneğin; Reagan yeni yapılanma süreci ile adeta sembolleşmiş bir devlet adamıdır. Ama uygulamada durum oldukça farklı olmuştur. Başkan Reagan döneminde serbest ticaretin şampiyonluğunu elinde bulunduran ABD, ulusal çıkarları söz konusu olduğunda oldukça korumacı bir dışa dönük politika izlemiştir. ABD tarafından 1989'da Japonya'ya uygulanan baskı, bu korumacı tutumun ilginç bir örneğini oluşturmaktadır. Bu yüzden, ekonomik yönden zayıf ülkeler ile yapılan dış ticaret ve karşılıklı alışveriş, ulusal çıkarlar söz konusu olduğunda hemen arka plana atıldığı ve karşı tarafa ağır politik baskılar uygulanabildiği görülmektedir. Bu da bize güçlü devletlerin gerektiğinde devleti ekonomik çıkarları için kullanabileceğini gösteren yani küreselleşmenin bir diğer çelişkisini gösteren durumdur (Toprak, 2001: 8-9).

2.4.3. Sosyo-Kültürel Küreselleşme

Tüketim alışkanlıkları, kıyafet, töre ve görenekler evrensel boyutta birbirine benzemeye başlamıştır. Küresel kültürün etkisi ile mahalli kültürler kendisini küresel kültürün tesir alanına teslim etmiştir.

Küreselleşmeyi etkileyen en önemli sosyal ve kültürel faktörler;

- Toplumlar ve ülkeler arasındaki etkileşim ve ilişkinin artması,
- Medyanın küreselleşmesi,
- Amerikan- Batı yaşam biçiminin, popüler kültürünün ve tüketim kalıplarının tüm dünyaya yayılması,
- İnternet kullanımının artması,
- Çok uluslu şirketlerin tüm dünyaya taşıdığı ve dayattığı normlar,
- İngilizce'nin yaygınlaşarak evrensel bir dünya dili haline gelmesi.

Bu sebepler neticesinde toplumlar ve devletler arasındaki temas giderek yoğunlaşmaktadır. Havacılık alanındaki hızlı teknolojik gelişmeler havayolu taşımacılığı ve turizm endüstrisinin gelişmesine büyük katkılar sağlamaktadır. Sosyo-kültürel küreselleşme toplumların birbiriyle iletişimini geçmişle kıyaslanmayacak ölçüde artmıştır (Yurdabakan, 2002: 12).

Kültürel küreselleştirmeyi etkileyen faktörler listesinin başında İngilizcenin bulunduğunu söylemek mümkündür. Örneğin: dünya bilim insanların üçte ikisinden fazlası İngilizce eser vermektedir, insanların günlük hayatındaki mektupların dörtte üçü İngilizce ile yazılmaktadır. İngilizce dünyada en çok konuşulan dillerden birisidir. Yazılım, bilişim ve internet sektöründe en yaygın dil olması nedeniyle küresel ekonominin dilidir. İnternette veri aktarımının %70'i, bilgisayar ortamında saklanan verilerin ise %80'i İngilizcedir. Nokia toplantılarını İngilizce olarak yapmaktadır. İngilizcenin küreselleşmeye çok önemli etkileri olmuştur. Çin'de İngilizce öğretmeni ve İngilizce eğitim veren okul açığı yaşanmaktadır. Güneydoğu Asya'nın eğitim merkezi görevine soyunan Singapur'da, eğitimin her aşaması İngilizce olarak yapılmaktadır (Grosche, 2009: 43).

Bir asır öncesi Batı'da Fransızca diplomasi diliydi. Orta ve Batı Avrupa'da Almanca bilim dili olarak kullanılıyordu. Rusça; 1990'lara kadar merkezi Asya ve

Doğu Avrupa’da Sovyet etkisindeki alanlarda hâkim ikinci dildi. Şimdi ise İngilizce hâkim dil olarak öne çıkmıştır. Amerikan İngilizcesi uluslararası arenada dev bir etki yaratarak ortak bir dil olarak yayılmıştır. Örneğin Birleşmiş Milletler’deki (BM) 120 ülke kendileri ile olan dış ilişkilerdeki yazışmalarda İngilizce’yi seçmiştir. Artık İngilizce sosyal küreselleşmenin en önemli unsurlarından biri haline gelmiştir diyebiliriz (Aktan, 1999: 4).

2.4.4. Teknolojik Küreselleşme

1980’den itibaren enformasyon teknolojilerinin hızla yayılması, dünyadaki mesafe teriminin anlamını yok etmiştir. Bu durum küreselleşme kapsamında belki de ilk etkisini finans piyasalarında göstermekle birlikte bu tesir günümüzde çok daha geniş bir alana yayılmıştır. Teknoloji, küreselleşme sürecinde olmazsa olmaz koşuldur. Günümüzde olağanüstü ucuzlayarak yaygınlık kazanan enformasyon teknolojileri, enternasyonalindeki değişiklik ve etkileşim sürecinde küresel dönüşümü hızlandırmaktadırlar (Bozkurt, 2000: 24).

Bilişim teknolojilerinin yardımıyla devletin geleneksel yapısı en uç sınırlarına kadar değişmiştir. Bu yeni anlayışın oluşmasında değişen ve hızla gelişen teknolojinin yeri tartışılmaz derecede önemlidir. Bu da teknolojik küreselleşmenin siyasal ve sosyo- kültürel küreselleşmeye olan katkılarını belirtmektedir.

2.4.5. Çevresel Küreselleşme

Çevre kavramı küreselleşme ile birlikte tüm dünyayı ilgilendiren bir konu haline gelmiştir. Küresel ısınma, karbon emisyonu, denizlerin ve havanın kirlenmesi, ormanların yok edilmesi gibi çevresel sorunlar küresel manada bütün dünya ülkelerini ilgilendirmektedir (Baykal ve Baykal, 2008: 3-5).

2.4.6. Politik Küreselleşme

Küreselleşme konseptinde günümüz dünyasının ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel alanlarındaki bütünleşme ve benzeşme sürecinde, küreselleşmenin üçüncü türü “politik küreselleşme” dir. Politik küreselleşme; dünya üzerinde siyasi ilişkilerin

yoğunlaşması ve genişlemesi dönemi olarak ifade edilebilir (Çelik, 2008: 321).

Çoğu siyasal sorunun temelinde ekonomik çatışmaların, çıkarların ve benzer problemlerin yatması sebebiyle; küresel ekonomik bütünleşmeler görünürdeki siyasal yapıları da etkilemiş ve küreselleşme süreci ile dünya ölçeğinde hızla esen değişim rüzgârları; her alanda olduğu gibi siyasal yapılarda da çeşitli dönüşümleri gündeme getirmiştir. Bu dönüşümler; gerek uluslararası sistemde, gerek millet-devletin yapısında bir takım farklılaşmalara neden olmuştur. Bu süreçte devletin tekrar yapılanması ihtiyacı kaçınılmaz olarak ortaya çıkmış, özellikle küreselleşmenin temel dinamiğini oluşturan teknolojik devrim, kurulu devlet hiyerarşilerinde, örgütsel yapılarda, idare zeminlerinde ve hizmet sunma biçimlerinde çok büyük değişimlere neden olmuştur.

2.4.7. Politik- İdeolojik Dinamikler

Küreselleşmenin merkezinde yer alan en temel çerçeve, onun dayanağını oluşturan siyasal çerçevedir. Dünya’da yapılmış önemli ticaret anlaşmaları ve mevcut ticaret blokları; aslında devletlerin aralarında aldıkları politik kararlar olarak anlandırılmış ve bu şekilde ilgili yürürlüklerde yer almışlardır. Ayrıca devletlerin birbirleri ile olan ekonomik ilişkilerinden çok; gelişmiş olan devletlerin diğer devletlere sağladıkları yardımlar ve teşvikler küreselleşmenin politik boyutunu göstermektedir. Devletlerinin kesin belirleyiciliklerinin bertaraf edilmesinin denizaşırı pazarlar üzerindeki düzenlemelerin azaltılmasında ve denizaşırı pazarlar üzerindeki siyasi ve ekonomik sınırlamaların tahrip edilmesinde belirleyici rolü olmuştur. Ulus-devletin faaliyet alanı ve ölçeği öyle bir noktaya erişmiştir ki; bu olguyu serbest pazardan ziyade “yeni devletçilik” diye ifade etmek zorunlu hale gelmiştir. Küreselleşme, ilk tahlilde yeni devletçiliğin ürünüdür ve doğrudan devlet müdahalesiyle bir arada yürümekte ve ona dayanmaktadır (Dulupçu, 2001: 654).

Küreselleşmeyi etkileyen önemli politik ve ideolojik faktörler olarak;

- Birleşmiş milletler, NATO, OECD, IMF, dünya bankası, GATT/ WTO şeklinde uluslararası ve uluslar üstü kurumların oluşturulması
- Soğuk savaşın sona ermesi ile eski doğu bloğu ülkelerinin, Çin’in ve Hindistan’ın dünya kapitalist ekonomik sistemine eklenmesi,

- IMF ve Dünya Bankası'nın 1980'lerde gelişmekte olan ÷lkelerde uygulattırđı yapısal dönüşüm projeleri ve Washington konsensüsü yaklaşımı,
- Neoliberal özgür piyasa ve liberal demokrasi görüşünün hâkim değerler dizisi haline gelmesi ve bu çerçevede hükümet politikalarının tesiri,
- Çeşitli sorunların ve düzenlemelerin uluslararası iş birliğini gerektirmesi sayılabilir.

Brazenski'ye göre küreselleşme Amerika siyasal ve iş çevrelerinin elit kesiminin resmi olmayan ideolojisi oldu. Amerika'nın dünyadaki görevini tanımladı ve ABD'yi ortaya çıkmakta olan yeni dönemin çıkarları ile bahsederken bunu tarihsel kaçınılmazlığı toplumsal olarak gerekliliği, Amerikan siyasal liderliğin buna ihtiyacı olduğu konularından hiç ödün vermiyordu. Clinton şöyle diyordu: Küreselleşme, durdurabileceğimiz veya yüz çevirebileceğimiz bir şey değildir (Erbay, 1997: 22).

2.5. Küreselleşmenin Ortaya Çıkışında Rol Oynayan Faktörler

Küreselleşmenin ortaya çıkışında birçok faktör rol oynamıştır. Genel anlamda, bu faktörleri ana başlıklar halinde 3 grupta toplamak mümkündür. Bunlardan birincisi; teknolojik gelişmeler, ikincisi; ideolojik faktörler, üçüncüsü ise ekonomik faktörlerdir.

2.5.1. Teknolojik Gelişmeler

Küreselleşmenin bilgisayarlaşma, minyatürleşme, dijitalleşme, uydu iletişimi, fiberoptik teknolojisi ve internet olarak belirlenen kendine özgü bazı tanımlayıcı teknolojileri de bulunmaktadır. Bunlar aracılığı ile, küreselleşmenin tanımlayıcı perspektifini bütünleşme olarak ifade etmek mümkündür (Friedman, 2000: 31).

Örgütsel yenilikler ulaşım ve kontak maliyetlerini azaltan yeni teknolojiler küreselleşmenin ortaya çıkışında etkili olan bir faktördür.

Aslına bakarsak sosyal gelişmeleri yalnız teknoloji ile bağdaştırmak basit bir anlam ifade eder. Ancak teknolojik determinizme yönelik eleştirileri saklı tutarak, küreselleşme üzerinde hızla gelişen teknolojinin tesirini inkâr etmek mümkün

değildir. Özellikle 1980’li yıllardan itibaren enformasyon teknolojilerinin yaygınlık kazanması, dünyada mesafe kavramının eski anlamını yok etmiştir. Bu durum küreselleşme bağlamında ilk etkisini finans piyasalarında hissettirmekle beraber; bu tesir günümüzde çok daha geniş bir alana yayılmıştır.

Teknoloji küreselleşme sürecinde yeterli koşul değildir; ancak olmazsa olmaz bir koşuldur. Günümüzde olağanüstü bir hızla ucuzlayarak yaygınlık kazanan enformasyon teknolojileri, uluslararası etkileşim sürecinde, küresel dönüşüm periyodunu hızlandırmaktadır.

Yeni teknolojiler, maliyetleri azaltarak uluslararası düzeyde ticaret yapabilme, mal ve hizmetlerin hacim ve kapsamını genişletmede etkili olmuştur.

Tablo 1.Küresel Rekabet Endeksi

Küresel Rekabetçilik Alt Endeksleri (GCI)	Sıra		Değer	
	(2013-2014)	(2014-2015)	(2013-2014)	(2014-2015)
GCI	44	45	4,5	4,5
Temel Gereklilikler (36,0%)	56	56	4,8	4,8
Kurumsal Yapı	56	64	4,1	3,9
Altyapı	49	51	4,5	4,6
Makroekonomik İstikrar	76	58	4,6	4,8
Sağlık ve Temel Eğitim	59	69	5,9	5,8
Etkinlik Artırıcılar (50,0%)	45	45	4,4	4,4
Yüksek Öğrenim ve Hizmet içi Eğitim	65	50	4,3	4,7
Ürün Piyasalarının Etkinliği	43	43	4,5	4,6
Emek Piyasalarının Etkinliği	130	131	3,7	3,5
Finansal Piyasalarının Gelişmişliği	51	58	4,4	4,2
Teknolojik Altyapı	58	55	4,1	4,3
Pazar Büyüklüğü	16	16	5,3	5,3
İnovasyon ve Çeşitlilik Faktörleri (14,0%)	47	51	3,9	3,9
İş Dünyasının Gelişmişlik Düzeyi	43	50	4,4	4,3
İnovasyon	50	56	3,5	3,4

Kaynak: <http://www.rekabet.gov.tr>, Erişim: 15/11/2016.

Küresel rekabet endeksinde Türkiye teknolojiyi benimseyebilme ve bilişim teknolojilerinin kullanımı alt unsurlarından meydana gelen teknolojik altyapı boyutunda 2013-2014 raporunda bir önceki yıla göre 5 sıra düşerek 58. sırada yer alırken 2015 yılında 3 basamak atlayarak 55. Sıraya yükselmiştir.

2.5.2. Ekonomik Gelişmeler

Küreselleşme periyodunun ekonomik alandaki neticelerinden biri de dış ticaretin artmasıdır.

Dünya nüfusunun artması, ulaşım ve iletişimi kolaylaştıran bilimsel ve teknolojik gelişmeler, soğuk savaşın sona ermesiyle planlı iktisat sistemine bağlı birçok ülkenin özgür piyasa ekonomisine geçmesi, uluslararası ticareti de artırmıştır (İnce, 2001: 23).

Sadece dış ticaretin artması beraberinde karşılıklı bağımlılık tehlikesini de getirmektedir. Dış ticaret arttıkça dışa bağımlılık da artmaktadır. Dış ticaretle küreselleşme arasında, birbirini besleyen bir etkileşim mevcuttur (Başak, 2007: 37).

2.5.3. İdeoloji Faktörü

Doğu bloğunun yıkılması sonrasında, eski planlı/devletçi ekonomiler, liberal ticaretin ve yabancı sermayenin olanaklarından faydalanma yarışı içine girmişler ve liberal piyasa ekonomisine olan güven duyguları artmıştır. Başka bir deyişle, ülkeler arasındaki sınırların kalkmasıyla küreselleşmenin en büyük problemi aşılmıştır. Özellikle Asya krizinden daha sonra küreselleşmeye yönelik itirazlar olsa da, artık neoliberal ideolojiye olan itimat anlayışı arasındaki küreselleşme hızlanarak genişlemektedir. Başta dünya bankası ve IMF'nin katkılarıyla, küreselleşmenin boyutları genişledikçe, Hegel'in de söylediğine benzer biçimlerde, küreselleşmeye karşı anti tezini hazırlayan küreselleşme karşıtları da tepkilerini aleni bir halde belirtmeye başlamışlardır (Kutlu, 2006: 21).

Teknolojik gelişmeleri, küreselleşme olgusunu geliştiren ve hızlandıran unsurlar arasında en önemlisi olarak belirtmek mümkündür.

2.6. Küreselleşmenin Sonuçları

Küreselleşmenin üç ayağı olan ekonomik, kültürel ve siyasi sistemlerin küreselleşmeye küçük fakat önemli etkileri vardır. Küreselleşmenin bütün dünyayı olumsuz yönde etkilediğini 2008'deki finansal krizden anlayabiliriz. Bu kriz ABD'den başlayarak tüm dünyaya yayılmış ve milyonlarca kişi işsiz kalmıştır. ABD'deki banka ve finans kuruluşlarının atmış olduğu yanlış adımlar tüm dünyada milyonlarca kişinin direk ya da dolaylı yoldan bundan etkilenmesine ve birçok insanın işini kaybetmesine neden olmuştur. Küreselleşmenin dünyamızın ekonomik, kültürel ve siyasi yaşamında önemli tesirleri olan başlıca neticeleri aşağıda özetle irdelenmiştir (Wensveen, 2007: 21).

Bu bağlamda Went (2001: 10-24), küreselleşmenin en önemli ayağı olan ekonomik küreselleşmenin önemli neticelerini dört maddede özetlemektedir. Birincisi gerçek anlamda bütünleşmiş küresel pazarların sayısının artmasıdır. Üretim, sermaye hareketlerinin ticaret açısından dünya ekonomisinde artan bir bütünleşme sağladığı gerçektir. Üstelik ulusal piyasaların yerini de küresel piyasalar almıştır.

Küresel piyasalar bütün şirketler, yatırımcılar ve spekülâtörler açısından doğal olarak stratejik ve hiyerarşik hale gelmektedir. On yıldan daha kısa bir süre içinde OECD dışındaki dünyanın çoğunluğu (dünya nüfusunun beşte dördüncü kapsayan bir alanda) özelleştirme, liberalizasyon ve de regülasyona yöneldi ve dünya pazarlarında güçlü bir rekabetçi olmaya hazırlanmaktadır.

İkincisi; çok uluslu şirketlerin ağırlığı hızla büyümeye devam etmektedir. Ürettikleri ürünler yalnızca yerel değildir. Bununla beraber küresel piyasada üretimini ve dağıtımını planlayıp, organize etmeye çalışan küreselleşmiş şirketler ortaya çıkmakta ve bu gelişmeler şirket yapıları üzerinde önemli bir etkiye sahip olmaktadır.

Üçüncüsü; küresel düzeyde bir idare ve düzenleme problemine şahit oluyoruz. Bir yandan rolleri giderek artan uluslar arası kurumların güçlenmesi ve meşrulaşması olgusu küresel ekonomilerdeki gelişmelerin gerisinde kalırken; öte yandan seçilmiş dünya hükümetleri ve yöresel blokların gittikçe artan bir rol

üstlendikleri, riskli ve karışık bir iktidar ve sorumluluk devrine şahit oluyoruz. Sadece ulus devletler en önemli rolü oynamaya devam etmektedir (Kocacık, 2001: 2).

Dördüncüsü de; 1980'lerin başından beri makroekonomik politikalarda görülen küreselleşmelerdir. 1970'lerin sonunda ekonomik alanda ortaya çıkan karşı devrimden beri, parasalcı ve Neo-klasik değerler dizisi resmi korumalarda ve siyasi ana akımda rakipsiz bir konuma gelmiştir. IMF, dünya bankası ve WTO benzeri kurumlar aynı neoliberal reçetenin farklı biçimlerini dünyanın her yerinde uygulamaktadır. Bu bağlamda tam istihdam bir politik hedef olmaktan çıkarken, katı kemer sıkma programları, eski tip bürokratik ve planlı ekonomiler için şok terapiler olmuştur.

Küreselleşmeyle beraber çağımızda dünyayı biçimlendirecek şu neticeler ve geçişler ortaya çıkmaktadır (Went, 2001: 10-24):

- Endüstri toplumundan bilgi toplumuna geçiş,
- İş gücü ağırlıklı teknolojisinden yüksek teknolojiye geçiş,
- Milli ekonomiden dünya ekonomisine geçiş,
- Kısa dönemden uzun döneme geçiş,
- Merkezi yönetimden mahalli yönetime geçiş,
- Kurumsal kurumdan kendi haline yardıma geçiş,
- Teslimiyetçi demokrasiden katılımcı demokrasiye geçiş,
- Hiyerarşiden şebekelere geçiş.

Değişik coğrafyalarda, farklı ülkelerde yaşayan insanlara dayatılan tek tip değerlerden oluşan bir sisteme göre yaşamak, bu sistemin kullanıma sunduğu tek tip ürünlerin dünyada tüm noktalarda tüketime sunulması, kültürel bağlamda tüm milletlerin denkleştirilmesi ve benzeri konular küreselleşmenin toplumsal ve kültürel etkileridir. Bununla birlikte çalışma saatlerine yönelik bir düzenleme, izinlerin ve mola sürelerinin belirlenmesi, çalışan haklarına ilişkin olumlu yönde düzenlemeler yapılması ve uygulanması, uluslararası kuruluşlar tarafından gerçekleştirecek denetleme çalışmaları gibi uygulamaların da çalışma hayatında ve çalışanların sosyal hayatı üzerinde olumlu katkıları vardır.

Küreselleşme sürecindeki hızlanma çevresel koşulların da değişmesi sonucunu doğmuştur. Genellikle çevresel zararları olan üretim faaliyetleri, gelişmiş ekonomileri elinde tutan ülkelerin sahip olduğu üretim tesislerini geliştirmekte olan veya az gelişmiş ülkelere transferi ile anılan ülkede gerçekleşmekte, gelişmiş ülke yönetimleri kendi ülkelerini çevresel etkilerden koruyabilmektedir. Gelişmiş ülkelerin çevreye duyarlı ve ciddi yaptırım sahibi hukuk sistemlerinden kurtulmayı hedefleyen ve üretimleri çevreye zararlı atıklar içeren işletmeler, bu şekilde üretim yerinin değiştirilmesi ile hem cezadan, hem de toplumun manevi baskıdan kurtulmaktadır. Küreselleşmenin hızlı şekilde artışıyla beraber gelişen ve kârlılığını artıran çok uluslu firmalar, dünyanın her yerinde üretim tesis sayılarını arttırmakta, kurulan tesislerin artışı sonucu hem küresel ısınma, hem de karbon salınımı hızla artmaktadır (Bozkurt, 2000: 24).

2.7. Küreselleşme Üzerine Bazı Düşünceler

Küreselleşme üzerine 1980'lerden itibaren yoğun tartışmalar yapılagelmiştir. Dahası hala eskitilemeyen bu olgu 21. yüzyılın önde gelen paradigmalarından biri olmaya adaydır. Küreselleşme bu açıdan bakılmış olduğunda hemen hemen bütün konuların ilişkilendirildiği bir kavram manzarası olabilmektedir. 1980'lerin dışa açılma politikaları ve neo-liberal düşüncesi, öngörülemez bir hızla dünyanın bütünleşmesine ön ayak olmuş, iki ideolojik kutuplu dünya düzeninin ortadan kalkması ile birlikte, 20. asrın ilk çeyreğinde bu yana uluslararası düzeyde başlamış olan gerilim düşürülerek, teknolojinin olağanüstü desteği sayesinde dünyada geniş çaplı bir dönüşüm yaşanmaya başlanmıştır (Sencer, 1992: 43).

Dönüşüm teriminin değişimden farklı olarak köktencilik hareketleri içerdiği kabul edilirse, küreselleşmeyi ifade etmede niçin dönüşüm kavramının kullanıldığı daha iyi anlaşılır. Aslına bakarsak küreselleşme kuramsal bir çerçevede şekillenen düşünce niteliğine sahip olmaktan çok uzaktır. Aksine "De Facto" bir oluşumdur. Bir başka deyişle küreselleşme, türetilen bir teorik terimin ötesinde dünyanın "alternatifsiz" yaşamak niteliğinde bırakıldığı ve belirli bir sürecin sonucunda oluşagelen bir dönüşümü tanımlar. Bu nedenledir ki küreselleşme konusunda yapılan tartışmalardan bir sonuç çıkarmak, dönüşümün etkilerinin bir kısmının netleşmemesinden, taşların yerlerine oturmamasından dolayı şimdilik olanaksızdır.

Bir yandan birbirine yakınlaşan ülkelerin her insana açık fırsatlardan yararlanabilme şansı kazanması, öteki taraftan sömürü için dünya genelinde yeni bir sistemin oluşturulduğu söylemi; küreselleşmenin önündeki paradokslardan en ön planda olanıdır. Milli ve uluslararası aktörlerin belirleyiciliğinin göreceli düşüşü, mahalli ile evrenseli buluşturan küreselleşmeye ilişkin "küresel düşün mahalli hareket et" türünden spekülasyonların yükselişine yol açmış ve yereli dünya ölçekli düşünmeye teşvik etmiş hatta zorlamıştır. Bundan dolayı, küreselleşmenin parçalamak yerine bütünleştirici bir misyon yüklendiğini söylemek mümkündür. Bu bütünleştirme renklerin korunduğu bir oluşumdur, tek tipliği değil, değişikliği harmonize eder (Yeldan, 2002: 65).

Sermaye ve üretimin dünya çapında yayılması, buna bağlı olarak tüketim kalıplarının birbirine yakınlaşması, uluslararası ekonomik kurumların tesirinin yaygınlaşması ve çok uluslu şirketlerin yükselişi üzerine kurulan küreselleşme tanımları daha önce vurgulandığı biçimde; küreselleşmenin ancak ekonomik neticelerini tasvir etmektedir. Hâlbuki küreselleşme fikir sisteminde bir dönüşümü ve bunun davranışlara yansımalarını da anlatmaktadır. Dünyayı küresel yapma hedefi, fırsat ve tehlikelerin küresel çözümlere dayanmasının sonucudur. Çevresel kirlilik, nükleer korku ve terör gibi sorunlar ulusal reçetelerle çözümlenemez. Aynı zamanda yeni gelişen piyasalar, bölgesel entegrasyonlar ve anapara hareketleri benzer biçimde fırsatlardan ulusal politikalarla değil, küresel ölçü ve ilkelere bağlı stratejilerle faydalanabilir (Giddens, 2000: 18).

Çünkü küresel problemler yerel sorunlardan kaynaklanır ve küresel kararları gerektirir. Küresel kararlar ise mahalli uygulamalarla çözümlenir. Mahalli uygulamalar da küresel karar ve alışkanlıklara bağlıdır. Bu sarmal ilişki, küresel sorunların çözümünün çok rakamda mikro aktörlerin yerel faaliyetleri ile gerçekleştirilebileceğini vurgular. Ama bunun için mikro aktörlerin küresel bağlama göre pozisyonlarının belirlenmesi kaçınılmazdır. Örneğin, milli ya da şirket düzeyindeki siyaset ve faaliyetler küresel ölçü ve ilkelere dayalı olmadıkça, hem yerel hem de küresel düzeyde etkisizleşecektir; yine de, küresel fırsat ve problemlerini tek bir merkezden çözümlenemeyecek kadar karmaşık olması, çözümün fırsat ve problemler kontekstinde atomistik-parkülarist bir niteliğe sahip

olacağıın göstergesidir. Bundan dolayı küreselleşmede tek bir aktörün çözümü yetersiz kalmakta, onun yerine her aktörün yeni küresel çevrede kendi çözümünü üretip, sisteme göndermesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır (Castells, 2005: 128).

Elbet ki küreselleşmenin ekonomik boyutunun öncelik kazanması tesadüfi değildir. Kârın maksimizasyonu için hareket eden anapara ve tamamlayıcısı olan girişimci, 1980'lerden itibaren yalnız üretim ve kârı değil, bununla beraber pazarı da dünya ölçeğine çıkarmıştır. Bu sayede dışa açılma ve liberalleşme hareketleri politik küreselleşmenin önüne geçmiştir.

Ekonomik küreselleşme bu doğrultuda dünya ekonomisinde işbirliğini doğurarak politik küreselleşmenin önünü açmıştır. Ek olarak iki kutuplu dünya sisteminin ekonomik baskı sonucunda sona ermesi, küreselleşmenin ekonomi dışındaki boyutlarının ortaya çıkması için zemin hazırlamıştır. 1989 öncesi iki kutuplu sistemde küreselleşmenin ekonomik, sosyal ve politik boyutları var olmakla birlikte, SSCB'nin çöküşüyle bu boyutların tesir sahası hızla genişlemiş, dahası küreselleşmenin yeni boyutları olan coğrafik, etnik, ideolojik ve teknolojik sorun ve fırsatlar ortaya çıkmıştır (Kazgan, 1993: 456).

Neticede, 1960'lardan itibaren şuanki terimine yaklaşan küreselleşme kavramının kullanımı ekonomik, politik, kültürel ve sosyal mevzu ve konularda kimi zaman mevcut bir takım ortak değerlerin, kimi zaman de yeni üretilen değerlerin yerel ve milli sınırları aşarak dünya çapına yayılmasıyla özdeşleştirilmiştir.

2.7.1. Küreselleşmeye İlişik Olumlu Yönde Ve Negatif Yaklaşımlar

Olumlu ve pozitif söylemlerden ilkinde nazaran toplumlardaki eşitsizliklerin kaynağı yapısal değil, bireyseldir. Bireyin işsizliğinden ekonomik süreçler değil, değişime uyum sağlayamayan kişi mesuldür. İkinci olumlu yönde söylem, dikkati adalet terimine yöneltmektedir. Buna nazaran küreselleşen dünyaya uyum sağlayamayan bireylerin gerçekte hak etmedikleri "rahatlık hakları" savunulduğu sürece, ekonomik girişimcilik engellenir. Bu durum sorunlu adalet kavramının devamlı beslenmesine neden olur. Üçüncü pozitif yönde söylem, dikkati daha çok devletin sosyal ve ekonomik yaşamı düzen işlevine yöneltmektedir. Bu söyleme

bakılırsa devlet, sosyal ve ekonomik ömür düzen işlevini ne ölçüde aza indirip, bunu ne ölçüde bireysel fırsat eşitliğine dayalı ahlak ilkesi çerçevesinde değerlendirirse o ölçüde demokratik olabilir. Böylece demokratik devlet, daha çok bireycilik ve özgürlük anlayışı ile daha azca devlet müdahalesinin gerektirdiği özelliklere sahip olarak, bireyler için daha çok yararlar sağlayabilir (Kızılcelik, 2004: 98).

Öte yandan küreselleşmeyi olumsuz bir olgu olarak nitelendiren söylemler de vardır. Küreselleşmeyi olumsuzlaştıran birinci söylem, onu "ideolojik bir kurgu" olarak değerlendirmektedir.

Bu haliyle küreselleşme karşı konulması gerekli olan bir süreç olarak öne çıkmaktadır. İkinci olumsuz söylem, küreselleşmenin kültürel boyutuna vurgu yapmaktadır. Buna göre küreselleşme; batı tarzı yaşam biçimlerinin hakim olduğu tek bir dünya yaratarak, dünya ölçeğinde kültürel ve ekonomik tek bir örnekliliği hedefleyen oluşum olması sebebiyle negatif olarak değerlendirilmektedir. Küreselleşmeye ilişkin üçüncü olumsuz söylem ise onun kendine özgü işleyiş yasaları olan bağımsız ekonomik bir süreç olduğu görüşüne dayanmaktadır.

Bu söyleme göre küreselleşmeyi "kaçınılmaz ve karşı konulmaz bir süreç" olarak görmek demek, küresel anapara hareketlerine direnmemeyi ve minimal devlet anlayışının yanında yer almayı ifade eder.

2.7.1.1. Pozitif Etkiler

Küreselleşmenin pozitif etkilerini aşağıda görüldüğü gibi maddeler halinde sıralayabiliriz (Giddens, 2000: 18-25):

- İnsanın ve eserlerinin, kültürünün ve medeniyetinin baştan itibaren yeniden yorumlanmaya, insanın ortak değerleri oluşturulmaya başlanmıştır.

- İnsan hakları, özgürlük, adalet ve eşitlik kavramları yaygınlaştıkça insanlar kendilerine inanmışlar ve yeni bir kişilik edinmeye başlamışlardır. Kendisini tanıyan, giderek kendine güvenen kişinin: değeri keşfedilmiş ve hiç kimsenin veya kurumun kölesi olmaması gerektiğini anlamışlardır.

- Her ülke tek bir seçkin kesiminden eğitim gören bir nüfusa, gelişme için halkın tabanına ulaşan bir eğitim sistemi ile toplu yetişen bir nüfusa sahip olmak

zorundadır.

- Sağlık alanında, konsorsiyum tarafından çok dezavantajlı ülkeler desteklenmiş, bebek ve çocuk ölümleri azaltılarak insanların ömrü uzatılmış ve sağlıklı yaşam fırsatları genişletilmiştir.

- Ülkeler arasında çeşitli iş gücünün serbest dolaşımı sağlanmış, üretim ve tüketimde rekabet artmış ve insanlar birbirlerinin üretiminden yararlanmak ve birbirlerinin ürünlerini dünyanın neresinde olursa olsun tüketmek için adımlar atmışlardır.

- Yeni ve ortak yaşam biçimleri insanlar arasında ortaya çıkmaya başlamış, ülke vatandaşları arasındaki ortak anlayış, ortak eğitim politikaları yöntemi ile geliştirilmiştir. Neo-liberal görüşle çakışabilen bu anlayış, toplumsal devlet anlayışını benimsememektedir. Sosyal devlet, öne sürdüğü faydaların aksine, bireylerin ve onlara girdiği girişimci ruhun güveni zayıflamaktadır.

2.7.1.2. Olumsuz Etkiler

Küreselleşmeye yönelik olumsuz eleştiriler de bazı düşünür ve akademisyenler tarafından sık sık dile getirilmiştir. Bu düşünürler küreselleşmeyi anti-küreselleşme olarak da tanımlamaktadırlar (Giddens, 1999: 56). Şüpheciler, o zamanlar para ve mal hareketinin önemli bir düzeyde gerçekleştiğini söyleyerek küreselleşmenin geçmişini göstermektedirler. 19. yüzyılda insanların, bugün bile pek çok ülkede hala çok sıkı olan ulusal sınır kontrollerine karşı pasaport kullanmadığını iddia etmişlerdir. Şüpheciler, dünya ekonomisindeki duvarların kaldırılması karşısında bugünkü gelişmelerin, 100 yıl öncesine benzer bir duruma dönüşmesinden başka bir şey olmadığını iddia etmektedirler. Kısacası, küreselleşmenin yeni bir süreç olduğunu kabul etmemektedirler. Herkesin bu terimle o kadar ilgilendiği gerçeğine bir ideoloji olarak bakmaktadırlar. Onlara göre küreselleşme; refah devletini yok edecek minimal bir devlete ve hükümete yönelten çevreler tarafından sıkça kullanılan basit bir terimdir. Ne yazık ki, küreselleşme yeni liberallerin icadıdır.

- Küreselleşen dünyada güçlü devletlerle entegre olması gereken gecikmiş ulus-devletler, güçlü devletlerin toplumsal etkisine ekonomik, politik ve kültürel açıdan maruz kalmaktadır. Buna bağlı olarak bir bağımlılık ortaya çıkmış, ulusal sınırlar göz ardı edilmiş, ulusal egemenlik ve bağımsızlık benzer şekilde kavramlardan arındırılmış ve emperyalist amaçlar küreselleşme adı altında

meşrulaştırmaya çalışılmıştır.

- Toplumsal küreselleşme, farklı ve hatta zıt iki farklı yönde adım atmıştır. Toplumlar ilk etapta daha da yakınlaşmaya ve daha da entegre hale geldikçe, milliyetçilik, etnik milliyetçilikle diğer yönde parçalanma sürecine girdi. Bu iki karşı duruş pozisyonu, üye ülkeler için, bir taraftan, ulusal bütünlüğünü korumak, diğer yandan küreselleşme döneminin dışında kalmamak için bir ikilem yaratılmıştır.

- Ayakta kalan ülkelerin yaşama gücü ve tüketim imkânları aynı değildir. Bu yönde sanayileşmeyi tamamlayan ülkeler daha üstündür. Küreselleşme yoksulluğun ve sefaletin dağılmasını servet ve refah dağılımı kadar hızlandırmıştır.

- Dünyadaki öğrenme sürecine katılan insan sayısı istikrarlı bir şekilde artmaktadır. Burada gördüğümüz gibi, küreselleşmenin sosyal, politik, ekonomik ve kültürel açıdan olumlu ve olumsuz yönlerinin bir kombinasyonu yapılmıştır. Küreselleşmenin olumlu etkilerinden biri, yoğun bir bilgi birikimi dönemi başlatmasıdır. Bu yoğunlaşma, bilgi çeşitliliğini ve zenginliğini yaşamın her alanına yaymış ve bilgi akışındaki hızlanmanın insanlığa avantaj sağladığı görülmüştür. İnsanoğlu, dünyanın her tarafındaki insanlarla bilgi paylaşmayı, ürünlerini pazarlamayı ve onları eğlendirmeyi öğrenirken, aynı zamanda gelişmesini tamamlayamayan yoksul ülkelerin geleceği endişesini de ortaya çıkarmıştır (Karluk, 1998: 43).

Bir yandan, küreselleşme mevcut iş alanlarından bazılarını ortadan kaldırmakta ve diğer yandan insanlar için yeni iş olanakları yaratmakta ve farklı iş yapma şekilleri öğretmektedir. İnsanlar kendi dışındaki dünyaları keşfederken diğer insanlar ve toplumlar hakkında daha fazla bilgiye sahip olurlar ve bilgi ve birikimlerini kullandıkları için kendilerini ve yaşadıkları toplumu yeniden yapılandırır. Bu pozisyon diğer insanların ve toplumların öğrenme ve deneyim kazanma şansını arttırırken, diğer taraftan dış etkilere karşı daha açık hale getirir. Yukarıdaki özet bilgilerden anlaşılacağı üzere, küreselleşme aslında birçok olumlu ve olumsuz etkiye sahiptir. Bir yandan toplumlar, bu süreci olumlu yapmakla birlikte, diğer tarafın olumsuz etkilerini en aza indirgeyerek en iyi fayda sağlamaya çalışmalıdırlar. Düzenleyici kurumların burada yapılması gereken çok iş vardır. İnsanları yeniden eğiterek ve insanları ve toplumları yeni koşullarla uyumlu hale getirerek bu süregelen sürece önemli katkılar sağlayabilirler. Küreselleşmenin tanımına egemen olan düşünce, teknolojik ve ekonomik alanlardaki değişikliklere atfen ifade edilmesidir. Farklı görüşlere rağmen, küreselleşmenin, üretim

faktörlerinin uluslararasılaşması, teknolojik gelişmelerin belirleyici nitelikleri ve dinamik bir süreç hakkında ortak noktaları olduğu söylenebilir (Erbay, 1998: 30).

3. HAVAYOLU TAŞIMACILIĞI

Havayolu taşımacılığı küreselleşme akımı ile birlikte önemini ve değerini arttırmış. Devletler arası ilişkilerde rekabet adına önemli bir yeri olan havayolu taşımacılığı sektörel büyümesini gün geçtikçe katlamıştır. Küreselleşmenin hızlı bir şekilde benimsenmesi ve yayılması ile birçok sektörde ileriye dönük gelişmeler yaşanmıştır. Bu sektörlerden birisi de havayolu taşımacılığıdır. Öncelikle bu sektör ile ilgili gelişmelere değinmeden önce havacılık kavramının ne olduğunu incelemek gerekmektedir.

3.1. Havacılık

Havacılık teriminin; meteoroloji çalışmaları, uzay araştırmaları, askeri faaliyetler, hava ulaşımı gibi alanlarla ilgili farklı tanımları vardır. İnsanlar tarafından tasarlanarak üretilmiş hava araçlarıyla uçmak veya profesyonel anlamda bu araçların modernizasyonu, bakımı, onarımı ile uğraşmak havacılık demektir. Eğer tanımı daha genel bir çerçeveye içine yerleştirmek gerekirse; Havacılık, hava taşıtları ile ilgili her türlü eylemi ve bu eylemlerle ilgilenen her türlü kamu işletmesini, özel işletmeleri, bu işletmelerin bağlı olduğu endüstriyel ve ticari kurumları içine alır demek yanlış olmaz (<http://www.dhmi.gov.tr/dosyalar/pdf/DHMi-Havacilik-Terimleri-Sozlugu.pdf>, Erişim Tarihi: 15/10/2016).

Ekonomik bir faaliyet olarak; ortaya çıktığı tarihten günümüze kadar geçen zaman dilimi içerisinde, havayolu ulaşımı her yönden çok hızlı bir gelişme göstermiştir. Bu gelişme sayesinde (havayolu ulaşımının kara ve deniz ulaşımından çok daha sonra ortaya çıktığı göz önüne alınacak olursa) kara ve deniz ulaşımı ile karşılaştırıldığında; günümüzde havayolu ulaşımının en ekonomik, en güvenli ve en konforlu ulaşım aracı olma özelliğine sahip olduğu görülür. Havayolu ulaşımının bu özelliğinin sonucu olarak; ülkemizde ve dünyada turizm faaliyetleri artmış, havayolu ulaşımına önem veren ve bu alanda başarılı olan ülkeler ekonomik yönden olumlu bir gelişim gösterme şansını yakalamışlardır. Ayrıca

havayolu kargo taşımacılığı sayesinde; ticari değere sahip tarım ürünlerini ve taze gıda maddelerini, üretildiği coğrafi bölgelerden dünyanın her köşesine hızlı bir şekilde nakletmek mümkün olmuştur. Havayolu ulaşımı ile hedeflenen pazara ticari ürünün ulaştırılmasındaki sürat, malın kalitesini ve dolayısıyla ticari değerini kaybetmemesini mümkün kılmıştır. Bu sayede; dünyanın herhangi bir bölgesinde üretilen meyveyi, sebze yi ya da değişik işletmelerce üretilen yöresel bir gıda maddesini; kısıtlı bir zaman dilimi içerisinde dünyanın başka bir bölgesinde yaşayan tüketicinin istifadesine sunma imkanı ortaya çıkmıştır. Bu sayede gerek kırsal kesimlerde yaşayan ve belli bir süre içerisinde tüketilmesi gerektiren tarım ürünleri yetiştiren insanlar için; gerek ticari değeri olan yöresel gıda maddesi üretimi yapan işletmelerde çalışan insanlar için yeni istihdam alanları yaratmak mümkün olmuştur. Örneğin: Antalya'da üretilen sebze ve meyvelerin havayolu ulaşımı ile yakın ve uzak komşulara ihracatı bu ilimizin ülke GSMH'na olan katkısını çok önemli bir hale getirmiştir. Ya da havayolu kargo ulaşımı sayesinde; ülkemizde imal edilen yöresel gıda maddelerini dünyanın çeşitli ülkelerine çok kısa bir süre içerisinde ihraç etmek mümkün olmuştur. Bunlara benzer örnekleri daha da çoğaltmak mümkündür (İnce, 2004: 213).

Sivil havacılık terimi ise her türlü tarifeli hava ulaşımı ile her türlü genel havacılık faaliyetlerini içine alan bir kavramdır. Savunma ve saldırı amaçlı askeri havacılık faaliyetleri sivil havacılık faaliyetlerinden ayrı değerlendirilmelidir. Bu nedenledir ki bizi bu tanımlardan sadece havayolu ulaşımı konusunda bilgilendiren terim ilgilendirmektedir (<http://www.dhmi.gov.tr/dosyalar/pdf/DHMi-Havacilik-Terimleri-Sozlugu.pdf>, Erişim Tarihi: 20.11.2013).

3.2. Ticari Havayolu Taşımacılığı

Havayolu şirketlerinin belirlenmiş uçuş rotalarını kullanarak, belli bir ücret karşılığı yapmış olduğu yolcu ve kargo taşımacılığı ticari havayolu taşımacılığı olarak adlandırılır. Bu tür faaliyetler içerisinde bulunan işletmelerin amacı, doğal olarak belli bir ticari kazanç elde etmektir. Olaya havayolu işletmelerinin müşterileri açısından bakılacak olursak; yolcu ya da kargonun hedeflenen noktaya hızlı, güvenli, ekonomik ve konforlu bir şekilde ulaştırılmasıdır. Bir işletmenin başarılı olabilmesi ve sıkı rekabet ortamında ayakta kalabilmesi için müşterilerine hızlı, güvenli,

konforlu ve en ekonomik ulaşım hizmetini vermek konusunda sürekli arayış içinde olması temel işletmecilik felsefesi olmalıdır. Çünkü yolcu ve kargo taşımacılığında havayolu ulaşımı çok fazla rağbet görmektedir. Bu yönde sürekli artan bir talep söz konusudur. Bu talebi olumsuz etkileyen en dikkat çekici etmenler terör olayları, siyasi istikrarsızlıklar, farklı ülkeler arasında veya aynı ülke içinde değişik coğrafi bölgeler arasında görülen gelişmişlik farklarına bağlı ekonomik dengesizlikler, komşu ülkeler arasında ortaya çıkan siyasi krizlerin karşılıklı komşuluk ilişkilerini olumsuz etkilemesi gibi faktörlerdir. Fakat bütün bunlara rağmen; bilhassa II. Dünya Savaşını takip eden yıllardan günümüze kadar, havayolu taşımacılığı dünyada her dönem en önde gelen uluslararası ulaşım sektörü olma özelliğini hiç kaybetmemiştir (http://havakargoturkiye.com/App_FileUpload/Files/Databank_RX4Sa_meb_havayolu.pdf, Erişim Tarihi: 10/11/2016).

Havayolu ulaşımı şirketlerinin faaliyet alanlarını:

- 1- Havayolu ulaşımı ile yük ve kargo taşımacılığı,
- 2- Hava taksiciliği işletme faaliyetleri,
- 3- Genel havacılık hizmetleri,
- 4- Balon işletmeciliği faaliyetleri.

Olmak üzere dört ana başlık altında toplamak mümkündür. Bu amaç doğrultusunda oluşturulmuş ticari kuruluşlardan; Ulaştırma Bakanlığının yayınladığı ilgili yasalar, mevzuatlar, yönetmelikler ve genelgelerdeki şartları yerine getirenler; Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünden aldıkları işletme ruhsatlarıyla havayolu taşımacılığı faaliyetlerinde bulunma hakkına sahip olurlar.

Ülkemizde ticari havayolu işletmeciliğinin ana kuralları 14.10.1983 tarihinde kabul edilen 2920 sayılı Sivil Havacılık Kanunu ile düzenlenmiştir. Ticari anlamda havayolu kargo taşımacılığı ise; gönderici kişi ya da şirket ile havayolu kargo taşımacılığı yapan şirket arasında imzalanan 'Hava Yolu Kargo Taşıma Senedi' veya diğer adıyla 'Hava Yolu Konşimentosu'nun(AirWaybill – AWB) kurallarına tabidir. Mevzuata göre ülkemizde Havayolu işletmeciliği ile yolcu taşımada yetkili kuruluşlar; Ulaştırma Bakanlığının verdiği yetkiye istinaden Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü ve Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğüdür. Kargo taşımacılığında yasal kuruluş ise Ulaştırma Bakanlığıdır. Ticari Hava Taşıma İşlemleri Yönetmeliği çerçevesinde Ulaştırma Bakanlığı ve bağlı kuruluşlar sahip

oldukları bu yetki ve sorumlulukları yasalar, ilgili mevzuat ve yönetmelikler çerçevesinde kurulmuş olan havayolu ulaşım şirketlerine kullandırırılar (http://web.shgm.gov.tr/documents/sivilhavacilik/files/pdf/kurumsal/yayinlar/SHGM_Havayolu_Tasimaciligi_Kitabi.pdf, Erişim Tarihi: 12/11/2016).

Havayolu ulaşımında gelişmelerin baş döndürücü bir hızda seyretmesi nedeniyle uluslararası alanda rekabet gücünü kaybetmemek çok önemlidir. Bu noktada; ülkemizde faaliyet gösteren havayolu şirketlerinin ihtiyacı olan yedek parçaların, çeşitli hava araçlarının, motorların ve ekipmanların ithal ve ihracı ile ilgili maddelerin yeniden düzenlenerek, ulusal havayolu işletmecilerine gümrük mevzuatında gerekli ithalat, ihracat kolaylıklarının ve vergi indirimlerinin sağlanması yararlı olabilir. Bu destek sağlanırsa ulusal havayolu şirketleri rekabet gücünü ve dinamizmini daha rahat bir şekilde devam ettirebilirler (<http://web.shgm.gov.tr/tr/havacilik-isletmeleri/2063-hava-tasima-isletmeleri>, Erişim Tarihi: 15/11/2016).

3.2.1. Bölgesel Havayolu Taşımacılığın Faydaları

Bölgesel havayolu taşımacılığının en önemli faydalarından birisi yeryüzü şekillerinin engebeli olmasından kaynaklanan ulaşım sıkıntısını gidermektedir. Yeryüzü şekillerinin engebeli yapısının karayolu taşımacılığında problemler yaratması ulaşımın havayolu ile sağlanmasını gerektirmektedir. Ayrıca bu ulaşım ticaret yönlü veya turistik yönlü olursa havayolu taşımacılığı kısa sürede istenilen yere ulaşma ve zaman konusunda çok fayda sağlamaktadır. Çünkü havayolu dünyanın bir bölgesinden başka bir bölgesine yapılan ulaşımı kısa sürede tamamlamaktadır (Sarılğan, 2011: 17-41).

Bölgesel havayolu taşımacılığı ile dünyanın en küçük ya da en ulaşılmaz yerlerine ulaşmak mümkün olmuştur. Bu taşımacılık, toplumun veya kurumların hangi yönüne hizmet ederse etsin mutlaka fayda sağlamaktadır.

3.2.2. Bölgesel Havayolu Taşımacılığının Gelişmesini Sağlayan Faktörler

1947 yılında kurulan ve Birleşmiş Milletler çatısı altında faaliyet gösteren bir örgüt olan Uluslararası Sivil Havacılık Organizasyonu (ICAO -International Civil Aviation Organization) 2013-2028 yılları arasında bölgesel havayolu ulaşımının geliştirilmesi için ‘‘Global Air Navigation Plan’’ adı altında yazının sonunda linkini verdiğimiz bir master planı hazırlamıştır. Bölgesel hava ulaşımını geliştirme amaçlı bu çalışma; gezegenimizin bütünündeki havayolu ulaşımına yön verme amacıyla hazırlanan ve yeni gelişmelerin ışığında halen devam etmekte olan bir süreç olarak dikkat çekicidir. ‘‘Bölgesel Hava Yolu Ulaşımında Kapasite Ve Verimlilik’’ başlığı altında paydaşların istifadesine sunulan bu rapor bağlayıcı bir özelliğe sahip olmayıp, sadece yol gösterici niteliktedir. Bu çalışmanın bağlayıcı olmayıp sadece daha sağlıklı hava ulaşım politikaları izlenmesi amacına yönelik olduğu raporu hazırlayanlar tarafından da raporun içeriğinde bizzat ifade edilmiştir. Rapor; ‘‘ICAO bölgesel ve küresel hava ulaşımında üye devletlerin pozisyonları ve görüşleri doğrultusunda hareket planları geliştirme iddiasındadır ve bu nedenle böyle bir çalışmaya girmiştir.’’ şeklinde kendini ifade etmektedir. Adı geçen rapor; 2013 yılında Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı tarafından Kanada’nın Montreal kentinde yayımlanmış olup; 2028 yılına kadar ortaya çıkan ihtiyaçlara ve yeni gelişmelere göre sürekli güncellenecektir.

Bölgesel hava ulaşımı amacıyla yapılan tarifeli ticari uçuşlarda ve kargo taşımacılığında müşteri açısından birinci öncelik güvenlidir. Bu nedenle bölgesel hava ulaşımı alanında faaliyet gösteren şirketlerin; ilgili kurumlarla etkin bir işbirliği oluşturarak, küresel sivil havacılık faaliyetlerinde geçerli olan hava ulaşımı güvenliğini sağlamaları, bölgesel havayolu ulaşımının geliştirilmesi için birincil ve en öncelikli şarttır. Ülkemizde bölgesel havayolu ulaşımında faaliyet gösteren şirketlerin bu anlamda ayaklarını yere sağlam basabilmeleri için her şeyi devletin güvenlik kurumlarından beklememeleri; uçuş güvenliğini ve yolcu güvenliğini sürekli en üst seviyede tutabilmek için, personeli periyodik aralarla sürekli eğitmesi çok büyük önem arz etmektedir. Bu sayede olası güvenlik açıklarını ve riskleri en aza indirecek olan sektör, olumsuz bir durumun doğuracağı insani ve ekonomik

bedelleri ödemek zorunda kalmayacağı için; bu alana yapmış olduğu yatırımları fazlasıyla telafi edecektir.

Bölgesel havayolu ulaşımında ekonomik yönden şirketlere getiri sağlayan merkezlere yapılan uçuşlarda; kapasiteyi periyodik bir şekilde artırmak, ihtiyaca göre farklı planlamaları hayata geçirmek, çeşitli ülkelerde faaliyet gösteren bölgesel havayolu şirketlerinin esnek bir uygulama politikası olarak öne çıkmaktadır. Bizim ülkemizde de bu tür uygulamalar yapılabilir. Bu tür uygulamalar yapan ülkelerin coğrafi alan ve nüfus olarak Türkiye'den büyük olduğu düşünülecek olursa; bizim yapmamız gereken bölgesel havayolu ulaşım ağını sadece ülkemizle sınırlı tutmamak, olayı daha geniş bir coğrafi alana yaymaktır. Eğer bu konuda somut öneriler getirmek gerekirse şunları söyleyebiliriz. Birinci aşamada Erzurum, Van, Diyarbakır; Gaziantep, Şanlıurfa, Adana, Mersin, Trabzon, Malatya, Elazığ, Bursa, Eskişehir, Konya, Sivas gibi illerimizden uygun olanlar seçilerek komşu ülkelerdeki uçuş merkezlerine doğrudan havayolu ulaşımı başlatılabilir. Örneğin Erzurum'dan Azerbaycan-Bakü, İran-Tebriz uçuşları, Van'dan İran-Tahran uçuşu, Şanlıurfa, Gaziantep, Adana, Mersin'den İsrail-Tel Aviv, Irak- Bağdat uçuşları, Bursa'dan Balkan ülkelerindeki farklı uçuş merkezlerine yapılacak uçuşlar vb. ilk planda dikkate alınması gereken ekonomik faaliyetler olabilir. Başlangıçta akılcı bir reklam kampanyası ile desteklenmesi gereken bu uçuşlar, sadece havayolu şirketlerinin ekonomik yönden elde edeceği kazançlar olarak düşünülmemelidir. Bu uygulamalar başarılı olduğu takdirde, uçuş merkezlerinde faaliyet gösteren ticari kuruluşlar ve o bölgede ikamet eden insanlar uygulamanın getirilerinden her anlamda yararlanacaktır. Bu sayede ülkemiz ticari, kültürel ve ekonomik faaliyetlerin artışına paralel olarak her yönden daha hızlı bir gelişim içerisine girecektir. Bu uygulamanın bir diğer faydası da; Türkiye'de karayolları ağı üzerindeki yoğun motorlu araç trafiğini ve karayolu üzerinden motorlu araçlarla yapılan taşımacılık yükünü azaltmaya yarayacaktır. Bilindiği üzere ülkemiz Avrupa ülkeleri arasında; karayolu taşımacılığındaki yoğunluk açısından en üst sıralardadır. Bu anlamda bölgesel havayolu taşımacılığının geliştirilmesi, hem komşu ülkelerle ticari ya da kültürel ilişkiler kurmak için büyük kentlere bağımlı durumda olan ticari kuruluşları ve insanları rahatlatacak, hem de; karayolları üzerindeki yoğun baskıyı ve büyük merkezlerdeki motorlu araç trafiğini azaltarak ülkemiz ekonomisine çok büyük katkılar sağlayacaktır. Eğer bu uygulama hayata geçirilirse; IACO'nun havayolu

ulaşım şirketlerine önerdiği; olumsuz çevresel etkileri en aza indirme ve çevre koruma çalışmalarına duyarlı olunması açısından da ülkemize çok büyük faydalar sağlamaya aday bir proje olarak, üzerinde önemle durulması, yeni bir bölgesel havacılık uygulamaları faaliyet alanı oluşturmak anlamında ilgililerce mutlaka üzerinde düşünülmesi gereken bir projedir. Bölgesel havacılık sektörü faaliyetlerine Türkiye ile komşu olan ülkeleri de dahil etmek ve dünya üzerindeki bu alanda ileri gitmiş ülkelerdeki bölgesel hava ulaşımı sektöründe faaliyet gösteren havayolu şirketlerinin gelişmişlik düzeylerine çıkabilmek ve hatta onlardan daha başarılı pozisyonlara gelebilmek için, bu tür yeni yeni yollar denemek ve faaliyet alanları yaratmak zorundadır. Bu uygulamayı hayata geçirebilmek için ülkemizin ilgili kuruluş ve kurumları, komşu ülkelerin kendilerine denk olan kurum ve kuruluşlarıyla mümkün olan en kısa zamanda koordineli bir çalışma içerisine girmelidirler. Bu çalışmaları yaparken taraflarca oluşturulacak sözleşmeler için; dünya üzerindeki benzer işlemleri yapan kuruluşların yaptığı uygulamalar taraflara ışık tutacaktır. Eğer bu uygulama hayata geçerse komşu ülkelerin ilgili kurum ve kuruluşlarıyla kurulan koordinasyon sürekli geliştirilerek devam ettirilmelidir. Çünkü her türlü hava ulaşım faaliyetinde komşu ülkelerle olsun, uzak ülkelerdeki taraflarla olsun koordineli ve uyum içinde çalışmak sektörde tutunabilmek ve başarılı olmak için birinci temel kuraldır (Sarılđan, 2011: 17-41).

Eğer lkemizin uygun merkezleri ile ülkemize yakın olan bölge ülkelerinin uygun merkezleri arasında karşılıklı uçuşlarla böyle bir hayata geirilebilirse; zaman içinde akılcı, ekonomik getirisi olan projeler gözlemlenerek büyütülmeli, projeye taraf olan komşulara ait kuruluşlarla gereksiz sürtüşme ve rekabetlere girmekten kaçınılmalı, olaya tarafların ortak ekonomik menfaatlerine zarar vermeyecek şekilde yaklaşılmalıdır. Bu amaçla dünya üzerinde bölgesel havayolu ulaşımında ortaya çıkan yenilikler ve olumlu değişimler titizlikle takip edilmeli, koordinasyon ağı etkin bir şekilde kullanılarak zaman geçirilmeden ortaya çıkan yeni durumlara uyum sağlanmalıdır.

Bölgesel havayolu ulaşımını geliştirmek için; yukarıda somut bir şekilde ortaya konulan, komşu ülkelerle yapılabilecek işbirliği ve hayata geçirilebilecek projelere ilave olarak yurt içi hava ulaşımında da bir takım uygulamalar ekonomik olup olmadığına bakılarak, kalıcı bir şekilde hayata geçirilebilir. Bu amaçla

ülkemin hemen hemen bütün uçuş merkezlerinden İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya havaalanlarına yapılan doğrudan uçuşlara ek olarak; ikinci derecede faal olan uçuş merkezleri de karşılıklı ve doğrudan uçuşlarla birbirine bağlanabilir. Eğer bu konuda da somut bir takım örnekler vermek gerekirse; Diyarbakır-Trabzon, Erzurum-Bursa, Malatya-İzmir gibi merkezler karşılıklı uçuşlar için uygun olabilir. Mevcut uçuşlar artırılabilir. Bu yöntem; Avrupa ülkeleri ile ABD, Kanada ve Avustralya gibi ülkelerde yıllardan beri uygulanan, akılcı ve ekonomik bir havayolu ulaşım sistemidir. Ayrıca çok verimli olmayan ve ekonomik getirisi yetersiz görünen, durağan uçuş bölgelerine yapılan uçuşlarda kullanılan uçaklarda tercihin mümkün olduğunca küçük uçaklardan yana yapılması, bu tür uçuşlarda oluşan sektörel ekonomik kayıpları en aza indirmek için göz ardı edilmemesi gereken bir yoldur.

Eğer bu türden projeler hayata geçirilecek olursa; olayın birlik ve bütünlük içinde takibi ve gelişmelerin en sağlıklı şekilde izlenmesi için data adı verilen bir bilgi havuzu oluşturulmalı, sektörün bu uygulamalar esnasındaki yapmış olduğu her faaliyetin getirisi ve götürüsü bu bilgi havuzunda toplanmalıdır. Bu bilgiler konunun uzmanları olan, sektörde faaliyet gösteren paydaşlara karşı tarafsız ve objektif davranan bağımsız ekiplerce incelenerek ilgililere rehberlik etmelidir. Bu sayede sağlam bir yol haritası edinecek olan havayolu ulaşım şirketleri, yapmış oldukları uygulamalardan dolayı ekonomik anlamda zarar görmekten kurtulacak ve sağlıklı bir şekilde gelişip büyüyerek yollarına devam edeceklerdir (http://www.icao.int/publications/Documents/9750_4ed_en.pdf, Erişim Tarihi: 16/11/2016).

3.2.3. Bölgesel Havayolu Taşımacılığının Talebini Etkileyen Faktörler

Bölgesel havayolu taşımacılığına olan talebi etkileyen başlıca faktörler; kişi başına düşen milli gelir, coğrafi koşullar, sanayi ve ticaretin gelişme düzeyi ve seyahat yani rekreasyon koşullarıdır. En önemli 2 unsuru açıklayacak olursak:

- Kişi başına düşen milli gelir: Bölgesel havayolu taşımacılığına olan talebi etkileyen en önemli faktör, o ülkenin refahı olan kişi başına düşen milli gelirdir. Havayolu taşımacılığı yüksek maliyetli bir iştir. Havacılığın gelişmiş olduğu alanlar göz önünde bulundurulduğunda, kişi başına düşen kişi başına düşen GSYİH'nın bir hayli yüksek olduğu görülmektedir. Ülkemizde kişi başına düşen milli gelirin

bölgelere göre düşük olduğu göz önüne alındığında, bu bölgesel havayolu taşımacılığının gelişmesindeki en büyük engellerden biridir (Holloway, 2008: 124).

- **Rekreasyon:** Harcanabilir gelir ve tatil dönemlerinin artması insanların alternatif seyahat çeşitlerine (kültür, tarih vb.) talebini ve yerel ulaşımın gelişimini hızlandıran etmenlerdir. Turistler, farklı kültürleri ve farklı yaşam biçimlerini keşfetmek için bölgesel uçaklar vasıtasıyla çeşitli turizm noktalarına gidebilir seviyeye geldiler. İnsanlar daha önce gittikleri yere tekrar gitmez, yeni yerlerde görmek isterler. Bu, yerel havayolunun ulaşım talebini arttırmasının nedenlerinden biridir. Bu bölgelere ulaşmak isteyen insanlar, hızlı, rahat ve güvenle gitmek istemektedirler. Yerel havayolu taşımacılığı da bu hizmeti insanlara sunmaktadır.

3.3.Dünyada Havacılık Sektörünün Gelişimi

Dünyada artan nüfus, teknolojinin gelişmesi, tüketici isteklerinde bir takım köklü değişikliklerin ortaya çıkması gibi etmenler; insanların zevklerinin ve kültürel yapılarının geçirdiği gelişim ve değişimlerle birleşerek havacılık sektörünü, dünya üzerinde son yıllarda en çok gelişen ve büyüyen sektörler arasına sokmuştur. Havayolu şirketleri; uluslararası arenada tanıtım ve reklam faaliyetleriyle, temsilcisi oldukları ülkelerin prestijine çok büyük katkılar sağlamaktadır. Bu nedenle ulusal ve özel havayolu şirketleri; bağlı oldukları ülkelerin yöneticileri ve sivil havacılık otoriteleri tarafından desteklenmekte ve teşvik edilmektedir. Havayolu ulaşım şirketleri kendilerine sağlanan desteklerin olumlu yöndeki etkisiyle çok hızlı ve başarılı bir gelişim ve modernleşme sürecine girmiştir. Modernitenin ve hızlı gelişimin ticari ve ekonomik yönden ülkeye sağladığı faydalar, havayolu ulaşımının bu türden destekleri daha kolay elde etmesinin de çok hızlı bir şekilde önünü açmıştır.

Modern havacılık faaliyetlerinin kilometre taşlarına kabaca göz atmak gerekirse şunları söyleyebiliriz. İtalyan makine mühendisi Caproni Campini'nin hava sıkıştırılmalı motoru bulması modern havacılıkta yepyeni bir dönemin başlangıç noktası olmuştur. Caproni Campini, turbo reaktörle çalışan CC-I adlı uçakla, ilk defa 30 Nisan 1940 tarihinde başarılı bir uçuş gerçekleştirmiştir. İkinci Dünya Savaşı yıllarında, havacılık alanında askeri amaçlarla yapılan çalışmalar sonucu çift reaktörlü uçaklar ortaya çıktı. Bu buluş, daha sonra sivil havacılık alanında faaliyet

gösteren uçak motorlarında da kullanılmaya başladı. 1944 yılında ABD'nin Şikago kentinde toplanan Sivil Havacılık Konvansiyonu geçici bir anlaşma imzaladı. Bu anlaşmanın akabinde Uluslararası Sivil Havacılık örgütü kuruldu (PICAO-Provisional International Civil Aviation Organization). Bu organizasyona sivil havacılık uçuşlarının kurallarını belirleme ve güncelleme yetkisi tanındı. 1947 yılında ABD de yapılan deneylerde ilk defa ses hızını aşan uçuş başarıları elde edildi. İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesi ile hava trafiğini belli bir düzene oturtan kuralların uygulanması devreye girmeye başladı. Bu uygulamalardan en önemli olanı; sivil uçuşların belli bir rotayı takip etmesi ve bu tür uçuşlarda hava trafik merkezlerinden izin alma zorunluluğunun yürürlüğe girmesidir. Sivil amaçlı ilk jet uçuşunun gerçekleştirilmesi de 27 Temmuz 1949 yılına tekabül eder. Gene aynı yıllarda; uzun mesafeli ve tarifeli uçuşlar her türlü hava koşulunda yapılmaya başlanmış, bu amaçla DC-4, DC-6, L-1049 adı verilen uzun menzilli uçaklar kullanıma girmiştir. Telsiz haberleşmesinin gelişmesi, uzun uçuşlara imkan veren uçak ve jetlerin seri üretimine geçilmesi sivil havacılık alanında 1950 li yıllarda ortaya çıkan gelişmelerdendir. Otoriteler 1940 yılından itibaren 1950 li yılların sonlarına kadar devam eden bu dönemi sivil havacılıkta büyüme evresi olarak adlandırırılar (<http://aviationcenter.tr.gg/Havac%26%23305%3Bl%26%23305%3Bk-Tarihi.htm>, Erişim Tarihi: 19/11/2016).

1958 yılında, Alouette III adlı helikopterle ilk defa 10.000 metrenin üzerinde uçuş gerçekleştirilmesi sivil havacılıkta olgunlaşma döneminin başlangıcı olarak kabul edilir. Yine bu yıllarda Boeing firmasının Pan-Am'da tarifeli seferlere başlaması da sivil havayolu şirketleri arasındaki rekabetin fitilini ateşleyen bir gelişme olmuştur. 1970 yılına kadar devam eden sivil havacılığın olgunlaşma döneminde; ilk defa direkt uçuşla (10-11 Ocak 1962-Okinava-Madrid Boeing B-52 uçuşu) 20.000 Kilometrenin üzerine çıkılmış, 31 Aralık 1968 tarihinde ilk seston hızlı uçuş gerçekleştirilmiş (Tupolev TU-144 uçuşu), yolculukları daha güvenli hale getirmek ve oluşabilecek uçuş kazalarının nedenlerini bularak önlem alabilmek amacıyla yolcu uçakları ve uzun uçuş jetlerinde karakutu kullanılmaya başlanmış, havayolu ulaşımında artan talebe cevap vermek ve maliyetleri daha aşağıya çekmek için süper Boeing-747, DC-10, L-1011 gibi jumbo jetler üretilmeye başlanmış, Fransız-İngiliz ortak yapımı Concorde yolcu uçakları ilk uçuşunu gerçekleştirmiştir. 1970 lerde ortaya çıkan petrol krizi, dünya kamuoyunda çevre koruma bilincinin

oluşması, bu amaç doğrultusunda mücadele veren etkili grupların ortaya çıkması gibi bir takım sektör dışı gelişmeler; yolcu uçağı ve yolcu jeti üreten şirketleri daha ekonomik ve çevreye daha az zarar veren hava ulaşım araçlarının üretimlerini yapmaya zorlamıştır (<http://www.servetbasol.com/Kitaplar/Krono/160530-Krono.pdf>, Erişim Tarihi: 21/11/2016).

ABD'nin 1978 yılında, hava ulaşımı sektöründe faaliyet gösteren şirketlere getirdiğı uçuş serbestlikleri havacılık literatüründe deregülasyon adı ile anılır. Bu serbestlikler havayolu ulaşım sektöründe liberalleşmenin ve gerçek anlamda küreselleşme olgusunun başlangıcı olarak kabul edilir. Bu gelişmelerden olumsuz etkilenen Avrupa Birliğı ülkeleri de 1987 yılında hava ulaşımı kurallarını liberalleştirmek adına; bu alanda daha esnek kurallar koymak için harekete geçmiştir. Çeşitli evrelerden geçen bu çabalar sonucu; Avrupa Birliğı ülkeleri 1997 yılında ortak hava pazarı taşıma kurallarına nihai şeklini vermiştir. Tek havayolu ulaşımı pazarı yaratılması yönündeki bu tür girişimlerden alınan başarılı sonuçlar liberalleşmenin üçüncü ülkelere doğru genişlemesine de yol açmıştır (http://w2.anadolu.edu.tr/arastirma/hakemli_dergiler/sosyal_bilimler/pdf/2007-1/sos_bil_12.pdf, Erişim Tarihi: 26/11/2016).

Dünya genelinde; özellikle 2000'li yıllarda havacılık sektöründe görülen gelişmeler ve artan sektörel büyüme pazarda bir çok yeni havayolu şirketinin kurulmasına zemin hazırlamıştır. Gelecek için pazar araştırmaları yapan bilim insanları; havayolu ulaşımı sektöründeki büyümenin hız kesmeden katlanarak devam edeceğini öngörmektedirler. Sektördeki büyüme birtakım havayolu şirketlerini ittifaklar ve anlaşmalar yoluyla güç birliğı yapmaya zorlamıştır. Stratejik ve ekonomik hedefler doğrultusunda oluşturulan bu ittifaklar; ortaklık ya da satın alma yoluyla pek çok havayolu şirketini bünyesine katmıştır. Bu tür uygulamaların asıl amacı maliyetlerin optimizasyonunu sağlamaktır. Bu tür ortaklıklar sayesinde, üye havayolları uçuş müşterilerine en avantajlı aktarmalı uçuşları ve kargo hizmetlerini sunma imkanına sahip olmuşlardır. Bu tür ittifakların içerisinde yer alan havayolu şirketlerinin diğere bir avantajı da; farklı ülkelerdeki ortaklarının bakım, onarım, teknik destek gibi imkanlarından en ekonomik şekilde yararlanma şansını yakalamalarıdır.

3.3.1.Küreselleşme Bağlamında Rakamlarla Türk Sivil Havacılık Sektörü

Ülkemizde 1912 senesinde başlamış olan ilk olarak sivil havacılık çalışmaları, 1925 senesinde “İstikbal Göklerdedir” sloganıyla kurulmuş olan Türk Teyyare Cemiyetinin Türk Hava Kurumu ismini almasıyla kurumsal bir kimlik kazanmıştır.

Türk ekonomisi açısından bakıldığında; girişimcilerimizin dünya pazarlarına girme çabalarına, ihracat yapabilmeleri için öncelik tanınması ile başlanması ithalat rejiminin de serbest hale getirilmesine neden olmuştur. Sanayinin ihracata yönlendirilmiş olması; döviz kurunun yüksek değerlerde esnekleşmesini sağlayan teşvikleri ortaya çıkaran bir olgudur. Diğer yandan neoliberal politikalar, uluslararası finans merkezlerine verilmiş olan ulusal mali desteğin de serbestleştirilmesini ve buna bağlı olarak ülke ekonomisinin de dışa açık bir dönüşüme girmesini sağlamıştır. Ülke ekonomisi dışa açılma sürecine ulaşım sektörünün de çok büyük katkılar sağladığı su götürmez bir gerçektir.

Tablo 2.Küreselleşmenin Havacılıkta İstihdam Ve Ciro Değerlerine Etkisi

Havacılık Sektöründe İstihdam ve Ciro Miktarı		
YILLAR	PERSONEL SAYISI	CİRO MİKTARI
2003	65.000	3.060.000.000 TL 2.2 Milyar Dolar
2010	133.407	23.207.830.000 TL 14.9 Milyar Dolar
2011	151.694	32.651.181.000 TL 17.2 Milyar Dolar
2012	167.161	38.147.264.000 TL 21.4 Milyar Dolar
2013	180.570	50.787.246.000 TL 24 Milyar Dolara Yaklaşmıştır.

Dünya- 2013 Yılı	
Personel	Ciro
58.1 Milyon	2.4 Trilyon \$
Türkiye- 2013 Yılı	
Personel	Ciro
180.570	23.8 Milyar \$
Yıllara Göre Artış Oranları(2003-2013)	
Personel	Ciro
177.8 %	981.8 %

Kaynak: <http://www.udhb.gov.tr/images/faaliyet/a5ec26a31a72281.pdf>, (Erişim Tarihi: 26/11/2016)

Tablodaki rakamlara bakarak hava ulaşımı sektöründeki gelişimin, Türkiye ve Dünya genelinde sağlıklı bir karşılaştırmasını yapmak mümkündür. Ülkemizde 2003 yılında havacılık sektöründe istihdam edilen personel sayısı 65.000 iken, bu rakam 2013'te 180.570'e yükselmiştir. Bu da yaklaşık üç kat istihdam artışı demektir. Hava

ulaşımı sektörünün cirosu ise 2003 te 2.2 milyar dolar iken 2013 te 23.8 milyar dolara yükselmiştir. Sektörde ciro artışının yaklaşık on kat olduğunu görüyoruz. 2013'te dünya genelinde havayolu şirketlerinin 58.1 milyon personel istihdam ederek 2.4 trilyon dolar ciro yaptığını görüyoruz. Türkiye ve Dünya'daki hava ulaşım şirketlerinin ciroları ile ve istihdam edilen personel rakamları arasında orantı kurduğumuz zaman ülkemizdeki havayolu şirketlerinin dünya ortalamasının 3/1'i oranında (daha az) personel istihdam ederek daha fazla ciro yaptığını görüyoruz. Bu durum hava ulaşımında istihdam edilen personelin daha verimli kullanılmasıyla ve gelişen teknolojileri yakından takip etmenin maliyetleri düşürmesi ile açıklanabileceği gibi; bazı küçük fakat faal havayolu işletmelerinin yeterli sayıda personel istihdam etmeyerek, mevcut personele iş yükü sorumluluğunu daha fazla yüklemesi ile de açıklanabilir.

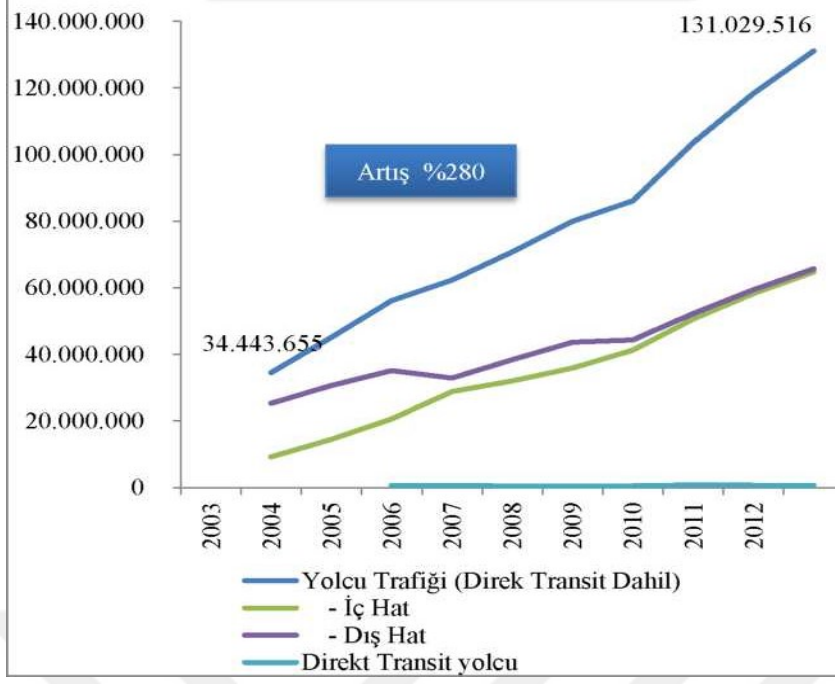
Türkiye'de, 2003 senesinden sonra ekonominin istikrar taşıyan bir görünüme bürünmesi, enflasyon rakamlarında önemli düşüşler yaşanması, kalkınmanın hızının kararlı bir yükseliş düzenliliği göstermesi gibi birçok faktör, havacılık sektörünün havacılık sektörünün gelişimin olumlu yönde etkilemiştir. Bu doğrultuda; 2003-2012 dönemindeki yolcu yoğunluğunda % 280'lik bir artış yaşanmış, havalimanlarındaki bir yıllık yolcu sayısının toplamda 34 milyondan 131 milyona çıktığı görülmüştür. Ulaşımın kolaylaşması sayesinde ülkeler arasındaki mesafelerin de kısalması, gerek kültürel yönden, gerek ekonomik ve siyasal yönden çeşitli etkileşim ve değişimlere neden olmuştur (Yeldan, 2001: 25).

Tablo 3. Türkiye'nin Dünya Ve Avrupa Havayolu Yolcu Sıralaması (Bin)

Türkiye' nin Dünya ve Avrupa Havayolu Yolcu Sıralaması (Bin)			
DÜNYA YOLCU SIRALAMASI 2013		AVRUPA YOLCU SIRALAMASI 2013	
ÜLKE	TOPLAM	ÜLKE	TOPLAM
ABD	1.455.716	İngiltere	231.853
Çin	757.220	Almanya	203.869
İngiltere	231.853	Fransa	155.630
Almanya	203.869	İspanya	154.332
Brezilya	203.820	Türkiye	149.430
Japonya	199.239	İtalya	143.881
Endonezya	170.915	Rusya	132.894
Fransa	155.630	Hollanda	58.089
İspanya	154.332	Norveç	53.005
Hindistan	153.036	İsviçre	39.757
Türkiye	149.430		
Avustralya	145.223		
İtalya	143.881		
Rusya	132.894		
Kanada	116.518		
Güney Kore	96.640		
Tayland	96.428		
BAE	91.985		
Meksika	91.849		
Malezya	81.425		

Kaynak: <http://www.udhb.gov.tr/images/faaliyet/a5ec26a31a72281.pdf>, (Erişim Tarihi: 26/11/2016)

Tabloda 2013 yılına ait yolcu sayıları Dünya'nın belli başlı ülkeleri ve Avrupa ülkeleri baz alınarak ülkeler ölçeğinde verilmiştir. Rakamlarla Türkiye'nin genel havacılık tablosundaki yeri görülmektedir. 2013 rakamsal verileri ile Türkiye, dünya ülkeleri arasında 11. sıradadır. Avrupa ülkeleri arasında ise 5. sıradadır. Sıralamaya giren ülkelerin nüfusları, yüzölçümleri, gelişmişlik düzeyleri ve kişi başına milli gelirleri göz önünde bulundurulduğunda; grafikteki rakamlar ülkemizde havayolu ulaşım hizmetlerinin oldukça ileri bir düzeyde olduğunu göstermektedir. Düzenli bir süreklilik arz eden ivmelenmeyi şöyle açıklayabiliriz: küreselleşmenin ortaya çıkardığı ekonomik büyüme farklı sektörlerin de katkılarıyla sivil havacılık şirketlerinin büyümesinin itici gücü olmuştur. Ayrıca Türkiye'nin dünyanın merkezi sayılabilecek bir coğrafi konuma sahip olması da yukarıdaki grafikte üst sıralarda yer almasına olumlu yönde katkı sağlamıştır.

Kaynak: DHMİ, <http://www.dlimi.gov.tr/istatistik.aspx> (Erişim Tarihi: 20.11.2016)

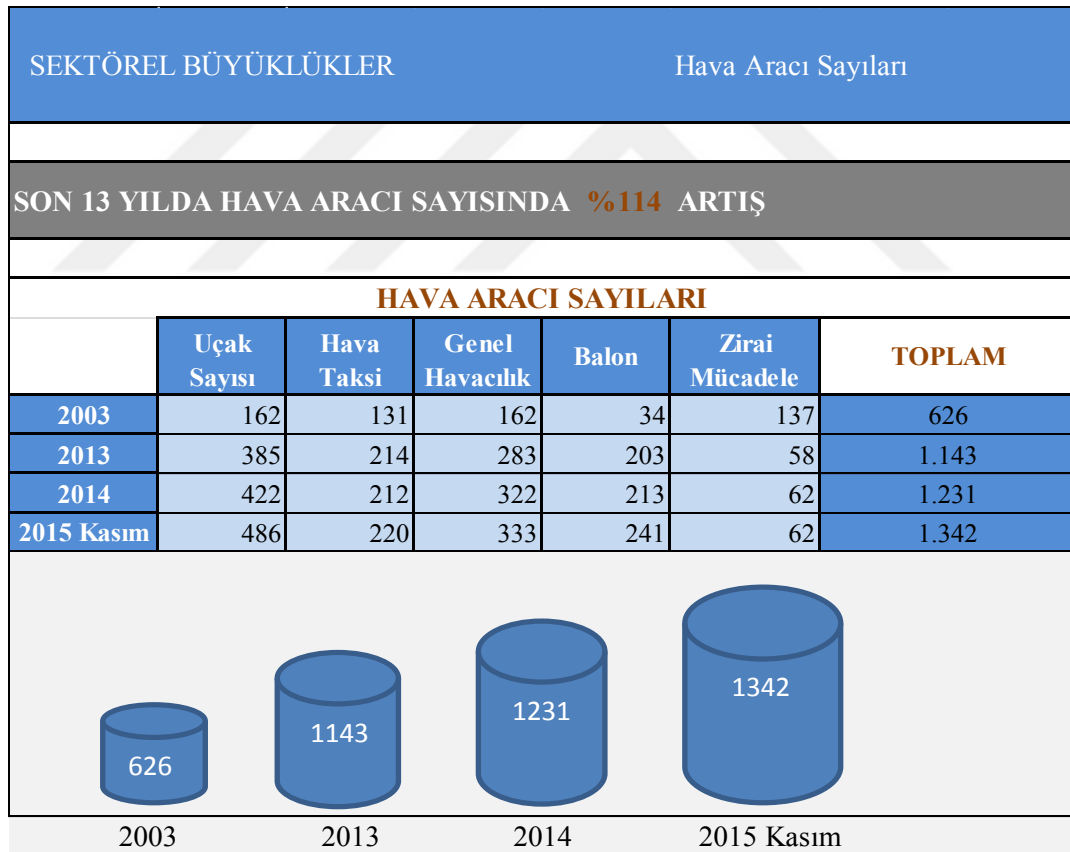
Şekil 1.2004-2012 Yılları Türkiye Geneli Havalimanları Yolcu Trafik

Tablo 4. Türkiye’de Havayolu Şirketleri İle İlgili Genel Bilgi

T.C Havayolu Şirketleri	Kuruluş Yılı	Uçak Adedi	Koltuk Kapasitesi	Kargo Uçağı	Yük Kapasitesi(KG)	Toplam Uçak
Türk Hava Yolları(THY)	1933	186	34.708	5	252.000	191
Onur Air	1992	32	7583	-	-	32
Pegasus	1990	40	7522	-	-	40
Sun Express	1989	32	5814	-	-	32
Atlas Jet	2001	15	2994	-	-	15
Sky Havayolları	2001	8	1272	-	-	8
Turistik HT	2004	8	1429	-	-	8
Hürkuş(Free Bird)	2001	7	1340	-	-	7
Izair	2005	3	558	-	-	3
Tailwind	2009	5	840	-	-	5
Saga	2004	3	585	-	-	3
Borajet	2008	6	344	-	-	6
MNG	1996	-	-	7	315.902	7
ACT	2004	1	-	6	330.536	7
ULS	2004	-	-	6	253.575	6
Toplam		346	65.208	24	1.152.013	370

Kaynak: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, 2012 Yılı Faaliyet Raporu : 28.

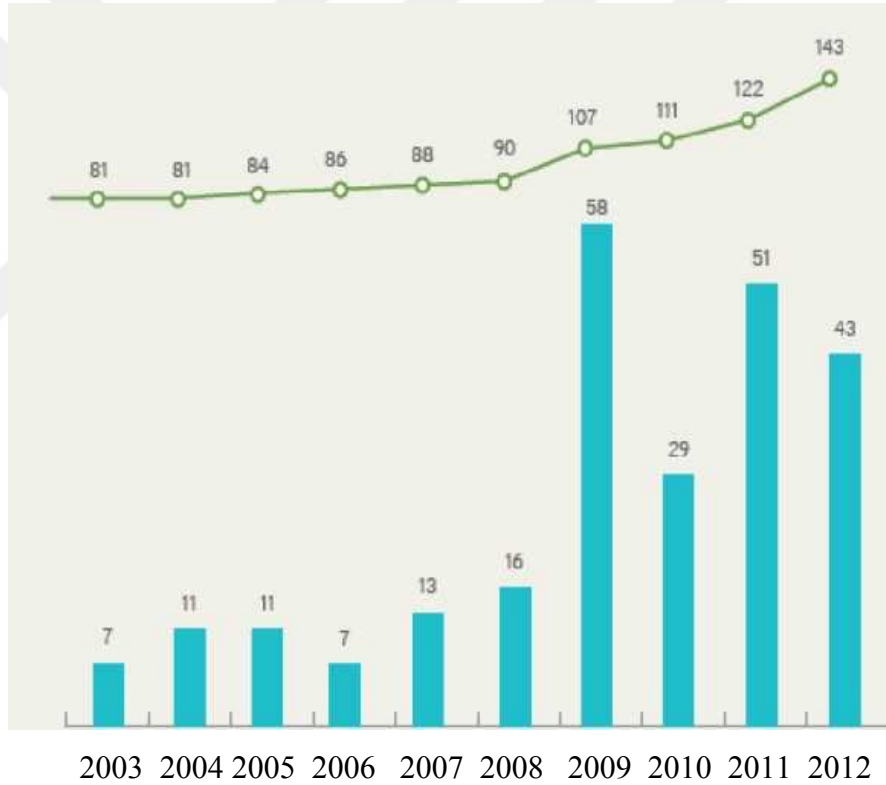
Türk Hava Yolları son yıllarda ortaya koyduğu büyük hedeflerle ve yüklendiği çok önemli misyonla; havacılık sektörünün amiral gemisi olarak çitayı yükseltmiştir. Bu bağlamda uçuş portföyüne Uzakdoğu, Afrika ve Güney Amerika’da yeni yerler eklemiş, evrensel nitelikteki reklam ve sponsorluk anlaşmalarıyla daha fazla müşteri kitlesine sahip olma yönünde çok önemli mesafeler katetmiştir. Kurum bu çabalarının meyvelerini; uluslararası alanda Skytrax yolcu değerlendirme sonuçlarına göre son altı yıldır aldığı ödüllerle toplamaya başlamıştır. Bu ödüller arasında Dünya’nın en iyi “Business Class Yolcu Salonu”, “En İyi Business Class Yolcu Salonu İkrarı” ve “Güney Avrupa’nın En İyi Havayolu Şirketi” gibi ödüller sayılabilir. Yıllar 2015’i gösterdiğinde, yani bir sonraki grafikde havayolu şirketlerindeki rakamsal büyümenin ne derecede devam ettiği gözlemlenmiştir (Yazgan ve Yiğit, 2013: 422).

Kaynak: <http://web.shgm.gov.tr/documents/sivilhavacilik/files/pdf/kurumsal/raporlar/2015> (Erişim Tarihi: 26/11/2016)

Şekil 2. Türkiye’nin 2015 Yılı İtibarı İle Sahip Olduğu Uçak Sayıları

Tablo; 2003, 2013, 2014 ve 2015 yıllarında Türkiye'nin sahip olduğu uçak sayılarını göstermektedir. 12 yıllık bir süre içerisinde Türkiye'de yolcu uçağı sayısının % 114 arttığını bu tabloda net bir şekilde gözlemlemek mümkündür. Bu artış; Türkiye'nin dış dünya ile ilişkilerini her alanda çok hızlı bir şekilde çoğalttığının göstergesidir. Dış ülkelerle ilişkilerdeki yoğun artışa paralel olarak ekonomideki arz-talep kuralı işlemiş ve havayolu ulaşım şirketleri hızlı bir şekilde büyüme sürecine girmiştir. Sektörel büyüme sadece uçak sayılarının artışı ile sınırlı kalmamış, havaalanı yer hizmetleri, havacılıkla ilgili endüstriler ve yan sanayi dalları, uçuş hizmeti görevlileri, ağırlama ve gıda sektörleri gibi alanlarda insanlarımızı istihdam olanakları yaratmıştır. Büyümede görülen bu dinamizm yeni iş kollarının oluşmasına, mevcut iş kollarının gelişmesine de öncülük etmiştir.

Yürütülen İkili Müzakereler Sonucu Hava Ulaştırma Anlaşması Bulunan Ülke Sayısı

Kaynak: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, 2012 Yılı Faaliyet Raporu, : 33.

Şekil 3. Hava Ulaştırma Antlaşması Bulunan Ülke Sayıları ve Yürütülen İkili Müzakereler

Sivil havacılık sektörü ve yardımcı sektörlerdeki gelişmeler sadece uçak ya da şirket rakamlarındaki artışlarla sınırlı olmamaktadır. Bir taraftan hava taşımacılığın da ülke içerisindeki şartlarında iyileştirilmesi için çalışırken diğer taraftan sektördeki etkinliğin artmasındaki çabalar devam etmektedir.

Hava ulaşımı alanında yapılmış olan antlaşmada imzası olan ülke sayısı 2003 senesinde 7 iken 2012 senesinde bu rakam 43'e çıkmıştır. Bu antlaşmadaki üyeliklerin sürekli güncellenmesi ve yeni üyelerle anlaşmalar yapılması Türk havayolu şirketlerinin daha fazla noktaya sefer yapmalarını sağlayacaktır. Uluslararası havacılık; birlikler ve ittifaklar kurarak bu ağı genişletmiştir. Bu ittifakların en bilinenleri Skyteam ve Türk Hava Yollarının da içinde olduğu Star Alliance'dır (Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, 2012: 32- 33).

3.4. Türkiye'de Sivil Havacılığın Tarihsel Gelişim Süreci

Türkiye'de sivil havacılık faaliyetleri 1933 yılında "Hava Yolları Devlet İşletmesi" adı altında kurulan ilk havayolu şirketinin temellerinin atılmasıyla başlamıştır. O yıllarda 5 uçakla hizmetlerine başlayan şirket Türk Hava Yolları adıyla, bugün dünyanın en büyük havayolu şirketleri arasında gösterilmektedir. İlk açıldığı yıllarda sadece iç hat uçuşları yapan şirket, yıl 1947'yi gösterdiğinde ilk dış hat uçuşunu yapmıştır. Yurt dışı uçuşların başlamasıyla sivil havacılık çok hızlı bir gelişim trendine girmiştir. Bu gelişmeler neticesinde sivil havaalanları da sırasıyla faaliyetlerine başlamış, bu faaliyetler Türkiye'nin hava ulaşımında üst sıralarda olan ülkeler seviyesine ulaşması açısından ülkemize çok büyük katkılar sağlamıştır. 1912'de günümüzde Atatürk Havalimanı adıyla faaliyet gösteren Yeşilköy Havaalanı açılmış, ardından İzmir Gaziemir, Diyarbakır, Ankara Güvercinlik, Eskişehir İnönü, Adana ve en son 1955 yılında Ankara Esenboğa Havaalanlarının açılmasıyla sivil havacılığın gelişimi çok büyük bir hız kazanmıştır. Yıllar artık 1980'leri gösterdiğinde THY yolcu sayılarını bir hayli arttırmış, hatta; 1983 yılında 2.5 milyon yolcu taşıyarak kendi rekorlarını sürekli kırmaya o yıllarda başlamıştır. 1990'lı yıllar turizm faaliyetlerinin artması nedeniyle; ülkemizin ve sivil havacılık faaliyetlerinin yıldızının parlamaya başladığı yıllardır diyebiliriz. Türkiye'nin coğrafi konumu itibarıyla çok önemli bir yere sahip olması, doğal ve kültürel güzelliklerinin

doğru bir Şekilde tanıtımının yapılması sayesinde; ũlkemiz yabancı turistlerin de yoğun bir Şekilde ilgisini çekmeye başlamıştır. Bu gelişmeler Tũrkiye sivil havacılığında yeni bir sayfanın ağılmasının Őnũnũ ađmıŐ, sektŕde ilk Özel havayolu işletmeleri kurulmaya başlanmıştır. 1989 yılında THY ve Alman Lufthansa Hava Yolları ortaklığı ile Sun Express Havayolları kurulmuş, ardından 1990'da Pegasus Havayolları ve 1992'de Onur Air kurularak havacılık sektŕũ adına Tũrkiye bambaşka bir boyuta geđmiŐtir.

1990'lı yıllarda başlayan bu sektŕrel gelişim hızını kesmeden 2000'li yıllarda da devam etmiştir. 2000'li yıllarda sektŕũn sınırlarının genişlemesi ve hızlı bũyũmesi ile ortaya ııkın dinamizm adı geçen havayolu ulaşım Şirketlerine yeni kurulan firmaların da katılmasına imkan sağlamıştır. 2001 yılında, o zamanki adıyla Atlasjet Havayolları, gũnũmũzdeki adıyla Atlas Global ve Freebird Havayolları, 2005 yılında Corendon Havayolları, 2006 yılında Pegasus Havayolları'nın alt markası olan İzmir Havayolları, 2008 yılında Tũrk Hava Yolları'nın alt markası olan Anadolu Jet, 2009 yılında Tailwind Havayolları, 2010 da Borajet ve 2012 de deniz ũzerinden iniŐ ve kalkıŐ yapabilen ve bu Őzelliđiyle havacılık sektŕũne farklılık kazandıran Seabird Havayolları kurulmuştur (Sarıgŕl, Hũrtũrk, 2009: 1-15).

Yeni havayolu Şirketlerinin açılması ve sektŕde var olan Şirketlerin de bũyũmesi, beraberinde Tũrkiye'de daha fazla havalimanı ihtiyacını dođurmuŐtur. Bu dŕnemde yeni yapılan ya da hazır durumda olup da kullanılmayan birıok havaalanı yolcuların hizmetine girmiştir. Tũrkiye'de hali hazırda hizmet veren havalimanı gũncel rakamlar ile 55'e yũkselmiŐtir. Bu sayının 2023 yılına kadar 60'a yũkseleceđi tahmin edilmekte ve bunun neticesinde de bŕlgesel havayolu ulaşımı faaliyetlerinin daha da artacağı Őngŕrũlmektedir (Yazgan ve Yiğit, 2013: 422).

3.4.1. Tũrkiye'de Uıak ũretimi İle İlgili ıalıŐmaların Tarihıesi

Tũrk havacılığı son yũzyıl iıerisinde dũnyadaki gelişime ayak uydurarak bugũnkũ seviyesine ulaşmıştır. 1900'lũ yıllarda ıŕkũŐ sũrecine giren ve son zamanlarını yaşayan Osmanlı İmparatorluğunun da diğer Avrupa ũlkeleri gibi ıeŐitli bŕlgesel savaŐların ve 1. Dũnya Savaşı'nın havacılık ıalıŐmalarını Ön plana ııkarmasına katkıda bulunmuŐtur. 1911 yılında dũnyanın ilk hava saldırısını

gerçekleştiren İtalyanların, o dönemlerde Osmanlı toprağı olan Trablusgarp'ı bombalaması havacılığın bir ülke için ne derece önemli olduğunun devlet yönetimince anlaşılmasını sağlamıştır. Bunun neticesinde havacı birlikleri oluşturmak amacıyla ilk havacılık komisyonu kurulmuştur. 1912 yılında uçak fabrikası kurulması dönemin yöneticileri tarafından teklifi reddedilmiş ve dış alım tercih edilmiştir. Bu olay uçak alımında dışa bağımlılığımızın başlangıcı olarak kabul edilir. Bu dönemde ülkenin içinde bulunduğu savaş hali uçak yapımı konusunda istenilen sonuca ulaşılamamasının ana nedeni olarak düşünülebilir. Cumhuriyet dönemine gelindiğinde Atatürk'ün “Bütün tayyarelerimizin ve motorlarının memleketimizde yapılması ve hava harp sanayinin de bu esasa göre inkişaf ettirilmesi icap eder” sözleri ile birlikte havacılık politikası ışığında; 1925 yılında Tayyare Otomobil ve Motor Türk Anonim Şirketi (TOMTAŞ) kuruldu. Alman Junckers firması ile yapılan anlaşmalar ile sağlanan teknik destekler neticesinde Kayseri Tayyare Fabrikası'nda uçak üretimine başlandı (Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Uçak Fabrikası Kurma Mücadelesinde İlk Girişim: Tayyare ve Motor).

Araya 1929 ekonomik krizi ve 2. Dünya Savaşı'na yol açan siyasi bunalımların girmesi ile ülkemizin hava aracı üretimindeki çabaları sekteye uğramıştır. 1939'lu yıllarda Nuri Demirağ tarafından uçak üretimi konusunda yapılan çalışmalar çeşitli engeller ile karşılaşmış ve istenilen hedefe ulaşamamıştır. 2. Dünya Savaşı sonrasında gücünü bir hayli arttıran ABD “Marshall Planı” adı altında Türkiye'ye uyguladığı ekonomik yardım çerçevesinde uçak ve motor vermesi THK uçak ve motor fabrikalarının üretim faaliyetlerini sekteye uğratmış ve sonrasında uçak üretim tesisleri MKEK'e devredilmiştir. (<https://www.thk-ucak.com/5-turk-sivil-havacilik-tarihi>).

Yakın tarihimizde de gerçekleşen bir başka gelişme ise 1997 yılında Airbus, Boeing ve Mc Donald Douglas şirketleri Türkiye'ye satışını yapacağı 54 yolcu uçağının %50'sinin yerli üretim olmasını kabul etmiş, buna karşılık o dönemde Türkiye üretimdeki payının %60'a çıkarılmasını teklif etmiştir. Adı geçen şirketlerin Türkiye'nin teklifini kabul etmemesi ile anlaşma sağlanamamıştır (<http://www.tai.com.tr/proje>).

3.5. Türkiye’de Havayolu Taşımacılığının Mevcut Durumu

Türkiye’nin mevcut ulaştırma sistemine bakıldığında; yük ve yolcu taşımacılığı açısından karayolu seçeneğinin açık ara önde rağbet gördüğü görülmektedir. Yolcu taşımacılığında % 94 oranla karayolu taşımacılığı tercih edilirken, onu % 4,5 ile demiryolu, % 1 ile havayolu ve % 0,5 ile deniz yolu izlemektedir. Söz konusu oranlar gelişmiş ülkelerde karayolunda % 55–70, demiryolunda % 15–20, havayolunda % 10 ve denizyolunda % 10 gibi dağılım göstermektedir. Türkiye’de ulaştırma hizmet sistemleri arasında bu denli dengesiz dağılım olması çeşitli problemlerin doğmasına neden olmaktadır. Söz gelimi, karayolu taşımacılığını yoğun kullanıyor olmak Avrupa Birliği ülkeleri için 25 yıllık ortalamaya sahip karayolu ömrünün Türkiye’de 2,5 yıla sınırlı kalmasına neden olmaktadır. Bu durum yüksek bakım maliyetlerine neden olmakta; trafik güvenliği için büyük tehdit oluşturmaktadır (http://web.shgm.gov.tr/documents/sivil_havacilik/files/pdf/kurumsal/yayinlar/SHGM_Havayolu_Tasimaciligi_Kitabi.pdf).

3.6. Türkiye’de Bölgesel Havayolu Taşımacılığı İhtiyacını Doğuran Nedenler

Büyük bir yerleşim alanına sahip olan, Balkanlar, Kafkasya ve Ortadoğu’ya yakınlığı sebebiyle jeopolitik öneme sahip olan Türkiye’de bölgesel havayolu taşımacılığı uluslararası arenadaki kadar gelişmemiştir. Türkiye’nin başkenti Ankara ve ekonomi yönden önemli olan İstanbul dışındaki şehirler arası havayolu taşımacılığı sınırlı düzeydedir. Bununla birlikte Türkiye’de bölgesel havayolu taşımacılığını geliştirmek üzere yapılması gerekenler arasında; yolcu taşımada karayolunun ağırlık verildiği mevcut sağlıksız yapıda değişikliğe gidilmesi, hiç olmazsa bir bölüm taşımacılığın havayolu ile yapılmasının sağlanması da bulunur. Bu yolla trafik kazaları azaltılmış, uzak yerleşim bölgelerinde iktisadi durum turizm sayesinde gelişme şansı da yakalayabilir (Sarılğan, 2011: 17-41).

3.6.1. Türkiye’de Sivil Hava Taşımacılığında Yaşanan Sektörel Zorluklar

Sivil hava taşımacılığının kapasitesini artırmak, hizmet ağını genişletmek, rakamsal yüzdeler ile büyümeyi hızlandırmak birtakım zorlukları ve aksaklıkları da beraberinde getirir. Muhakkak ki bu problemlerin çözümü; öncelikli olarak sektörün

temel sorunlarını belirlemekten ve o sorunları kalıcı olarak ortadan kaldırmak koşulu ile en aza indirgenebilir. Yaşanan sektörel sıkıntıları tamamen ortadan kaldırmamız mümkün değildir. Bu noktada öncelikli olarak; havayolu şirketlerinin küresel standartlar ışığında vizyon ve misyonlarını çok iyi belirlemeleri gerekir. Uzun vadeli ve planlı, programlı hareket etmek zorundadırlar. Sektörün hassas noktaları; küresel anlamda toplumların ekonomik istikrarı, farklı ülkelerdeki terör olayları, ülkeler arasındaki siyasi anlaşmazlıklar, havacılıkta işgücünün o iş üzerine eğitilmiş insanlara verilmemesi, güvenlik unsurlarının görmezden gelinmesi, artan aşırı rekabet karşısında var olamamak, teknik açıdan yetersizlik, maliyetlerin optimizasyonu, standardizasyon yani EASA ve ICAO gibi kurumların aldığı kararları öncelikli şirketlere entegre etmek gibi birçok etmen Türkiye’de sivil havacılığın en önemli sorunlarıdır diyebiliriz. Bu olumsuz etmenler nedeniyle; sivil havacılıkta faaliyet gösteren ve hassas bir dengede ilerleyen şirketler problemleri tamamen yok edemez. Havacılık sektörünün kırılgan ve hassas yapısı itibarıyla; Türkiye’de sivil havacılık otoriteleri, devlete bağlı diğer havacılık kurumları ve ilgili bakanlıklar sektörü desteklemelidirler. Havacılığı, temsil ettiği ülkenin vitrini ya da başka bir deyişle o ülkenin dışarıya açılan kapısı olarak tabir etmemiz çok doğru bir tanımlama olacaktır. Bu bakış açısı ile sektörde faaliyet gösteren havayolu şirketlerinin, o ülkenin tanıtımına ve uluslararası imajına yaptığı katkıları tartışmamıza ve sorgulamamıza gerek kalmayacağı kesindir. Böylesine önem arz eden havacılık sektörünün problemlerinin ortaya çıkarılıp bir an evvel çözüme kavuşturulması bu anlamda üzerinde hassasiyetle durulması gereken bir husustur.

3.6.2. Havayolu Taşımacılığının Gelişmesinin Toplumsal Nedenleri

Sosyal devleti kısaca; kanunlarında ve icraatlarında aleni olarak toplum faydasını gözeten devlet olarak tanımlayabiliriz. Bu temel prensip Anayasa’nın birçok maddelerinde belirtilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına günümüzün en hızlı, rahat ve konforlu ulaşımı olan hava yolu nakliyeciliğini sunmak için attığı adımları geliştirmek zorundadır. Ulaşılabilirliğin basit olması bir şehrin ya da bölgenin gelişmesindeki en önemli faktörlerden biridir. Tahsil ve sağlık hizmetleri devletlerin yurttaşlarına sunduğu en temel hizmetlerdendir. Bu hizmetlerin rahat ulaşılabilir olması o bölgede yaşayanlar için büyük öneme haizdir. Uzak bölgelerdeki yerleşim merkezlerinden büyük şehirlere öğrenim hizmeti için gelenlere düzenli,

sürekli, ekonomik yönden erişilebilir bir ulaşım hizmeti sunmanın önemi çok büyüktür.

Birçok insan karayolu ile uzun süre seyahat ederek hem vakit kaybetmemek, hem de yorgunluk ve bitkinlik yaşamamak için zaman zaman gitmek istediği yerlere gitmemeyi tercih etmektedir. Sağlık hizmetleri doğal olarak büyük merkezlerde daha fazla gelişmiştir. Acil durumlarda ve ağır rahatsızlıklarda hızlı bir şekilde bu merkezlere ulaşmak hayati önem taşıdığı göz ardı edilemez. Bu tür uzak yerleşim merkezlerinin, büyük merkezlere havayolu ulaşımı ile bağlantısı sağlandığı takdirde uzak bölgelerdeki yerleşim bölgeleri daha yaşanabilir hale gelecektir. Böylece büyük şehirlere göç bir nebze de olsa azalacaktır diyebiliriz. Türkiye’de özellikle doğu bölgelerimizdeki uzun ve zorlu kış koşulları göz önüne alındığında; buralardaki ulaşımın kesintisiz ve hızlı olmasının önemi daha da artmaktadır. Kilometrelerce yolu açık tutmaya çalışmakla, pisti açık ve çalışır tutma maliyetleri ve mümkünlüğü elbette ki karşılaştırılmaz.

3.6.3. Havayolu Taşımacılığının Gelişmesinin Siyasi Nedenleri

Türkiye’nin komşuları ile bağlarını güçlendirmek, ekonomik ve politik yönden ilişkilerini artırmak için yararlanabileceği alanlardan en önemlisi bölgesel havacılık sektörüdür. Örneğin; Kafkaslar’da, Türkiye çeşitli konularda Azerbaycan ve Gürcistan’la siyasi ve ekonomik işbirliği yapmaktadır. Bakü- Tiflis- Ceyhan enerji koridorunun hayata geçiriliş amacı budur. Türkiye’de bölgesel havayolu taşımacılığı ihtiyacının değerlendirilmesinden çıkarılan sonuç; havayolu ulaşımın geliştirilmesi, Türkiye’nin önemli sorunlarından birisi olan trafik kazalarını minimuma indirilip, ekonominin güçlendirilmesi, ülkedeki istihdamı artırmanın önemli bir faktörü olarak tahmin edilmektedir (Kane, 2007: 78).

3.7. Türkiye’de Bölgesel Havayolu Taşımacılığının Gelişmesi İçin Yapılması Gerekenler

Hava ulaşımı faaliyetleri ilk defa ortaya çıktığı yıllardan itibaren büyümeye başlayarak; son yıllarda küreselleşme rüzgarının da etkisiyle çok daha hızlı gelişen bir sektör haline dönüşmüştür. Son derece rahat ve güvenilir bir ulaşım aracı olarak öne çıkan havayolu taşımacılığına insanların ilgisi ve talebi her geçen gün giderek

artmıştır. Ticari anlamda havacılığa olan ilgi ve alakanın artmasına bir çok unsur doğrudan ya da dolaylı yönden etkili olmuştur. Küreselleşme sayesinde ticari ve ekonomik faaliyetlerin artması insanların ekonomik yönden daha iyi bir seviyeye ulaşmalarını sağlamıştır. İnsanların ekonomik yönden rahatlaması ve alım gücünün artması, çok çeşitli mesleklerde seyahatleri artırmıştır. Çalışma hayatının hızlı temposunun getirdiği stresleri yenmek amacıyla; insanlar yeni ve farklı yerler görme, tatillerini buralarda geçirme arayışına girmişlerdir. Bu olgu, tarih turizmi, kültür turizmi, tabiat turizmi, mevsimsel turizm gibi daha farklı aktivitelerle birleşince; havayolu ulaşım şirketleri için ekonomik getirisi çok büyük ve cazip bir pasta ortaya çıkmıştır. İnsanlar öncelikli amaçları olan hayatta kalma, barınma, bir yere ya da kuruma ait olma yoluyla gündelik hayatlarını güvence altına almış, iş gereksinimlerini karşılamış ve bu temel ihtiyaçlarını giderdikten sonra yeni yerler görme arzusuna kapılmışlardır. Turizm faaliyetlerindeki artış ve yoğunluğun ana sebebi budur. Havayolu ulaşımı hız ve zamandan tasarruf avantajını çok iyi kullanarak bu döngüye ivme kazandırmış, bu tür faaliyetlerin en önemli destekçisi ve aktörü olma fırsatını çok iyi değerlendirmiştir. Havacılık; her gün biraz daha küçülen ve daha fazla küreselleşen dünyada yeni teknolojilerin ortaya çıkardığı avantajları olumlu yönde kullanarak yolcu ve kargo taşımacılığı kapasitesini ve rakamlarını sürekli artıran ve gelişen bir sektördür (Fırtına, 2009 : 23).

Gelişen bu sektörden ülke olarak hakettiğimiz payı almak için yapmamız gereken tek şey; gelişen teknolojiyi çok iyi takip ederek değişime ayak uydurmamız ve verilen hizmetlerde kaliteden ödün vermememizdir. Buna ek olarak yapılması gerekenlerin başında; sürekli tanıtım ve reklam faaliyetleri ile havayolu ulaşımının ayrıcalıklarının ve artılarının ülkemizdeki ve dünyanın diğer ülkelerindeki potansiyel müşterilerimize en iyi şekilde tanıtılması gelmektedir. Havayolu şirketlerinin çeşitli dönemlerde yapacakları kampanyalar ve ucuz uçak bileti politikası havacılığın gelişimine ve daha çok kitlenin sektörün hizmetlerinden yararlanmasına katkı yapacaktır. Bu sayede insanlar havayolu ulaşımını daha çok tercih edecekler, bu konfor ve rahatlık tüketiciler için vazgeçilmez hale gelecek ve sonuç olarak; havayolu şirketleri sürekli ve kalıcı bir müşteri portföyüne sahip olma şansını elde edeceklerdir. Son yıllarda Türkiye bölgesel ve şehir bazlı yeni havaalanlarını kullanıma açarak, farklı yörelerdeki insanlarımızı havacılığa bir adım daha yaklaştırmıştır. Türkiye'nin İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya gibi büyük şehirleri

dışındaki şehirlerine de yeni havaalanlarının açılması uçak yolculuğunu tercih edenlerin sayısını bir hayli arttırmıştır. Bu şehirlerde açılan yeni havaalanları ile yerleşim alanları arasındaki kolay ulaşım imkanı da insanların havayolu ulaşımını tercih etmeleri yönünden çok önemli katkılar sağlamıştır. Hava yolu ulaşımının zamandan sağladığı tasarrufu keşfeden tüketiciler için önceliğin her zaman hava yolu ulaşımı olacağını söylemek yanlış olmaz. Bu noktada yapılması gereken sürekli araştırmalar, incelemeler yaparak tüketicilerin ihtiyaçlarını güncel şartlara göre gidermek gerekir. Çünkü ülkemiz insanı diğer gelişmiş ülkelerin vatandaşları kadar, belki de onlardan daha fazla modern çağın nimetlerinden yararlanmayı hak etmektedir. Gerek havayolu şirketlerinin, gerek havayolu ulaşımı hakkında karar verme yetkisine sahip olan makamların bu konular üzerinde kafa yorması, ülkemizin çağdaşlaşması ve modernleşmesi açısından da oldukça önemlidir. Bu nedenle Türkiye’de sivil havacılığın gelişmesi için havayolu işletmelerinin yapması gerekenlerin başında; Sivil Havacılık otoriteleri ile eşgüdümlü çalışması ve sektörün gelişimine destek vermesinin gerekliliği göz ardı edilemez (Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporları, 2015: 25-30).

4. YÖNTEM

4.1.Evren Örnekleme

Bu araştırmanın evrenini bir havayolu işletmesinin çalışanlarından; Havayolu Taşımacılığında Yönetici, Pilot, Kabin Amiri, Kabin Memuru ve Uçan Şefler oluşturmaktadır. Örneklem ise bu çalışanlar arasından seçilen 20 kişidir.

4.2.Sınırlılıklar

Bu araştırma 2016-2017 yılları içerisinde bir havayolu işletmesi çalışanlarından seçilen Yönetici, Pilot, Kabin Amiri, Kabin Memuru ve Uçan Şeflerden oluşan 20 kişinin verdiği cevaplarla sınırlıdır.

4.3.Sayıtlar

Araştırmaya katılanların gerçek düşüncelerini yansıtacak şekilde cevap verdikleri varsayılmıştır.

4.2.Verilerin Toplanması

Havayolu işletmesinde görev yapan 20 kişiyle derinlemesine röportajla “Küreselleşme nedir?”, “Küreselleşmenin amacı nedir?”, “Küreselleşmeyi etkileyen ve küreselleşmeden etkilenen faktörler nelerdir?”, “Küreselleşmenin ülke politikalarına etkileri nelerdir?”, “Küreselleşmenin ekonomik etkileri nelerdir?”, “Küreselleşmenin sosyal hayat üzerine etkileri nelerdir?”, “Küreselleşmenin kurumların faaliyetleri üzerine etkileri nelerdir?”, “Kurumların küreselleşme üzerine etkileri nelerdir?” “Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumlu etkileri nelerdir?”, “Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumsuz etkileri nelerdir?” şeklinde sorularla veriler toplanmıştır.

4.3.Verilerin Analizi:

Röportaj; gazetecilik, akademisyenlik, görsel basın ve yayın organları gibi değişik alanlarda faaliyet gösteren meslek çalışanlarının ilgili ve yetkili kişilerle önceden tasarladığı bir konu hakkında yapmış olduğu görüşmeleri okuyuculara ya da izleyicilere aktarması olayıdır. Günümüzde habercilik alanında siyasi ve sosyal gelişmeler çok hızlı bir devinim içinde hareket ettiği için; gündelik olaylarla ilgili önceden hazırlanmış soruları muhatabına yönelterek röportaj yapmak çoğu zaman mümkün olmamaktadır. Bu durum bizim ele aldığımız konunun dışında olup daha ziyade yazılı ve görsel basında sıkça karşımıza çıkan bir olaydır. Bu tezin yazımında kullanılan röportaj tekniği ise; önceden hazırlanmış soruların; havacılık sektöründeki yöneticilik, pilotluk, kabin amirliği, kabin memurluğu, VIP lounge müdürlüğü, uçak şefliği gibi meslek dallarında çalışan personele yüz yüze görüşme yöntemi ile yöneltilmesi yoluyla veri toplanması şeklindedir. Röportaj ya da görüşme ele alınan konu hakkında veri toplamak için en sağlıklı yollardan birisidir. Röportaj yapılan kişinin mesleki deneyimi ne kadar fazla ise, röportaj yoluyla toplanan verilerin yararlı olma derecesi de o oranda yükselir. Röportaj ele aldığı konularla ilgili olan belgeler, tablolar, grafikler, fotoğraflar gibi materyallerle desteklenmeli ve bu şekilde özgünlük kazanmalıdır. Bu ilke doğrultusunda; yapılan tez çalışmasına özgünlük kazandırmak amacıyla; çeşitli kaynaklardan yararlanılarak konularla ilgili grafik, tablo, çizelge gibi materyaller kullanılmıştır. Çalışmanın güncellik kazanması için bu alanda yayınlanan en son materyallerin incelenmesi konusunda da gereken hassasiyet gösterilmiştir. Röportaj verilerini kullanarak ortaya konulan bu çalışmada sektörün çeşitli kademelerinde istihdam edilen havayolu personelinin genelinin kabul edeceği asgari müştereklerde buluşmak hedeflenmiştir (Kaptan, 2008: 15-52).

Küreselleşmenin etkilerinin ülkemiz havayolu ulaşımına her alanda olumlu yönde olması için ilgililere yol göstermesini umduğumuz bu çalışmaya özgünlük kazandırmak amacıyla, önceden hazırlanan sorulara dayalı bir röportaj tekniği uygulanmıştır. Havayolu işletmelerinin çeşitli kademelerinde çalışan ilgililere yöneltilen bu sorulara alınan cevapların ışığında bir takım veriler toplanarak analizi yapılmıştır. Bilindiği üzere tez yazımının amacı ele alınan konuyu bilimsel temeller

üzerinde işleyerek, konu hakkında sağlıklı, somut ve objektif fikirler üretmektir. Bu amaca ulaşabilmek için havayolu ulaşım sektörü çalışanlarıyla yapılan röportajlarda sorular PEST analizinin ışığında politik, ekonomik, sosyal teknolojik faktörler baz alınarak hazırlanmıştır. PEST veya daha geniş bir alan içeren PESTLE analizi farklı organizasyonların ve departmanların faaliyet gösterdiği pazarı en doğru şekilde değerlendirebilmek için yaptığı stratejik planlamaların bütünü olup akademik dile İngilizce'den girmiştir. İngilizcedeki political, economic, social, technological, legal, environmental sözcüklerinin ilk harflerinin bir araya gelmesiyle oluşmuş bir terimdir. PEST ya da PESTLE analizi diğer sektörlerde olduğu gibi havayolu ulaşımı sektöründe de organizasyon dışı faktörleri belirlemede ve genel çerçeveyi çizmede en objektif yöntem olduğu için tercih edilmiştir. Bu yolla toplanan veriler kullanılarak hava ulaşımında gelecekle ilgili planlamalar yapılırken doğru bir stratejinin geliştirilmesi hedeflenmiştir (<http://stratejikyonetim.org/PEST-analizi-nedir>, Erişim Tarihi: 26/11/2016).

Röportaj ya da yüz yüze görüşme nitel ve somut veri toplamanın en etkili yollarından biridir. Yapılan çalışmada elde edilen bazı sözlü röportaj verileri ihtiyaca binaen; konuşma dilinden kaynaklanan cümle hatalarından, gereksiz ve tekrar sözcüklerden arındırılarak verilerin orijinalitesi ve ilgililere verdiği mesaj bozulmadan, aslına sadık kalınarak düzenlenmiştir. Gerekli düzenleme işlemleri yapıldıktan sonra hazırlanan metin, röportaj yapılan kişilerin inceleme ve onayına sunulurken, alınan röportajın içeriğine ve özüne müdahale etmeme adına gereken titizlik gösterilmiştir.

Yapılan röportajlar sonrası alınan cevaplar analiz edilerek, birinci aşamada havayolu ulaşımında yaşanan problemler ortaya konulmuştur. Küreselleşme olgusunun yarattığı süreklilik arz eden değişimler hassas bir şekilde dikkate alınarak problemlere çözüm önerileri üretilmeye çalışılmıştır. Ortaya konulan çözüm yollarının bağlayıcı bir niteliği olmayıp, sadece havayolu sektöründeki ilgililere ve yetkililere bir öneri niteliğindedir. Bu önerilerin tartışmaya, işlenmeye ve geliştirilmeye açık olduğu hiçbir zaman göz ardı edilmemelidir.

4.4.Bulgular

“Küreselleşme nedir?” sorusuna araştırmaya katılanların verdiği cevaplar; “Küreselleşme sınırların kaldırılıp, ülkeler arasındaki geçişlerin daha hızlandığı, özellikle teknolojik alanlardaki transferlerin hız kazandığı, dünyanın adeta büyük bir köy haline geldiği bir sistemdir. Dünya üzerindeki kültürlerin kolay ulaşılabilir ulaşım ve teknoloji vasıtası ile iç içe geçerek benzeşmesidir. Küreselleşme dünya çapında faaliyet gösteren şirketlerin tanınırlığının ve ulaşılabilirliğinin artmasıdır. Tüm dünyadaki ekonomik ve sosyal bağlantıların ortak ifadesidir. Farklı kültürdeki insanların, diğer insanların dünya görüşlerinden etkilenmesiyle oluşan bir bütünleşmedir. Küreselleşme ülkeler arası iletişimin artması, farklı ülke insanları büyük farklılıklar olmamasıdır. Verilen tepkilerden temel ihtiyaçlarının dışında kalan ihtiyaçlarının bile paralellik göstermesidir. Toplumların ekonomik, kültürel, sosyal olarak etkileşim içinde olması, kendi aralarında sınırların ve engellerin yok olmasıdır. Ülkelerin, toplumların ve milletlerin uluslararası bütünleşme ve iletişim sürecidir.

Küreselleşme; sınırların ortadan kalkması, insanların çeşitli yollardan birbirlerine yaklaşması, dünyanın giderek tek bir dünya haline gelmesidir. Küreselleşme sorunların ortak olması, dünyevi ve siyasi görüşlerin bir olmasıdır. Küreselleşme; günümüzde bir ürünün, bir hizmetin, bir markanın dünya üzerinde bir çok millet tarafından tanınır olması durumudur. Küreselleşme dünyaya hakim olmak isteyen devletlerin az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin kaynaklarına el koyması ve kaynakları kendi çıkarları için kullanmasıdır. Küreselleşme; büyüyen ve gelişen dünyaya ekonomik, siyasi, ticari, kültürel ve politik tüm yönleri ile ayak uydurmak, takip ve iletişim halinde olmaktır. Küreselleşme; ülkelerin birbirleri ile olan iletişimleri sonucu toplumların genel ihtiyaçlarının birbirleri ile paralel doğrultuda olmasıdır. Herhangi bir fikrin, konunun ya da durumun büyüüp gelişerek herkes tarafından duyulması ve bilinmesidir. Küreselleşme; uluslararası mesafelerin daha da kısalmasıdır. İnsanların rahatlıkla herşeye ulaşabildiği, internet, televizyon ve teknolojinin buna katkı sağladığı, üretim toplumundan tüketim toplumuna dönüştüren algıdır. Farklı görüşlerin etkileşiminden doğan, dünyanın bütünleşmiş tek bir pazar haline gelmesidir.

Küreselleşme kitle eğitim araçlarının gelişmesi ve en basit anlamıyla mesafelerin ortadan kalkması ile birlikte ortaya çıkan bir kavramdır. Özellikle internetin hayatımıza yoğun katılımı ile birlikte küreselleşme kavramı değerini arttırmış ve ekonominin boyut değiştirmesine katkıları sağlamıştır. Küreselleşme kavramı ekonomi ile doğrudan bir organik bağa sahiptir. Toplumlarda oluşan ekonomik, sosyal vb. herhangi bir gelişmenin küreselleşme sayesinde diğer toplumlara doğrudan etkilediği ve onlara katkı sağladığı görülmektedir. Küreselleşme; ülkelerin sahip oldukları manevi, teknolojik ve kültürel değerlerin kendi sınırlarını aşarak dünyaya yayılmasıdır” şeklindedir.

“Küreselleşmenin Amacı Nedir?” sorusuna araştırmaya katılanlar; “Küreselleşme sınırların kaldırılmasını amaçlamaktadır. Dolayısıyla dünyanın herhangi bir tarafında yaşanan bir olaydan, dünyanın başka bir ucunda yaşayan bir ülke çok rahat etkilenebilmektedir. Son yıllarda yaşanan konjktürel durumlar, bölgesel çatışmalar, siyasi anlaşmazlıklar dünyanın bir ucunda olurken hiç alakası olmayan diğer ucundaki insanları da etkileyebilmektedir. Birbirine benzeyen kültürlerin sağladığı benzer alışkanlıklar sayesinde; benzer tüketim ürünlerinin pazarlanabilmesi bazında, ekonominin olumlu yönde etkilenmesinin sağlanmasıdır. Küreselleşmenin en önemli amaçları politik ve ekonomik gücü yayararak ülke tanıtımına katkı sağlamaktır.

Dünya genelindeki ticari ve ekonomik bağlantılara teknoloji desteği ile daha güçlü bir mekanizma kazandırılmasını amaçlamaktadır. Küreselleşme daha çok ekonomik bir süreç olmakla birlikte; ülkelerin ticaretlerinin birbirine bağlanma sürecidir. İletişim alanındaki gelişmeler göz önüne alındığında; ortak pazar ya da ortak kültüre ulaşımıdır.

Küreselleşme; iyimser düşünüldüğünde; amacı dünya üzerindeki insanlar arası olumsuz farklılıkları ortadan kaldırarak insanlara statü ve konumları gereği değil, insan oldukları için değer vermeyi esas almaktır. Kötümser bakıldığında zenginin daha zengin, fakirin daha fakir olması için çabalayan ve kapitalizme hizmet eden bir kavramdır. Bu manada küreselleşmenin amacı ekonomik açıdan güçlü devletlerin her anlamda yeryüzüne hükmetmesini sağlamaktır. Küreselleşmenin amacı ekonomileri, ticareti, kültürel özellikleri ile insanları birbirleri ile bütünleştirme ve birbirine bağlı tutmaktır. Küreselleşme; ortak sorunların, ortak ve belirleyici bir şekilde çözüme ulaşması demektir.

Küreselleşme: bazı güçlü aktörlerin küreselleşmeyi yönlendirip kendi fikirlerini, görüşlerini, amaçlarını dünyaya empoze etmek, dünyayı istedikleri şekilde yönlendirmek istemeleridir. Küreselleşmenin amacı; şirketlerin ya da kurumların marka ve ürünlerinin tanınırlık ve bilinirliklerini kullanarak dünya pazarlarında daha fazla pay sahibi olmaktır. Küreselleşmenin hedefi; az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin kaynaklarının güçlü devletler tarafından sömürülmesi ve bu ülkelerin faaliyetlerinin her alananda kontrol altına alınmasıdır. Küreselleşmenin amacı; farklı ülkeler arasındaki ekonomik, ticari, kültürel gelişmelerden yararlanarak bu yönde adımlar atmak ve bundan azami oranda fayda sağlamaktır. Küreselleşmenin amacı; ekonomileri ve toplumları her anlamda standartlaştırmaktır. Teknolojik olarak gelişmiş ülkeler bu teknolojilerini tüm dünyaya yaymak isterler. Bunun için reklam ve tanıtım kampanyaları yaparlar. Bu şekilde küreselleşme amacına ulaşmış olur.

Küreselleşmenin amacı tek dünya düzeni yani standartlaşmadır. Farklılıkları ortadan kaldırmayı amaçlar. Her toplum için tek tip sistemi meşrulaştırmaya çalışır. Bir takım teşviklerle tüketim toplumu oluşturarak, insanları şirketlere mecbur kalmaya iterken, insan emeğine dayanan iş gücünü yok ederek üretim araçlarını makina merkezli iş gücüne dönüştürmeyi amaçlar. Küreselleşmenin amacı tek merkezli ve tek sistemli bir dünya meydana getirmektir. Küreselleşme hemen her alanda toplumları yerel olmaktan uzaklaştırarak uluslararası arenaya taşır. Burada temel amaç toplumların kendi içlerindeki yalın yaşantı, ekonomi, sosyal düzenlerinden uzak, tek tipte ve tek paydada bir düzen sağlamaktır. Küreselleşmenin amacı toplumların istek ve gereksinimlerinin gelişen teknoloji ile en iyiye ulaşmasını sağlamaktır” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

“Küreselleşmeyi etkileyen ve küreselleşmeden etkilenen faktörler nelerdir?” sorusuna araştırmaya katılanlar; “Toplumların sosyolojik, psikolojik, ekonomik, demografik yapısı küreselleşmeden etkilenmektedir. Küreselleşme sayesinde beyin göçü hızlanmaktadır. Ülkelerin bağımsızlıkları gelişmiş ülkeler lehine biraz daha bozulmaktadır. Özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin gelir düzeyleri ile gelişmiş ülkelerin gelir düzeyleri arasındaki uçurum artmaktadır. Ekonomik anlamda refah düzeyinin artması, kolay ulaşılabilen teknoloji ve iletişim araçlarının gelişmesi küreselleşmenin etkilediği faktörlerdendir. Ekonomik gücün üretim kalitesi ve fiyat politikası küreselleşmeyi etkileyen faktörlerdir. Etkilenen ise ülkelerin ekonomik olarak alım gücünün artmasıdır.

Küreselleşmeden tüm dünya devletlerinin siyasi ve ticari işlevselliği etkilenmektedir. Küreselleşme ile birlikte iletişim alanında gelişmeler yaşanmıştır. Kültür, dünya görüşleri, ekonomik faaliyetler ve siyaset üzerinde küreselleşmenin etkileri olmuştur. Küreselleşmeyi etkileyen ve yöneten faktörler; dünyanın güçlü ekonomilerine sahip ülkeleridir. Yönetilen ve piyon olarak kullanılan ise nispeten küçük çaplı ekonomileri olan üçüncü dünya ülkeleridir.

Küreselleşme ile birlikte iletişim artarak insanlar arası kültür alışverişi çoğalmıştır. Küreselleşmenin ülkeler arasındaki talep özelliklerini benzeştirmesi, ülke politikalarının farklılaşması, sosyal, kültürel değerlerin değişmesi, üretim maliyetlerindeki artış gibi etkileri bulunmaktadır. Küreselleşmeye etki eden diğer faktörler güçlü uluslar arası örgütler, güçlü devletler ve küresel şirketlerdir. Öte yandan insanlar tarafından benimsenen benzer kültürler ve ideolojiler de küreselleşmenin etkilerindedir. Çıkar grupları büyük ölçüde küreselleşmeden etkilenir.

Küreselleşmeyi etkileyen faktörler başta terör olayları olmak üzere; dini ve siyasi anlaşmazlıklar, ideolojik hareketler, ülkelerin kendi iç politik çıkarları, bölgesel savaşlar ve gerilimler, büyük çaplı ekonomik ve küresel krizler, kültürel farklılıklar ve değişime ayak uyduramayan teknolojidir. Küçük işletmeler, daha az kitlelere hitap eden kurum ve kuruluşlar küreselleşmeden olumsuz etkilenerek pazarda rekabet edemeyecek hale gelmektedir. Girişimcilik de küreselleşmeyi etkileyen faktörlerdendir. Etkilenen faktörler ise ekonomi, teknoloji, iletişim ve istihdamdır. Çıkar grupları da büyük ölçüde (olumlu ya da olumsuz) küreselleşmeden etkilenir.

Gelişen teknoloji birçok şeye kolayca ulaşmayı kolaylaştırmış. İnsanlar artık istediklere şeylere kolayca sahip olmaya başlamışlardır. Ülkeler de bu değişimden fazlasıyla etkilenmiş ve kendilerini yeniliklere açmaya başlamışlardır. Değişime ayak uyduramayan ülkeler çeşitli zorluklarla mücadele etmektedirler. Küreselleşmeden özellikle iletişim, ulaşım, moda, teknoloji, yerel kültür ve yerel yaşam tarzları oldukça etkilenmiştir.

Sosyo-ekonomik yapılar ve yeni dünya düzeni küreselleşmeyi etkileyen faktörler olarak görülmektedir. Ülkelerin sahip oldukları milli ve manevi değerler, ülke ekonomileri, sosyal yaşam ve insanların psikolojileri küreselleşmeden olumlu ya da olumsuz yönde etkilenmiştir. Küreselleşmenin ülkelerin uyguladığı siyasi stratejiler doğrultusunda, zengin ve yoksul arasındaki gelir dağılımının artması gibi

sonuçları da olmuştur. Gelir dağılımının bozulması sonucunda insanların alım gücünün düşmesi, makine ve bilişim odaklı çalışma ve üretim nedeniyle işsizliğin artması ve istihdamın azalması gibi sonuçları da olmuştur. Küreselleşme ile birlikte bilgi toplumu oluşmuş, bilgiye dayalı işler ve meslekler önem kazanmıştır.

İnsanların sosyalleşme adına başvurduğu yöntemlerde farklılaşmalar meydana gelmiştir. Küreselleşme sürecinde internetin yaygınlaşması ile ortaya çıkan sosyal medya, internet kullanıcıları tarafından bir sosyalleşme aracına dönüştürmüştür. Küreselleşme ile birlikte; gelişmiş ülkeler sosyal ve kültürel yapılarını, bilişim ve teknolojilerini az gelişmiş ülkeleri amaçları doğrultusunda yönlendirmeye çalışarak güçlerini o devletlere hissettirmektedirler. Az gelişmiş ülkelerin kırılabilir ve esnek yapısı, gelişmiş ülkelerin güçlü olma politikalarına direnemektedir. Teknolojik gelişmelerin ve iletişim ağının güçlenmesi küreselleşmeyi tetikleyen en önemli faktörlerdendir.

Toplumların küreselleşmeyle olan bağlantıları, tamamen o toplumun yönetim ve denetim politikasıyla ilintili bir durumdur. Gelişim ve değişime açık olmayan toplumların bu tür dönüşümlere girmesi oldukça zordur. Dolayısıyla küreselleşmeyi etkileyen en önemli faktör o toplumun yapısıdır. Bu yapıyı oluşturan kavramlar eğitim, sosyal düzen, ekonomi, yönetim, devlet politikasına bağlıdır. Küreselleşmenin günlük yaşamda etkilemediği bir alan düşünülemez. Bunların başında ekonomi gelir. Toplum yapısı, teknoloji, sosyal hayat vb. gibi hayatımızın içinde olan her kavram küreselleşmenin etki alanındadır. İnsanların, toplumların ve ülkelerin ihtiyaçları, gelişimi, kültürel entegrasyonları küreselleşmeden etkilenen faktörlerdir. Bu etkilenmeyi durdurmak günümüzde neredeyse imkansızdır. Genç nüfus, teknolojik buluşlar, seyahat sürelerinin kısalması küreselleşmeyi hızlandırmaktadır. Küresel ısınmanın artması, yenilenebilir kaynakların giderek tükenmesi, doğal kaynakların yok olması küreselleşmenin etkilendiği durumlardır. Özellikle küreselleşme ile izlenen neoliberal politikalar sonucunda hızlı tüketim artmış, genç nesiller hazır tüketime özendirilerek materyalist düşünce ve lüks tüketim alışkanlıkları topluma hakim olmuştur. Küreselleşme ile birlikte finansal piyasalar arasında entegrasyon sağlanmış ve küresel finans piyasası doğmuştur. Bu nedenle dünyanın herhangi bir yerinde yaşanan kriz; 2008 ekonomik krizinde olduğu gibi bütün dünya ülkelerinin ekonomilerini olumsuz yönde etkilemektedir’ .

“Küreselleşmenin Ülke Politikalarına Etkileri Nelerdir?” sorusuna araştırmaya katılanlar; “Güvenlik stratejileri açısından küreselleşmenin boyutları çok önemlidir. Çünkü artık dünyanın herhangi bir yerinde olan bir olaydan “bana ne” deyip kendinizi soyutlamak mümkün değildir. Dış politikayı buna göre şekillendirip buna göre uygulamak gerekmektedir. Aynı şekilde her olaydan yakın komşularla olan ilişkiler de etkilenmektedir. Çevremizde olup biten her şeyin ülkemizde her alanda yansımalarını görmek mümkündür. Ülkeler dışa kapalı bir siyaset uygulayamazlar. Bu nedenle hem ticari, hem de kültürel anlamda olumlu sonuçlar alınabilmesi için diğer ülkeler ile olumlu ilişkiler kurulması şarttır.

Küreselleşme ile birlikte ülkeler dünya pazarında daha çok boy göstermekte ve bu ülkeler ürettikleri mal ve hizmeti daha kolay pazarlayabilmektedir. Bu durum ülkelerin ekonomik gücünü arttırdığı oranda politik gücüne katkı sağlamaktadır. Ülkelerin kısa ve uzun vadedeki projeleri küresel firmaların sürekli takibi altındadır. X ülkesinde faaliyet gören bir ülke Y ülkesinde bir ihaleye girebilir. Bu nedendir ki ülkeler fayda-maliyet oranlarını en üst seviyede tutmak için, küreselleşmenin doğurduğu rekabet etkisinden mümkün mertebe pozitif olarak yararlanmak istemektedirler. Küreselleşme pek çok ülkeyi etkilediği için, bu tür ülkeler dünyadaki sosyo-ekonomik gelişmelerden geride kalmamak adına siyaset ve ekonomi politikalarını kendilerince olumlu olabilecek yönde değiştirmektedirler.

Küreselleşme; doğru stratejiler kullanıldığında ülkeler için çok faydalı ekonomik getirileri olan bir fırsata dönüştürülebilir. Bundan dolayı pek çok ülke daha güçlü ve sürdürülebilir bir ekonomiye sahip olmak için küreselleşmenin nimetlerinden faydalanacak şekilde politikalarını şekillendirmektedir. Küreselleşmeden pozitif yönde yararlanıldığında ülkeler bundan siyasi, iktisadi, ekonomik yönde güçlenir. Küreselleşme, ülke politikalarında hızlı, kalıcı ve proaktif karar alınmasını doğrudan etkiler.

Küreselleşme ile ABD'nin dünya üzerindeki etkisini arttırması, çok uluslu şirketlerin de dünya ekonomisine etkilerini arttırmıştır. Benimsenen dünya görüşü; ülkelerin küreselleşme olgusu doğrultusunda gitmesini, politikalarına buna göre şekil vermesini zorunlu kılar. Güçlü aktörler kendi çıkarları doğrultusunda politikalarla küreselleşmeye yön vermektedir. Zayıf devletlerin bu akıma hayır deme gibi bir şansları yoktur. Ülkelerin birbirlerine benzeme akımı sürekli canlı tutularak, bir amaç belirlenerek, ekonomik güç unsurlarını gerekçe göstererek birbirleri ile yarışma sürecinde ülke politikalarının etkisi oldukça fazladır. Küreselleşme gelişen ve

büyüyen dünyadan kopmamak adına daha yapıcı ve daha barışçıl siyasi adımlar atılmasına katkı sağlar. O ülkenin ekonomik atılımlarına etki eder. Birbirleri ile savaşan yerel örgütlerin savaşlarını meşrulaştırarak, iletişim kanalları aracılığı ile birçok insanın bundan haberdar olmasını sağlayarak, güçlü ülkelerin o bölgedeki karışıklığa müdahalesi ile küresel güçlerin çıkarlarını korumaya hizmet eder.

Ülkeler küreselleşme ile birlikte; ülke değerlerini, teknolojisini, turizmini, markalarını diğer ülkelere tanıtmaya ve onlara ulaştırmaya çalışmaktadırlar. Bu konuda ciddi bir rekabet içerisindedirler. Bu durum bazen güç edinme savaşlarına dönüşmüş, zayıf ülkelerin piyon olarak kullanılmasına neden olmuştur. Hiçbir ülke küreselleşen dünyadan kendini soyutlayarak varlığını sürdürmez. Ülkeler yaptıkları ticari anlaşmalarda ve dış politikalarında bunu göz ardı edemez. Küreselleşme bazı ülkeleri geliştirir, bazılarını ise uçuruma sürükler. Bu da ülkeler arası çatışmalar ve güç savaşları doğurarak dünya haritasının değişmesine sebep olabilir.

Günümüzde toplumların kendi kabuğuna çekilerek devamlılığını sürdürmeleri olanaksızdır. Küreselleşme ile birlikte bir ülkede, bir bölgede yaşanan, teknolojik, ekonomik, sosyal vb. değişim ve dönüşümler tüm dünya ülkelerini etkilemektedir. Dolayısıyla bütün ülkeler yaşanan bu değişimlere ayak uydurabilmek amacıyla yeni yeni politikalar geliştirmekte, varlıklarını sürdürebilmek amacıyla karşılıklı çıkarabilecek hamlelere karşı duruşlarını oluşturmaktadırlar. Ülkelerin iç ve dış politikalarının birbirinden ayrımını zorlaştırır. Yani iç politikada karşımıza çıkan problemler ülkenin dış politikasına da yansır.

Küreselleşmenin ülke politikalarına etkisi havacılık anlamında oldukça büyüktür. Ülkeye ciddi anlamda döviz girdisi sağlamasından tutun, insanların ülkeye bakış açıları, ülkenin güvenilirliği, seyahat edilme gibi konuların insanların kafasında yer etmesinin yanı sıra ülkeyi cazibe merkezi haline getirmektedir” şeklinde görüşlerini aktarmıştır.

“Küreselleşmenin ekonomik etkileri nelerdir?” sorusuna araştırmaya katılanlar; “Küreselleşme çok gelişmiş ülkelerin gelir seviyelerini biraz daha arttırırken, az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin gelir seviyelerini biraz daha düşürmektedir. Bunu her alanda görmek mümkündür. Özellikle iş gücünün çok ucuz olduğu yerlerde gelişmiş ülkeler yatırımlarını sürekli arttırmaktadır. Çünkü bu durum ucuz işçilik, ucuz maliyet ve pahalı satış gibi bir sonuç doğurmaktadır. Ama bir yandan özellikle teknoloji alanındaki transferler çok rahat gerçekleşmektedir.

Dışa kapalı ekonomilerde ülkelerin kendi kendilerine yetememe riskine karşı küresel ekonomi kurtarıcı niteliktedir. Turizm, lojistik, hızlı tüketim ürünleri ekonomilerin olumlu yönde etkilenmesi için birer araç olmaktadır. Küreselleşmenin ekonomiye katkıları oldukça fazladır. Ülkelerin refah seviyesi artar ve ülkeler ekonomik yönden gelişerek dünya piyasasında daha çok söz sahibi olurlar. Küreselleşme sayesinde örneğin x bir ülkede satın alınan ticari bir ürün y ülkesinde işlem görebilir, garanti kapsamında muayene edilebilir ya da değiştirilebilir. Küreselleşme gelişmiş ülkelerin yeni pazar arayışları içinde var olmuş bir kavramdır. Bu da kendi üretimlerini diğer ülkelere pazarlamak için ortak pazar arayışını ortaya çıkarmıştır. Bu nedenle ülkelerin ticaret hacimleri daha da artmaktadır. Üretim yapan tesisler giderek artan talebi karşılamak adına yeni yatırımlar yaparak istihdam sağlamaktadır.

Ulaşım kolaylıkları ve internet sayesinde ülkeler arası mesafelerin çok kısaldığını düşünürsek, küreselleşmenin çeşitli maliyetlere olumlu etkisi sayesinde ekonomik olarak artıları büyüktür. Fakat küreselleşme ile ortak hareket eden kapitalizm gerçeği ve bu gerçeğin küçük işletmelerin baş edebileceğinden çok daha büyük sorunlara sebep olduğu görmezden gelinmemelidir.

Küreselleşme ile herhangi bir ülkede üretilen malların diğer ülkelerdeki tüketicilere ulaşması kolaylaşmıştır. Ekonomilerin küreselleşmesi ile birlikte ihracat oranları her geçen gün artmaktadır. Bu artış neticesinde ekonomiler canlanmakta ve birbirini tamamlamaktadır. Küreselleşme ülke ekonomisini güçlendirir ve canlı tutar. Ülke insanların alım gücünü ve dolayısı ile yaşam standartlarını yükseltir. Ticaret hacmi büyümüş fakat; zengin ile yoksul arasındaki uçurumun iyice artması toplumlarda huzursuzluğa sebebiyet vermiştir. Ülkelerin sanayilerine, üretim ve tüketimlerine, ithalat ve ihracatlarına doğrudan etki eder. Çünkü küreselleşmenin etkisi ile halkların talepleri, istekleri, tüketim tarzları değişmektedir. Bununla beraber ülke ekonomileri çoğunlukla olumlu yönde etkilenir.

Küreselleşme; ekonomik faaliyetlere reklamlarla olumlu etki yaptığı için, markamızı daha fazla kitlelere satabileceğiniz gerçeğinden ötürü oldukça ciddi döviz kazanımları elde etmenin yoludur. Sermaye hareketlerine getirdiği alışkanlıklar, dünya finans piyasalarının birbirine entegre olması, çok uluslu şirketlerin çoğalması, rekabetin artması küreselleşmenin ekonomi üzerindeki etkilerindedir. Çok uluslu şirketlerin küresel ekonomiyi kontrol etmesi ekonomik gücün adaletli dağılmamasına sebep olur. Ekonomi üzerine etkileri; istihdamın ve buna bağlı olarak

yaşam standartlarının artmasını sağlar. Ulaşılabilirlik sağlandığı oranda ekonomik büyümeye katkı sağlar ve ülkeler arası siyasi ilişkileri geliştirir. Dünya genelinde yaşanan siyasal, ekonomik ve kültürel gelişmeler küreselleşmenin merkezinde yatmaktadır. Güçlü ülkelerin ekonomik anlamda dünya üzerindeki etkisini arttırması, bununla beraber dünya çapında bilinirliği olan şirketlerin etkilerini arttırması, yerel şirketlerin faaliyetlerini sınır ötesine taşıması küreselleşmenin ekonomi üzerine etkilerini tanımlar.

Küreselleşme ile birlikte ekonomik kalkınma hızlanmış, ortaya çıkan yeni markaların ürünlerini tüm dünyada pazarlama ve yayma çalışmaları ile birçok sektör olumlu anlamda etkilenmiştir. Bu durum piyasaları sürekli canlı tutmuş ve ülke ekonomisine olumlu katkı sağlamıştır. Sadece devlet liderlerinin yaptıkları basın açıklamaları bile tüm dünyada ekonomik dengelerin değişmesine sebep olabilir. Kendi ekonomilerinin iyi gitmesi için diğer küçük ekonomili ülkelerin varlıklarını yok sayabilirler. İnsanların alım gücünü doğrudan etkiler, ticaret olumlu yönde etkilenir. İnsanlara yeni iş olanakları sağlar. Yeni iş olanakları kurarken gerekli teknolojik verileri de sağlar.

Küreselleşme; gelişmekte olan ülke ekonomilerini olumsuz etkiler. Bu ülkeler ithalat rejimi ve dış borçlandırma ile uluslararası para merkezlerine bağımlı hale getirilirler. Gelişmekte olan ülkeler için bu borçları ödemek uzun yıllar alabilir. Bu da ülkede yaşayan her bireyin yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir. Küreselleşme ile birlikte ülke ekonomileri canlanır ve pazara yeni yatırımcılar girer. Bunun sonucunda istihdam artar. O ülkedeki işsizlik rakamları geriler. Ancak bazı durumlarda ekonomi üzerine bazı olumsuz yansımaları da olabilir. O ülkedeki yerel işletmelerin zaten dar olan faaliyet alanları yok olabilir. Ülke yönetimleri bu gelişmeleri iyi analiz etmeli ve dengeleri iyi ayarlamalıdır. Küreselleşme gelişmiş ülkelerde ihracat artışı ile doğru orantılıdır. Küreselleşmenin hız kazanması ile ülkelerin ihracat oranları arasında doğru orantı vardır. Fakat; gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerine az da olsa canlılık getirmektedir.” şeklinde görüşlerini aktarmışlardır.

“Sosyal hayat üzerine etkileri nelerdir?” sorusuna araştırmaya katılanlar; “Küreselleşme sosyal hayat üzerinde inanılmaz derecede değişikliklere neden olmaktadır. Mesela; Türk toplumunda bundan 20-30 yıl önce bu pozisyonda olmayan fast food kültürünün küreselleşme sayesinde geliştiği görülmektedir. Aynı şekilde örf, adet, gelenek ve görenekler değişmekte, toplumların özgün özellikleri

küreselleşme nedeniyle değişim görebilmekte, kültürel yapılarda dönüşüm olmaktadır. İnsanlar bir yerden bir yere sürekli ve rahat seyahat edebilmekte, yatırım yapabilmekte, iş için gidebilmektedir. Bu da toplumların kültürel yapıları üzerinde ciddi değişikliklere neden olabilmektedir. Gezip görme, yeni yerler tanıma küreselleşme ile birlikte insanların sosyal hayatlarında büyük yer kaplamaya başlamıştır. Bunun sonucunda; kültürler birbirleri ile etkileşim içine girmiştir. Küreselleşme ile birlikte sosyal imkanlar ve kişi başına düşen gelir artmaktadır. Bunun insan hayatına pozitif yansımaları olmaktadır. İnsanlar böylelikle ekonomik huzura erişmekte, sosyal hayatları olumlu gelişimler göstermektedir. İnsanlar yurt dışından almış oldukları bir ürün için kendi ülkelerinde ilgili lisansın tüketici haklarını kullanarak işlem yapabilmekte ve küreselleşmenin sosyal yaşamlarında sunduğu geniş üretim ve tüketim açısından faydalanarak mağdur olmamaktadır.

Bir toplumun yasayış biçimini geçmişten günümüze etkileyen faktörlerden birisi kültürdür. İletişim alanındaki gelişmeler diğer ülkelerin kültürlerinden etkilenecek mevcut kültürü zamanla değişime uğratmaktadır. Bu durum toplumların yerel kimlikleri üzerinde baskı oluşturmuştur. Özellikle; içinde farklı kimlikleri barındıran toplumlar açısından parçalanma ve yok olma tehdidi yaratmıştır. Toplumları geleneksel bağlardan kopmaya itmektir. Küreselleşen dünya ortamında toplumlar birbirlerine çok benzemekte, hatta; bu toplumların sorunları ortak hale gelmektedir. Bu durum toplumları sorunlara karşı ortak çözüm arayışlarına itmektir. Küreselleşmenin insanların lüks yaşama yönlendirdiği aşıkardır. Sosyal hayat artık akıllı telefonların bize sunduğu hizmetlerden ibarettir. Küreselleşme, akıllı telefonları her ülke vatandaşına sunar hale gelmiştir. Artık eskisinden daha çok dünyadan haberdarız. İnternet, televizyon ve diğer iletişim araçları ile birçok bilgiye ulaşabiliyoruz. Dünyanın birçok yeri ile sesli ve görüntülü haberleşip, dünyanın birçok yerine daha hızlı seyahat edebiliyoruz. Bunlar sosyal hayatımızı ve yaşam tarzımızı doğrudan etkilemektedir.

Küreselleşme, ülkelerin kendine has kültürlerini yok edip bunun yerine tek tip kültür şekli getirmektedir. Bu durum; marka bağımlısı, ortak zevkleri olan, sürekli tüketici bireylerin olduğu bir kültürün doğmasına neden olmuştur. Küreselleşme ile birlikte daha çok para kazanma ve sürekli var olma isteğinde olan şirketler artmıştır. Küreselleşmenin bir başka sonucu olan köylerden kentlere göç birçok geleneğin unutulmasına sebep olmuştur. İnsanların ekonomik gelirleri ile sosyal imkanları aynı doğrultuda artar. İnsanların sosyal hayatları, iletişim ağının gelişmesi ile ekonomik

ve teknolojik imkanların artması ile aynı paralellikte ilerler. Toplumsal iletişimin dünya çapında yayılması herhangi bir ülkede gösterimde olan tiyatro, film, müzik gibi yapımların dünyada popülaritesini artırması, herkese hızlı bir şekilde ulaşması ve insanlar üzerinde olumlu ya da olumsuz etki bırakması buna bir örnektir. Sporcuların sağlamış oldukları başarıların toplumlar üzerinde etkileri ve bunu kullanan bazı ekonomik odakların yüksek kazançlar sağlaması küreselleşmenin sosyal hayat üzerine etkilerini bize açıkça göstermektedir. İnsanların sizin markanıza olan ilgisinden dolayı oluşturdukları sosyal statü, yaşam tarzı, alışkanlıklar gibi konular oluşan yeni farklılıklar olarak karşımıza çıkar. Küreselleşme ile birlikte insanlar yaşam standartlarını yükseltmekte, hak ve özgürlüklerinin farkına varmaya başlamakta, kalite değeri yükselen ürünlerin kullanımı artmakta, yeni iş olanakları doğmaktadır. Dünya insanların hobileri ve sosyal hayat anlayışları tek bir çatı altında toplanmaya başlamıştır. İnsanlar aynı şeylerden keyif alıp aynı şeylere üzölmeye başlamışlardır. Yeni iş imkanlarının ortaya çıkması insanların yaşam kalitesini yükseltmeye başlamıştır. İletişim imkanlarının artması haberleşmeyi ve geniş alanlarla iletişimi kolaylaştırmıştır. İnsan haklarına duyulması gereken saygı geniş kitlelere yayılmıştır. Bunun yanında küreselleşme ile ölkeler eski geleneklerini ve göreneklerini unutmaya başlamışlardır.

Küreselleşme burjuva olarak tabir ettiğimiz kesime daha çok şan, şöret ve kaynak sağlarken, taşra kesimine avantajdan çok dezavantaj sağlar. Bu durum suç oranlarının artmasına neden olabilir. Kitle iletişim araçlarının gelişmesi ve küreselleşme ile birlikte, iletişim kuramcısı Mc Luhan'ın tabiriyle dünya "küresel köy" haline geldi. Mesafeler yakınladı, tüm gelişme ve değışimler çok uzak mesafelere kolaylıkla taşınabilir hale geldi. Dolayısıyla insan yaşamında yerellik kavramından uzaklaşıldı. Kişilerin hobilerinden yedikleri yemeğe, ya da giydikleri giysilere, kazandıkları paranın miktarına kadar her alanda piyasalardaki dengeye bağlı olmasında bile küreselleşme etkisini gösteriyor. Avantaj ya da dezavantajları belki de yüzde elli oranında, insanlar çok kolay bir şekilde hemen her bilgiye ulaşabilir, mesafeleri aşabilir, kendilerini geliştirebilir, çok farklı kültür ve toplumların içinde bulunabilir, yaşayabilir. Bunları küreselleşmenin avantajları olarak görebiliriz. Bununla birlikte artan rekabet koşulları, piyasalardaki dengesizlik, ekonominin gelişmesi ile birlikte çarkların arasında kalan bireyler, artık piyasada paradan ziyade rakamların konuşması ve insan emeğine duyulan ihtiyacın azalmasını dezavantajları arasında görebiliriz. Küreselleşme ile birlikte toplumda insani

ilişkilerin zayıflaması dezavantajları arasındadır. Küreselleşme her hareketi ile kendi sınırlarını aşmakta ve bunun ile doğru orantılı olarak o ülkede sosyal çeşitlilikte artmaktadır.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

“Küreselleşmenin Kurumların Faaliyetleri Üzerine Etkileri Nelerdir?” sorusuna araştırmaya katılanlar; “Büyük ölçekli kurumlar global ortamda hareket kabiliyetini artırmıştır. Örneğin; Türk Hava Yolları 2000’li yılların başında uçak sayısı daha az, faaliyet alanı daha kısıtlı bir şirket konumunda iken son yıllarda hızlı büyüme trendi yakalamış, global bir şirket haline dönüşmüştür. Kurumlar, insan ihtiyaçlarının küreselleşme ile birbirine benzer olduğunu görüp ticari faaliyetlerini bu yönde şekillendirmişler ve aynı zamanda faaliyetlerini uluslararası düzeyde gerçekleştirme çabasına girişmişlerdir. Bu alanda gösterilen başarı kurumlara daha fazla maddi ve manevi güç kazandırmaktadır. Kurumların uluslararası piyasada bilinirliği artar ve şirketlere olan talep bu yönde artış gösterir. Kurumlar her geçen gün daha da büyümek, tüm dünya ülkelerinde faaliyet göstermek istemektedirler. Bunun sebebi küreselleşmenin hızla yayılması ve rakip firmaların da tüm dünya devletlerinde faaliyet göstermek istemeleridir. Küreselleşmenin doğurduğu acımasız rekabet bunu gerektirir. Sadece büyüyen ve hizmet ağını genişleten firmaların ayakta kalacağını bilen firmalar bu yarışta geri kalmamak için uğraşırlar.

Küreselleşme sayesinde kurumlar çağımızın ekonomik dinamiklerine ayak uydurarak, kendilerine yeni pazar aramak zorunda kalacaktır. Bu da küreselleşme ile birlikte kurumların evrileceğinin ve gelişeceğini kanıtıdır. Kurumlar küreselleşmenin getirdiği nimetler sayesinde tanınırlıklarını artırma, ucuz ürünlere daha kolay ulaşma ve bunun kolaylıklarından faydalanma yönünde faaliyet yürütmektedirler. Küreselleşme sonucu; sektörde hizmet veren kurumların işbirlikleri ve ortaklıkları gelişmiş, bu kurumların doğrudan yabancı sermaye yatırımları artmıştır. Az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde faaliyet gösteren yerel ve küçük ekonomili kurumların faaliyet alanları kısıtlanarak ya da direk çok uluslu firmalar tarafından satın alınarak yok olmasına zemin hazırlanmıştır. Bu da kurumları olumsuz anlamda etkilemiştir.

Kurumlar, küreselleşmenin sağlamış olduğu olumlu imkan ve kaynaklar ile güçlerine güç katmaktadırlar. Ürettikleri mal ve hizmeti, gelişen teknolojinin getirdiği avantajlar ile dünyanın her yerine kolaylıkla ulaştırabilmektedirler. Bu durum kurumsal faaliyetleri pozitif yönde etkilemiştir. Küreselleşme sayesinde

kurumlar açısından büyük fırsatlar ortaya çıkmıştır. Örnek verecek olursak; küreselleşme, üretilen ürünlerin baştan sona üretim, dağıtım ve tüketime sunulmasına olanak sağlar. Kurumlar; standart sistemlerde kendi isteklerini ve çıkarlarını belirleyemeyecektir. Küreselleşme; şirketler için bu tür bir bağımlılığı ortadan kaldırarak ortaya çıkan gelişmelere göre pozisyon almalarına fırsat tanımıştır. Küreselleşme; kurumsal olarak pazardaki ihtiyaçları belirleme, onlara çözümler bulma, tüketici ihtiyaçlarını saptama, gerekli teknoloji ve alt yapıları sağlayarak bu ihtiyaçlara zamanında cevap verebilme gibi etkilere yol açar. Pazarlama, reklamcılık arz ve talep çok uluslu şirketlerin faaliyetlerini etkilemekte, hatta; onların bu faaliyetlerine yön vermektedir. Globalleşme yolunda tüm şirketler faaliyetlerini rahat ve özgürce yapabilmekte, fakat; ekonomik güç odaklarının oluşturduğu lobiler sayesinde ayrıcalıklı bazı firmalar daha fazla öne çıkmaktadır.

Küreselleşme kurumlar arası rekabet ortamının artmasına katkıda bulunur. Bu nedenle kurumlar sürekli kendini yenilemek ve geliştirmek durumunda kalır. Yeni pazarların oluşması üretim faaliyetlerinin artmasını sağlayarak istihdamı artırır. Küreselleşme ile ülkeler arası ilişkiler ve işbirlikleri artmış, yeni ekonomik anlaşmalar yapıp yürürlüğe konmuştur. Bu durum ülkede faaliyet gösteren kurumların tüm iç dinamiklerini değiştirmiştir. Küreselleşme ile birlikte kurumlar tanıtım faaliyetlerini hızlandırmış ve rekabetçi ortamda daha fazla kitlelere ulaşmak için yatırımlarını arttırmışlardır. Bu süreç; kurumları toplum nezdinde daha bilinir hale getirmiştir. Kurumlar ayakta kalabilmek için küreselleşme trendine ayak uydurmaya çalışır, bu değişime ayak uyduramayanlar yok olurlar. Küresel şirketler de çağa ayak uydurarak kendilerini yenilemek, hitap ettikleri kitlelerin taleplerine göre hizmet sunmak zorundadırlar. Kurumlar daha çok müşteri potansiyeli sağlamak için markalarını sınır ötesi coğrafyalara taşırlar. Markalaşma olgusu giderek artar. Markalaşma çabaları kurumları farklı reklam stratejilerine yönlendirir. Sosyal medya, televizyon reklamları ve kampanyalarla insanları daha çok uluslararası marka ve kurumlara bağımlı kılar.

Küreselleşme; kurum ve kuruluşları sürekli yenilik yapmaya ve buna bağlı olarak teknolojiyi daha fazla kullanmaya yönlendirmiştir. Eski teknolojiler yerini pratik ve yeni teknolojilere bırakmıştır. Tıpkı devlet politikaları üzerindeki etkilerinden bahsettiğimiz gibi; kurumların da ayakta kalabilmek amacıyla söz konusu dönüşüm ve değişimlere ayak uydurabilmesi gerekmektedir. Kurumların, markaların artık yerel olmak gibi bir şansı yoktur. Özellikle, uluslararası arenalarda

boy gösteren kurumların rakiplerinin hamlelerini öngörerek harekete geçmeleri gerekmektedir. Uzakdoğu'da faaliyet gösteren bir kurumun üretimi, Avrupa'da faaliyet gösteren bir kurumu rahatlıkla etkileyebilmektedir. Bu da küreselleşmenin bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Kurumlar, küreselleşen dünyaya ayak uydurabilmek adına kendi sınırlarının dışına çıkmaya daha fazla gayret göstermektedir. Yatırım politikalarını bu yönde belirlemişlerdir. Şirketlerin ayakta durabilmeleri ve emin adımlarla ilerleyebilmeleri için küreselleşme, kurumların vizyon ve misyonları arasında yer almaktadır. Bunun küresel rekabeti arttırdığı ve tüketicilere olumlu yansıdığı olduğu görülmektedir.” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

“Kurumların Küreselleşme Üzerine Etkileri Nelerdir?” sorusuna araştırmaya katılanlar “Küreselleşme uzun zamandır dünya gündeminde olan bir olgudur. Özellikle, Sovyetler Birliğinin dağılması ve Berlin Duvarının yıkılması küreselleşmenin büyüüp gelişmesine etki eden en önemli faktörlerdendir. Küreselleşmenin son 27 yıllık tarihini incelersek Türkiye'ye neler kazandırdığını gözlemleyebiliriz. Bunu teknolojik anlamda, yatırımlar alanında görebiliyorsunuz. İnsanlar sınırların kalkmasından dolayı dünyanın çok farklı yerlerine çok kolay ulaşabiliyor. Teknolojik ilerleme buna fırsat vermektedir. Seyahatların artması ile birlikte; insanlar başka ülkelerde gördükleri herşeyi ülkelerine getirmeye başladılar. Bu durum yeni ekonomik oluşumlara faaliyet alanları açmıştır.

Kurumlar büyüüp geliştikçe, faaliyetlerini uluslararası düzeyde artırdıkça küreselleşme toplumda daha görünür hale gelir. Örnek verecek olursak; bir yardım kuruluşu olan UNICEF'in hemen her ülkeden yardım sağlayıcısı vardır. Bu kurum yardımlarını küresel olarak gerçekleştirir. Uluslararası pazarda markalar ne kadar çok tanınırsa, o kadar globalleşip sınırların ötekisine geçmiş olur. Bu da markaların ekonomik anlamda daha iyi noktalara gelmesine zemin hazırlar. Küreselleşme, büyüme ve genişleme yarışında geri kalan bir marka tüketici tarafından tercih edilmeyecektir. Kurumların faaliyetleri küreselleşmeyi doğrudan etkiler. Kurumlar uluslararası pazarda varlığını devam ettirebilmek için bir takım çalışmalar yapmak zorundadır. Bu çalışmalar reklam, arge ve pazarlama faaliyetleri olabilir. Ekonomik gücü yüksek kurumlar küreselleşme sayesinde gelirlerini artırıp maliyetlerini düşürdükleri için küreselleşmeye destek vermekte, küçük çaplı ekonomik işletmeler ise mümkün oldukça küreselleşme karşıtı bir duruş sergilemektedir. Kurumlar ortak dünya ekonomik stratejisini benimsemiştir.

Üretim alanında çalışmalarını yürüten kurumlar birbirleri ile entegrasyonu artırarak ekonomi ve teknolojiye bütünlük oluşturmaya başlamışlardır. Bu da kurumların küreselleşmeye etkisini gösterir. Güçlü kurumlar küreselleşme ile etkilerini arttırdıkları için küreselleşmenin daha fazla büyüyüp, geniş alanlara yayılmasını desteklemektedirler. Küçük ve zayıf kurumlar ise küreselleşme ile ortaya çıkan trende ayak uyduramamaktadırlar. Bundan dolayı küçük kurumların küreselleşme üzerine etkileri daha azdır. Bu kurumlar yerel tüketim trendini düşünmektedirler. Günümüz iş dünyasında küresel rekabet artmıştır. Bu da bir takım belirsizliklere sebep olmuştur. Kurumlarda oluşan bu belirsizlikler küreselleşmeyi doğrudan etkilemektedir. Güçlü kurumlar çıkarlarını korumak için küreselleşme olgusunu desteklemektedirler. Çok uluslu kurumlar dünyadaki tüm ülkelerde faaliyetlerini standart bir şekilde arttırmak isterler. Güçlü, zengin ve çok uluslu şirketler küreselleşmeye yön ve şekil vermektedir. Kurumlar daha çok kitlelere ulaşmak ve kar marjlarını arttırmak için uluslar arası bir kimliğe sahip olmak isterler. Bu doğrultuda çaba gösterirler. Ürünlerini daha fazla kitlelere ulaştırmak adına birtakım reklam ve pazarlama faaliyetleri yaparlar. Bu durum küreselleşmeye doğrudan şekil verir.

Bazı kurumların ekonomik gücü dünyadaki pek çok ülkenin bütçesinden ve gelirlerinden kat kat fazladır. Bu kurumlar dünyada dengeleri değiştirebilecek gücü, psikolojik savaşlarla insanları farklı yönlendirmek amacıyla kullanırlar. Küreselleşme kavramının oluşması için kurumların kendini geliştirmesine, girişimcilik faaliyetlerini arttırmasına, uluslararası pazarda daha çok söz sahibi olmasına ihtiyaç vardır. Kurumlar ancak böylelikle küreselleşmeye etki ederler. Küresel kurumlar pazar olarak girdikleri bölge ya da ülkelerde kendi karlarını artırırken, yerel kurumların yok olmasına veya gelirlerinin düşmesine neden olabilirler. Sadece ekonomik olarak değil, sosyo-kültürel dengeleri ve değerleri de değiştirebilirler. Kurumlar ürettikleri mal ve hizmeti piyasada tüketiciye sunarak malın ve hizmetin tüketici açısından çeşitliliğini sağlamaktadır. Bu durum da tüketicinin yani bizlerin lehine olmuştur. Küreselleşen mal ve hizmet tüketiciyi kurumlara daha fazla yakınlaştırmıştır. Kurumlar da yaptıkları yenilik ve uygulamalarla küreselleşme üzerine ciddi boyutlarda etki etmektedirler. Bunu bir örnek ile açıklayacak olursak; Bir teknoloji firması ürettiği yeni cep telefonu modeli ile tüm dünyanın iletişim tarzını belirleyebilir. Kurumlar yeni ürünlerini ve insan hayatını kolaytıran buluşlarını hayatımıza sokarlar. Piyasada kalıcı olabilmek için

teknolojik açıdan çalışmalar yaparlar. Bu da kurumlarda insan gücüne olan ihtiyacı doğurur.

Kurumlar, küreselleşmenin gelişmesine ve yayılmasına aracı olmaktadır. Farklı ülkelerde faaliyetlerini sürdürmek isteyen kurumların ister istemez küresel akıma destek olduğu gözlemlenmektedir. Küreselleşmenin kurumları etkilemesi kadar kurumların faaliyetleri küreselleşmeyi etkiler. Bu noktada karşılıklı etkileşim söz konusudur. Var olan küresel ortamda herhangi bir kurumda yaşanan gelişim ve değişim diğer kurumları da etkileyecek, dolayısıyla bu durumdan ekonomi ve piyasalar da etkilenecektir. Bu nedenle "küresel dünyayı oluşturanlar kurumlardır " dersek çok da yanlış bir hüküm vermemiş oluruz. Küresel anlamda çeşitliliğin oluşmasında kurumların büyük etkisinin olduğunu görüyoruz. Özellikle çok uluslu kurumlar artık dünyanın her yerinde faaliyetlerini sürdürür oldular şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

“Küreselleşmenin Türk Havacılık Sektörü Üzerine Olumlu Etkileri Nelerdir?” sorusuna araştırmaya katılanlar “Küreselleşme havacılık sektörünü büyüme trendine soktu. Türkiye açısından bakarsak; Türk Hava Yolları bu konuda sektörün en önde gelen markası konumundadır. Diğer özel havayolu şirketleri de ciddi oranda büyümüşlerdir. Bu büyümenin önünü açan unsurların en önemlileri sınırların ortadan kalkması ve insanların rahat seyahat edebilmesidir. Küreselleşme ile birlikte gelişen turizm faaliyetleri Türk havacılık sektörünü olumlu yönde etkilemiştir. Havayolu şirketlerinin uçak sayıları artmıştır. Uçak sayılarının artışı ile birlikte havayolu çalışanlarının sayısında da artış olmuştur. Bu istihdama olumlu yansımıştır.

Küreselleşme ile birlikte gelişen turizm faaliyetleri Türk havacılık sektörünü olumlu yönde etkilemiştir. Havacılık sektöründe küreselleşme kavramı çok önemli bir yer tutar. İnsanların kolay seyahat edebilmesi, bir yerden bir yere ekonomik, güvenilir ve konforlu ulaşabilmesi çok önemli unsurlardır. Bu pastadan ülke olarak daha çok pay alabilmek için uluslararası arenada tanıtım faaliyetlerine daha çok yatırım yapmak gerekmektedir. Havacılık sektöründe faaliyet gösteren tüm firmalar diğer sektörlerde olduğu gibi bu yarışta yer almak, operasyon ağını mümkün olduğunca genişletmek, entegrasyon alanlarını büyütme isterler. Gerek codeshare(ortak uçuş) antlaşmaları gerekse dry lease yolları ile mümkün olan en çok noktaya, en çok frekansta uçuş planları yapmaya çalışırlar. Küreselleşmenin en

önemli etkileri; havayolu şirketlerinin farklı ülke ve pazarlarda varlık gösterip gelirini arttırarak büyümesi olarak gösterilebilir. Bu gelişme yeni uçak alımları ve yeni istihdamlar olarak ekonomiye yansır. Türkiye'nin bu alanda en büyük atılımı hala yapımı süren 3. havalimanıdır.

Küreselleşme sayesinde Türkiye'de evine ya da cebinde internet olanlar Brezilya'nın Rio De Janeiro şehrinde düzenlenen bir festivalden haberdar olabilmekte, ekonomik gücü de yerindeyse katılabilmektedir. Brezilya gibi aramızda kilometrelerce mesafeler olan ülkelere en kolay ulaşım aracı muhakkak ki havayolu taşımacılığıdır. Gelişen teknoloji ile beraber havacılık sektörü de dünya genelinde baş döndürücü bir hız ile gelişmekte, ülkeler ve kıtalar arası entegrasyonu sağlamada büyük rol oynamaktadır. Küresel ölçekte yaşanan tüm bu gelişmeler; Türkiye'de havacılığın hızla büyümesini sağlamıştır.

Küreselleşme ile birlikte, insanlar ulaşımalarında havayolunu daha fazla tercih etmeye başlamışlardır. Daha iyi imkanlar, daha iyi fırsat ve seçenekler ile havayolu ulaşımı popülaritesini artırmaktadır. Bu da havacılık sektöründe faaliyet gösteren kurumların gelirlerinin artmasını, havayolu şirketlerinin farklı destinasyonlarda tanınmalarını, bu tanınma ile beraber farklı uluslardan bir çok yolcuya ulaşmalarını sağlamıştır. Havacılık faaliyetleri çeşitli kural ve standartlarda yapılmaya başlanmıştır. Bu da havacılıkta iş birlikleri ve ortaklıkları artırmıştır. Dolayısı ile havayolu işletmeleri hızlı bir şekilde büyümeye başlamıştır. Küreselleşmenin havacılık üzerinde olumlu etkileri; konfora ve yolcu memnuniyetine önem veren şirketler birbirleri ile kıyasıya bir rekabet içine girmeleridir. Ülkemizde de bu konuda kendini geliştiren birçok havayolu şirketi ortaya çıkmıştır. Bu da ucuz uçak bileti satın alabilme noktasında ülke insanına olumlu yansımıştır.

Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumlu etkileri; insanların Türk Hava Yolları gibi bir markayı dünyanın her yerinde tanıyıp bilmeleri, bu markaya güvenmeleri, diğer hava yollarını değil de Türk Hava Yollarını tercih etmeleridir. Küreselleşme Türk Hava Yollarını günümüz koşullarında havacılık sektöründe çok önemli bir aktör haline getirmiştir. Entegreleşen yeni dünya düzeninde havayolu şirketleri insanlara daha kolay ve hızlı seyahat olanakları sunmuştur. Sektörde Türk havayolu şirketlerinin payı oldukça fazladır. Bunun sebebi hizmet, reklam ve çözüm odaklı çalışmayı yeğleyen bir sistem içinde çalışmalarındır. Küreselleşme mesafe kavramının ortadan kalkmasını, rekabet ortamının gelişmesini sağlar. Havacılık sektörü küreselleşme ile birlikte oldukça önem kazanmış, gelişim

göstermiş ve ulaşımda vazgeçilmez hale gelmiştir. Sektörün ekonomik olarak gelişmesi hem kendi içinde, hem sektör dışı yeni istihdam alanlarının yaratılmasını sağlamıştır. Sınırların ortadan kalkması ile insanlarda seyahat kültürü gelişmiş, yeni yerler görme isteği uyanmıştır. Gün geçtikçe gelişen teknolojinin yardımıyla ulaşım araçlarındaki gelişmeler, özellikle uçakların daha çok rağbet görür hale gelmesiyle sonuçlanmış, bu gelişmeden havacılık sektörü olumlu yönde etkilenmiştir. Küreselleşmenin kargo taşımacılığı, sivil havacılık, ticari havacılığı iyi noktalara getirmesi, küreselleşmenin havacılık sektörüne doğrudan katkılarıdır. Bir ülkede üretilen mal uçaklar ile diğer ülkelere taşınmıştır. İnsanlar sınırların kalkması ile bir yerden bir yere rahatça ulaşmaya başlamışlardır. Bu da havacılık sektörüne ekonomik büyüme fırsatı sağlamıştır. Küreselleşen dünyada havacılık hızla gelişirken Türkiye de bu gelişime ayak uydurmuştur.

Son yıllarda İstanbul'un birçok uçuşa bağlantı noktası olması ile çok sayıda yolcunun seyahatinde pay sahibi olduğunu gözlemliyoruz. Geçmiş dönemlerde varlık gösteremediğimiz havacılık sektöründe son zamanlarda büyük atılımlar gerçekleştirdik. Türkiye'nin üreteceği insansız hava aracı da Türkiye'de havacılıkta devam eden olumlu ilerlemenin farklı bir göstergesidir. Küreselleşme ile havacılık sektöründe yaşanan büyüme, altyapıların ve teknolojilerin gelişmesini beraberinde ilerletmektedir. Bu teknolojik gelişmeler ülkemizde havacılık endüstrisinin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Küreselleşme yalnızca Türk Havacılığı üzerinde değil, genel anlamda havacılık sektörünün tümü üzerinde çok olumlu etkilere sahiptir. Kişilerdeki merak duygusu, yeni yerler görme isteği, "gezginlerin" ortaya çıkışı tamamen küreselleşme ile ortaya çıkmıştır. Türkiye de bu değişim ve gelişimlerden faydalanmıştır. Jeopolitik olarak çok önemli bir konuma sahip olması da bu faydayı desteklemektedir. Daha fazla yolcu, daha fazla talep, daha fazla destinasyon ve dolayısıyla daha fazla kar elde etme ekonomik göstergeleri olumlu yönde etkilemektedir.

Küreselleşme havacılığı, havacılıkta küreselleşmeyi tamamlar. Birbirleri arasında mutualist bir ilişki olduğunu düşünüyorum. Küreselleşme arttıkça havayolu şirketlerinin uçuş noktaları artar. Sayılar arttıkça uluslararası uçan yolcu sayısı da artar." şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

“Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumsuz etkileri nelerdir?” sorusuna araştırmaya katılanlar “Küreselleşme ile gelişen havacılık sektörü, insanlara kolay ulaşılabilir seyahat imkanı sağlayan bir çok havayolu şirketi ortaya çıkartmış, rekabet artmış, havayolu şirketleri bu durumdan olumsuz etkilenmiştir. Rekabetin artması ile her zaman rakiplerinden bir adım önde olmak gerekmektedir. Oluşan bu rekabetçi yapı nedeniyle; hem fiyat düşürerek, hem hizmet kalitesini üst seviyede tutarak standartları korumaya zorlanmak havayolu taşımacılığının açmazıdır. Küreselleşmenin getirdiği akıl almaz rekabet ortamı bazen Türkiye’deki büyük firmaların daha da büyümesi ile küçük olanların daha da küçülmesi ile hatta; faaliyetlerine son vermesi ile sonuçlanabilmektedir. Bu Türk havacılık sektöründe yaşanan üzücü bir durumdur.

En olumsuz etkisi ise; farklı ülkelerin şirketlerinin bizim içinde olduğumuz pazara girerek, bizim gelirimizden pay almaya çalışmasıdır. Zamanla bu rekabeti kaybeden şirketler zarar etmeye başlayacaklardır. Bu da şirketlerin ekonomik olarak daralmasına sebep olacaktır. Küreselleşmenin artırdığı rekabet, Türk havacılık sektörünü olumsuz etkilemektedir. Ayrıca ülkemizde meydana gelen istenmeyen olayların dünya basınında geniş yer bulması, insanların transit merkezi olarak İstanbul’u değil diğer ülkelerdeki şehirleri, dolayısıyla o ülkelerin havayollarını kullanmasına neden olmaktadır. Bu durum ülkemiz havayolu şirketleri açısından maliyet yükselmesi ve kayıplara sebep olmaktadır.

Küreselleşme ile havayolu şirketlerinin sayısı artmıştır. Bu şirketler birçok kişiye yeni istihdam olanakları sağlamış, ancak sektördeki aşırı rekabet, maliyet artışları, terör olayları, siyasi dalgalanmalar, diğer ülkeler ile yürütülen ilişkiler göz önüne alındığında bir çok havayolu şirketi bu durumdan olumsuz yönde etkilenmiştir. Dünya çapında bir çok havayolunun bu rekabetçi ortamda var olmaya çalışması sektörü bazen olumsuz yönde etkilemiştir. Ortadoğu’da yaşanan siyasi belirsizliğin doğurmuş olduğu sonuçlar terörizm anlamında hissedilmiş, bu da son yıllarda ülkemizi ziyaret eden kişi sayısını gözle görülür şekilde düşürmüştür. Bu ve bunun gibi olumsuz etkiler şirketleri küçülmeye, maliyetlerini azaltmaya, daha az çalışan gücü ile aynı işi yapmaya zorlamıştır.

Havayolu maliyet kalemlerinin dolar endeksli olması sebebiyle, kur farkındaki finansal makas gün geçtikçe açılmıştır. Bu durum havayolu şirketlerini ekonomik olarak olumsuz yönde etkilemektedir. Rekabetçi piyasanın ortaya çıkması ile kurulan bir çok havayolu şirketi bu ortamda zaman zaman faaliyetlerini daraltmış

ya da tamamen durdurmuştur. Faaliyetlerini durduran havayolu şirketleri işsizlik rakamlarının artmasına sebep olmuştur. Ortadoğudaki istikrarsızlığın ülkemizdeki olumsuz yansımaları, terör olayları, inişli çıkışlı ekonomi grafiği havacılığı olumsuz yönde etkilemiştir. Yaşanan terör olayları da belli odakların isteklerine göre hareket eden insanların korkmalarına neden olarak turizm hareketliliğinin düşmesine sebep olmuştur. Bu durumlar havayolu şirketlerinin marka değerlerinin düşmesine neden olmaktadır.

Sınır kavramının ortadan kalkması ile birlikte yabancı yatırımcıların önü açılmış, güçlü rakipler de bu yarış ve mücadeleye dahil olmuştur. Havacılık sektörü de büyük bir hızla gelişen küreselleşme trendi karşısında çaresiz kalabilmektedir. Bu rekabetçi ortam, zaman zaman havayolu şirketlerini zor durumda bırakmaktadır. Ülkeler arası siyasi anlaşmazlık ve krizler, terör olayları Türk havacılık sektörünü olumsuz olarak etkilemektedir. Bu durum neticesinde azalan yolcu sayıları ile beraber havayolu şirketleri içinde buldukları rekabet ortamıyla baş edemez hale gelmektedir. İnsanların seyahat etme arzusu, yeni yerler görme, keşfetme isteklerinin artması nedeniyle yeni havayolları kurulmuştur. Olumsuz koşullarda tutunamayan ya da yanlış hamleler yapan havayolları tamamen yok olmuşlar ya da faaliyet alanlarını daraltmışlardır. Bu durum çalışanları ve havayolunun temsil ettiği ülkeyi olumsuz etkilemektedir. Günümüz şartlarında bu durumdan Türk Hava Yolları daha çok etkilenmiş, Türkiye üzerinde oynanan oyunlar ile Türk havacılık sektörü turizme beklenen katkıyı sağlayamamıştır.

Küreselleşme ile birlikte artan maliyetler de (uçak yakıtı, artan havalimanı vergileri) bu olumsuzluklar içerisinde sayılabilir. Küreselleşme sonucu havayolunu kullanan yolcu sayıları artmıştır. Bu artış beraberinde şirketlerin kontrolsüz büyümesini getirmiş, bu büyüme de sektörü ciddi anlamda borç yükü altına sokmuştur. Bu borç yükü ister istemez iş gücünü oluşturan personel için iş kaybı riskine dönüşmüştür.. Sektörde yer alan diğer ülkeler de aynı değişim ve dönüşümlerden geçmektedir. Dolayısıyla Türk Havacılık sektörü de uluslararası rekabet içerisinde. Teknolojik gelişmeler bilindiği gibi öncelikle ortaya çıktığı toplumları etkilemektedir. Dolayısıyla dezavantaj olarak görebileceğimiz bir etken, Türkiye'nin dünyada yaşanan bu gelişmeleri geriden takip edışı olarak ifade edilebilir.

5.SONUÇ VE ÖNERİLER

Küreselleşmenin oluşturduğu değişimler dünya üzerinde çok hızlı yayılmakta ve hemen hemen tüm sektörler bu değişimlerden çeşitli şekillerde etkilenmektedir. Havayolu ulaşımı yapısı itibarıyla sürekli kendini yenilemek zorunda olan, çok dinamik bir sektör olması nedeniyle küreselleşme rüzgarlarından en çok etkilenen sektörlerin başında gelir. Ülkemizin havacılık sektörüne bu anlamda göz attığımız zaman; etkilenmenin çoğunlukla olumlu yönde olduğunu görüyoruz. Ancak; küreselleşme küçük çapta da olsa; istenmeyen bazı olumsuz durumları da beraberinde getirmiştir. Bu araştırmanın amacı; imkanlar ölçüsünde ve bilimsel anlamda küreselleşmenin ortaya çıkardığı yeni durumları masaya yatırarak; geleceğe yönelik atılacak adımların, yapılacak yeni uygulamalar sonucu meydana gelecek değişimlerin olumlu yönde olmasına katkı sağlamaktır. Bu hedef doğrultusunda çalışmanın ilk bölümünde yerli ve yabancı kaynaklardan yararlanılarak küreselleşmenin tarihçesi konusunda bilgiler verilmiştir. Çalışmanın üçüncü bölümünde dünyada ve Türkiye’de havacılık sektörünün geçirdiği süreçler ve günümüzdeki durum incelenmiştir. Dördüncü bölümde ise ”havacılık sektöründe çeşitli pozisyonlarda görevli personel ve çalışanların röportaj yoluyla görüşlerinin alınması” yöntemi izlenmiştir. Yapılan bu çalışmaların bütünü baz alınarak; ortaya çıkan sonucu ilgililerin dikkatine sunmak bu tez çalışmasının ana hedefi olarak düşünülebilir.

Dünyanın küçük bir köy haline gelmesi; teknoloji alanında baş döndürücü gelişmelerin ortaya çıkması, ulaşım ağının gelişmesi ve genişlemesine bağlı olarak bilgiye erişimin aşırı derecede kolaylaşması, insanların alım gücündeki artış ve reklamların etkisi, dünya üzerinde yaşayan tüm toplumları küreselleşmeden az ya da çok etkilenir bir pozisyona sokmuştur. Bu teknolojik gelişmeler; hava taşımacılığında kullanılan yolcu uçakları, kargo uçakları ve özel jetlerin tasarımında, imalatında birçok yeniliklere yol açmıştır. Olay günümüzde bambaşka bir hal almış ve havacılık endüstrisi adeta kendi kendisi ile yarışır hale gelmiştir.

Günümüzde seyahat kelimesi; ülkeler arası ve kıtalar arası ulaşımda saatler ile ifade edilir bir boyuta ulaşmıştır. Olayın bu noktaya gelmesi; insanlara bir yerden bir yere çok hızlı ve çok kolay bir şekilde ulaşma konusunda çok büyük kolaylıklar sağlamıştır. Hava ulaşım ağının günden güne gelişmesi sektörde yeni yeni ihtiyaçları da ortaya çıkarmıştır. Ortaya çıkan bu ihtiyaçların giderilmesi, sektörü farklı

arayışlara itmekte, havacılık sektörü ve dolayısıyla sektör ülkeleri kendi milli havayolu şirketleri üzerinden birbirleri ile kıyasıya yarışır hale gelmektedir. Bu yarış havayolu işletmelerinde rekabeti artırarak; havayolu şirketlerini büyüme trendine sokmuştur. Bu süreç hem nitelikli personele olan ihtiyacı artırmış, hem de sektörde istihdam artışına katkı sağlamıştır. Yani ortaya çıkan her yeni durumun; birbirine bağlı halkalardan oluşan zincir gibi, havacılıkta faaliyet gösteren tüm kurumları etkisi altına aldığını görüyoruz. Biraz daha açacak olursak; havayolu ulaşımının gelişmesi ile insanlar daha kolay seyahat etmeye başlamış, ekonomik kalkınmanın yarattığı gelir artışı ile birlikte bir yerden bir yere gitme isteklerini gerçekleştirme imkanları artmış ve bu artışa bağlı olarak yurt içi ve yurt dışı turizm faaliyetleri hız kazanmıştır. Bu gelişmeler; havacılık sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin yeni uçak alma gereksinimlerini beraberinde getirmiştir. Yeni uçak alımları ile şirketler büyümüş, faaliyet alanlarını genişletmiş, daha çok yolcuya hizmet vermeye başlamıştır. Bu durum şirketlerin daha fazla personele ihtiyaç duymasına zemin hazırlamış ve yukarıda da belirtildiği gibi havayolu işletmelerinde eğitimli çalışan sayısına pozitif yönde yansımıştır. Havayolu şirketlerinin büyümesi alt sektörlerde faaliyet gösteren diğer şirketleri de olumlu yönde etkilemiştir. Bu şirketler oluşan ticari sirkülasyonla dinamizm kazanarak büyüme rotasına girmişlerdir. Bu şirketler; havayolu firmalarına yiyecek ve içecek hizmetleri veren şirketler, teknik bakım ve onarım hizmeti sağlayan şirketler, havalimanı yer hizmetleri tedarikçileri ve benzerleridir. Bu olay aynı zamanda bir çok alt şirketin büyümesine ve sektörde var olmasına da zemin hazırlamıştır.

Türkiye açısından büyümeyi rakamlar ile daha net ifade etmek mümkündür. Küreselleşmenin hız kazandığı 1990'lardan itibaren ülkemizde havacılık sektörünün büyümesi ve gelişmesine yakından tanıklık ediyoruz. Bu süreçte ülkemizin bayrak taşıyıcı havayolu şirketi Türk Hava Yolları'nın öz varlıklarını ve faaliyet alanlarını genişlettiğini, yerküre üzerinde havacılık sektörünün en tanınan ve en prestijli şirketlerinden birisi olmayı başardığını çok net bir şekilde gözlemliyoruz. Bunun yanında; ülkemizin diğer özel havayolu ve kargo şirketlerinin de taşıdığı yolcu ve yük rakamlarını her geçen gün üzerine koyarak arttırdığını görmekteyiz. Dolayısı ile sektördeki bu büyüme ekonomimizin dışa açılmasını ve dünya ile entegre olmasını olumlu yönde etkilemiştir. Ayrıca; ülkemizin eşsiz tarihi ve doğal güzelliklerini, yaşam kültürünü, mutfak kültürünü vb. daha geniş kitlelere tanıtmamızı sağlamıştır.

Bu nedenle hava ulaşımı için hem turizm sektörünün, hem de diğer sektörlerin “ itici gücüdür, dinamosudur ” diyebiliriz.

Küreselleşme olgusuna bir bütün olarak baktığımızda olumlu yönlerinin çok olduğunu kesin bir dille söylemek mümkündür. Fakat sektördeki hızlı gelişme ve aşırı büyüme zaman zaman bir takım olumsuzluklar doğurmaktadır. Bu olumsuzlukların en başta geleni; yoğun rekabet ortamına ayak uyduramayan şirketlerin küçülmeye gitmesi ya da tamamen faaliyetlerini durdurarak sektörden çekilmesidir. Bu durum şirketlerin personel sayılarında azalmaya gitmesine ve daha da kötüsü; bu tür şirketlerin iş gücünü oluşturan personelin; ekonomik değer üreten bireyler olma konumundan çıkarak işsiz kalmasına ve ekonomik anlamda tüketici olmasına sebebiyet vermektedir.

Küreselleşme ile birlikte toplumlar bazı tarihi dönemler içerisinde oluşturdukları öz değerlerini kaybetmiştir. Toplumların kültürlerindeki değerler erozyonuna bağlı değişimler, bütün dünya ülkeleri için üzerinde kafa yorulması gereken bir problem olarak ortaya çıkmıştır. İnsanların ihtiyaç ve gereksinimleri standartlaşmış, toplumlar tamamen birbirlerine benzemeye başlamıştır. Küreselleşme; toplumların kişiliğini ve kimliğini yansıtan değerlerin yok olmasına da zemin hazırlamıştır. Küreselleşmeye yön veren gelişmiş ülkelerin ve çok uluslu şirketlerin istedikleri de budur. Bu noktada bizim yapmamız gereken yerli ve milli değerlerimizi bozmadan dış dünya ile entegre olmayı başarmak olmalıdır. Son söz olarak şunu söyleyebiliriz. Köklü bir kültüre sahip olan ülkemiz ve toplumumuzun bunu başaracak gücü vardır. Havacılık sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin verdikleri hizmetlerde körü körüne taklitçilik yerine, yerli ve milli değerlerimizle, kültürümüzle, yerli ürünlerimizle; evrensel kültürü, evrensel değerleri ve evrensel ürünleri harmanlayarak tüketiciye sunması; kendi markasını ve kimliğini sağlıklı bir şekilde oluşturması açısından çok önemlidir.

Bu araştırma doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

Havayolu İşletmelerine Öneriler

- Havayolu işletmeciliğinin gelişebilmesi için hizmet kalitesine önem verilmelidir.
- Havayolu işletmelerinin küresel pazarlarda söz sahibi olabilmesi için rekabet gücünü yükseltmeleri gerekmektedir.
- Havayolu işletmelerinin küreselleşmenin etkilerini avantaja çevirmek için çalışmalar yapmaları faydalı olabilir.
- Türkiye'deki havacılık şirketleri Türkiye'nin jeopolitik konumunu kullanarak farklı rotalar planlamalıdır.
- Havayolu işletmeleri eğitilmiş ve yetiştirilmiş personeline daha fazla önem vermelidir.
- Havayolu işletmeleri çalışan devir hızını çok düşük tutmalıdır.

Devlete, Havacılık Otoritelerine Ve Kurumlara Öneriler

- Türkiye'de sivil havacılığın teşvik edilmesi ve havacılık sevgisinin halka aşılması gerekmektedir.
- Hava ulaşımındaki bazı vergilerin kaldırılması bilet fiyatlarını ve talebi olumlu yönde etkileyebilir.
- Sivil havacılıkta kullanılan hava meydanlarının artırılması havacılığın gelişmesine katkı sağlayacaktır.
- Sivil havacılık uçak sanayinde dışa bağımlılıktan kurtulmak için uçak üretim çalışmalarına ağırlık verilmelidir.
- Bölgesel havayolu taşımacılığını geliştirmek için komşu ülkelerle sıkı işbirliğine gidilmeli ve İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya dışındaki diğer büyük illerimiz ile komşu ülkelerin önemli yerleşim merkezleri arasında karşılıklı havayolu ulaşımının şartları oluşturulmalıdır.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Havayolu işletmeciliğinin gelecekteki durumu ile ilgili bugünkü verilerden hareket ederek çalışmalar yapılabilir.
- Havayolu işletmeciliğinde küresel pazarda rekabet gücünü etkileyen değişkenlerle ilgili bir araştırma yapılabilir.
- Havayolu işletmeciliğinde maliyetlerin azaltılması ile ilgili çalışmalar yapılabilir.
- Havayolu işletmeciliğinde hizmet sunumunun müşteriler üzerindeki etkileri araştırılabilir.

Tablo 6: Röportaj Katılımcı Bilgileri

Katılımcılar	Kadın	Erkek
	5	15
Havayolu Şirket Yöneticisi	3	
Pilot	2	
Kabin Amiri	3	
Kabin Memuru	10	
Uçan Şef	2	
Toplam Katılımcı Sayısı	20	

6.KAYNAKLAR

Kitaplar

Acar, M. (2002), Ekonomik Siyasal ve Sosyal Kültürel Boyutlarıyla Küreselleşme: Tehdit mi Fırsat mı?, *Liberal Düşünce*.

Adıgüzel, M. (2011). *Küresel Rekabet Gücü ve Türkiye İçin Sistematik ve Eklektik Bir Yaklaşım*, Ankara:Nobel Yayıncılık,

Aktan, C., Şen H., “Globalleşme, Ekonomik Kriz ve Türkiye, Tosyöv Yayınları, (1999), Ankara

Sarugöl G. (2009). *Hürtürk K. Türkiye’ de Ticari Havacılık Tarihi*, İstanbul:Fly Servis Ltd.

Aktel, M. (2003). *Küreselleşme ve Türk Kamu Yönetimi*, Asil: Ankara.

Altun, F. (2001).“Küreselleşme: Söylem ve Gerçek” Tezkire, Yıl; 9, Sayı: 18, Esam Yayınları, Ankara.

Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2005). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: Sakarya Kitapevi.

Aslanoğlu, R. A. (2000). Küreselleşme ve Dünya Kenti,

Boratav, K. (1989). *Türkiye İktisat Tarihi*, İstanbul: Gerçek Yayınevi.

Boyd, E. A. (2007). *The Future of Pricing*. New York: Palgrave Macmillan.

Bozkurt, V. (2000). “Küreselleşme: Kavram, Gelişim ve Yaklaşımlar”(Der. V. Bozkurt, Küreselleşmenin İnsani Yüzü”, Bursa: Alfa Yayınları,

Bozkurt, V. (2000). *Küreselleşmenin Toplumsal Sonuçları, Küreselleşmenin İnsani Yüzü*, İstanbul:Alfa Yayınları.

Castells, M. (2005). *Ağ Toplumunun Yükselişi Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum*

- ve *Kültür*, çev. Ebru Kılıç, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Çelik, A. (2008). *AB sosyal politikası: Uyum Sürecinin Uyumsuz Alanı*, İstanbul: Kitap Yayınevi.
- Kaptan A. (2008). *Haberciliğin Temel Kuralları ve Röportaj Teknikleri*, İstanbul: Türkmen Yayınevi.
- Demsey, P. S. ve Gesell E. L. (1997). *Airline Management: Strategies for the 21st Century*. Arizona: Coast Aire Publications,
- Fırtına, İ. (2009). *Türk Havacılık Sektöründeki Sorunlar Gelişmeler ve Öneriler*, Türk Hava Kurumu Kültür yayınları.
- Dulupçu, M. A. (2001). *Küresel Rekabet Gücü*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Erbay, Y. (1997). *Kavram Olarak Küreselleşme, Milli Kültürler ve Küreselleşme*, Ankara: Türk Yurdu Yayınları,
- Eryılmaz, B. (2002). *Bürokrasi ve Siyaset*, İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım.
- Friedman, T. (2000). *Lexus ve Zeytin Ağacı: Küreselleşmenin Geleceği*. Çev. Elif Özsayar. İstanbul: Boyner Holding Yayınları.
- Giddens, A. (2000). *Elimizden Kaçıp Giden Dünya*, Çev. Osman Akınhay, İstanbul: Alfa Yayınları.
- Grosche, T. (2009). *Computational Intelligence Integrated Airline Scheduling*. Springer (Warsaw, Poland)
- Güler, B. A., *Yeni Sağ ve Devletin Değişimi: Yapısal Uyarlama Politikaları*, TODAİE, Ankara, 1996
- Güzelcik, E. (1999). *Küreselleşme ve İşletmelerde Değişen Kurum İmajı*, İstanbul: Sistem Yayıncılık.

- Holloway, S. (2008). *Straight and Level Practical Airline Economics*. Ashgate, (Cornwall, Great Britain)
- İktisadi Araştırmalar Vakfı. (2006). *Sivil Hava Taşımacılığı Sektöründe Serbestleşme ve Rekabet*. İstanbul.
- İnce, M., Elektronik Devlet, DPT, Ankara, 2001
- Kakıncı, H., Kavramlar Açıklayıcılığını Yitirirken Küreselleşme Amerikanlaşma İlişkisi. ABD Dış Politikasında Yeni Yönelimler ve Dünya (ss.15-17). Derleyen Toktamış Ateş, Ankara: Ümit Yayıncılık, 2004
- Kane, R. M. (2007). *Air Transportation*. Fifteen Edition, Kendall/Hunt Publishing Company (Iowa, USA).
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara
- Karlık, R. (1998). *Uluslararası Ekonomik, Mali ve Siyasi Kuruluşlar*, Ankara: Turhan Kitabevi.
- Kızılcıkelik, S. (2004). *Zalimler ve Mazlumlar: Küreselleşmenin İnsani Olmayan Doğası*, Ankara: AnıYayıncılık.
- Kocacık, F. (2003). *Toplumbilim Ders Notları*, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları, 2003
- Oktal, H., Küçükönel, H., Durmaz, V., Sarılğan, A.E. ve Ateş, S.S. (2007). *Eskişehir ve Çevre İllerinde Havayolu Yolcu Talebini Yaratacak Faktörlerin Analizi*. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları No:1779.
- Oran, B. (2001). *Küreselleşme ve Azınlıklar*, Ankara: İmaj Yayınevi.
- Özdemir, S. (2010). *Medya Emperyalizmi ve Küreselleşme*, İstanbul :Timaş Yayınları.

Robertson, R. (1999). *Küreselleşme: Toplum Kuramı ve Küresel Kültür*, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Sencer, M. (1992). *Türkiye'nin Yönetim Yapısı*, İstanbul: Alan Yayıncılık.

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü (2012), 2012 Yılı Faaliyet Raporu.

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü (2012) *2013-2017 Stratejik Planı*, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.

Şimşek H. ve Yıldırım A. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık,

Tokol A. (2011), *Endüstri İlişkileri ve Yeni Gelişmeler*, 3. Baskı, Bursa: Dora Yayıncılık.

Toprak, M. (2001). *Küreselleşme ve Kriz Türkiye ve Dünya Deneyimi*, Ankara: Siyasal Kitabevi.

Yeldan, E. (2001). *Küreselleşme Sürecinde Türkiye Ekonomisi, Bölüşüm, Birikim ve Büyüme*, 3. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları.

Yeldan, E. (2002). *Küreselleşme Sürecinde Türkiye Ekonomisi*, İstanbul: İletişim Yayınları.

Makaleler

Aslan, M. ve G. Kaya, (2004). 1980 Sonrası Türkiye'de Siyasal Katılımda Sivil Toplum Kuruluşları, *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt No 5, Sayı 1, 213-223.

Aydın, M. (1976). Farabi'nin Siyasi Düşüncesinde Saadet Kavramı, *A.Ü.İ.F.D.*, Sayı 25, 419-443.

Dunning-Mitchell, L. ve Cox, M. (2009). Regional Airline Rankings, *Airline Business*, Sayı:25/11.

Forbes, S. J. ve Lederman, M. (2008). *Advances in Airline Economics 2*. Ed: D. Lee,

- The Role of Regional Airlines in the US Airline Industry. *UK:Emerald*. 193-208.
- Kazgan, G. (1993). Bölgeselleşme ve Küreselleşme, *Cumhuriyet Gazetesi*, 16 Ağustos.
- Kocacık, F. (2001). Küreselleşme Ve Sosyal Güvenlik, *C.Ü Sosyal Bilimler Dergisi*, Aralık 2001, Cilt:25 No:2, 193-199.
- Mahiroğlu, A. (2001). “Türkiye’de Sendikalaşma Evreleri ve Sendikalaşmayı Etkileyen Unsurlar, ” *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt No 2, Sayı 1, s.171.
- Öztürk, S. ve Biner, C. (2008). “Gelişmekte Olan Ülkelerde Kurala Dayalı Para Politikasının Etkinliği Enflasyon Hedeflemesi Stratejisi: Türkiye Örneği”, *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9. Cilt, Sayı1, Sivas, 2008, s.105.
- Sarılgan, A. E. (2011). Türkiye’de Bölgesel Havayolu Taşımacılığının Geliştirilmesi İçin Yapılması Gerekenler, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt/Vol.: 11 - Sayı/No: 1: 69–88.
- Stryker R. (1998), Globalization and The Welfare State, *International Journal of Sociology and Social Policy*, Volume 18, Number 2, 3, 1-49.
- TİSK Akademi. (2002) / Özel Sayı – II
- Went, R. (2001), *Küreselleşme*, Emrah Dinç (Çev.), İstanbul:Yazın Yayıncılık.
- Yazgan A. E. ve Yiğit S. (2013), Türk Sivil Havacılık Sektörünün Uluslararası Rekabetçilik Düzeyinin Analizi, *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*,
- Yüksel H. (2014), Sivil Havacılığın Gelişimi ve Küreselleşme Sürecine Katkıları: Türkiye Örneği, *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, C.5, s.6-11.
- Yurdabakan, İ. (2002). Küreselleşme Konusundaki Yaklaşımlar ve Eğitim, *Eğitim Araştırmaları*, 6: 61-64.

Tezler

Başak, S. (2007). Küreselleşmenin Türkiye’de Kamu Yönetiminde Ve Hukuka Etkileri, Ankara:Gazi Üniv. Sosyal Bil. Enst, 2007.

Gülgün, Ç. (2011). *Küresel Ekonomik Krizler ve Etkileri, Medya ve Medya İşletmelerine Yansımaları Üzerine Bir İnceleme*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Gazetecilik Anabilim Dalı, Basın Ekonomisi ve İşletmeciliği Bilim Dalı, İstanbul.

İnternet

DHMI, <http://www.dhmi.gov.tr/istatistik.aspx>, Erişim Tarihi: 20.11.2016.

http://www.icao.int/publications/Documents/9750_4ed_en.pdf, Erişim Tarihi: 20.11.2016

<http://www.tai.com.tr/proje>, Erişim Tarihi: 23/01/2017

<http://www.dhmi.gov.tr/dosyalar/pdf/DHMi-Havacilik-Terimleri-Sozlugu.pdf>

http://havakargoturkiye.com/App_FileUpload/Files/Databank_RX4Sa_meb_havayolu.pdf, Erişim Tarihi: 10/11/2016

<http://www.atam.gov.tr/dergi/sayi-78/turkiye-cumhuriyeti-devletinin-ucak-fabrikasi-kurma-mucadelesinde-ilk-girisim-tayyare-ve-motor-turk-anonim-sirketi-tomtas-ve-kayseri-ucak-fabrikası>, Erişim Tarihi: 23/01/2017

http://web.shgm.gov.tr/documents/sivilhavacilik/files/pdf/kurumsal/yayinlar/SHGM_Havayolu_Tasimaciligi_Kitabi.pdf, Erişim Tarihi: 11/11/2016

<http://web.shgm.gov.tr/tr/havacilik-isletmeleri/2063-hava-tasima-isletmeleri>, Erişim Tarihi: 15/11/2016

http://www.icao.int/publications/Documents/9750_4ed_en.pdf, Erişim Tarihi: 16/11/2016

<http://aviationcenter.tr.gg/Havac%26%23305%3B1%26%23305%3Bk-Tarihi.htm>, Erişim Tarihi: 19/11/2016

<http://www.servetbasol.com/Kitaplar/Krono/160530-Krono.pdf>, Erişim Tarihi:

21/11/2016

http://w2.anadolu.edu.tr/arastirma/hakemli_dergiler/sosyal_bilimler/pdf/2007-1/sos_bil_12.pdf, Erişim Tarihi: 26/11/2016

<http://www.udhb.gov.tr/images/faaliyet/a5ec26a31a72281.pdf>, Erişim Tarihi: 26/11/2016

<http://www.rekabet.gov.tr>, Erişim: 15/11/2016.

<http://web.shgm.gov.tr/documents/sivilhavacilik/files/pdf/kurumsal/raporlar/2015>
(Erişim Tarihi: 26/11/2016)

<https://ucakyardimi.com/blog/?p=679>, Erişim Tarihi: 26/11/2016

<http://stratejikyonetim.org/PEST-analizi-nedir>, Erişim Tarihi: 26/11/2016

Bildiriler

Tezcan, M. “Küreselleşmenin Eğitimsel Boyutu” Türkiye 2. Eğitim Felsefesi Kongresi (23-26 Ekim). Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1996.

Raporlar

Hazine Müsteşarlığı (2013). *Hazine Müsteşarlığı Uluslararası Doğrudan Yatırımlar 2012 Yılı Raporu*, Ankara: Hazine Müsteşarlığı Yayınları.

7.EKLER

EK-1.Röportaj Soruları

1. Küreselleşme nedir?
2. Küreselleşmenin amacı nedir?
3. Küreselleşmeyi etkileyen ve küreselleşmeden etkilenen faktörler nelerdir?
4. Küreselleşmenin ülke politikalarına etkileri nelerdir?
5. Küreselleşmenin ekonomik etkileri nelerdir?
6. Küreselleşmenin sosyal hayat üzerine etkileri nelerdir?
7. Küreselleşmenin kurumların faaliyetleri üzerine etkileri nelerdir?
8. Kurumların küreselleşme üzerine etkileri nelerdir?
9. Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumlu etkileri nelerdir?
10. Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumsuz etkileri nelerdir?

EK-2. Röportaj Cevapları

Mehmet Kadaifçiler- Uçuş İşletme Başkanı

1- Küreselleşme nedir?

Küreselleşmeyi sınırların kaldırılıp, ülkeler arasındaki geçişlerin daha da hızlandığı, özellikle teknolojik alanlardaki transferlerin hız kazandığı, dünyanın adeta büyük bir köy haline geldiği sistem olarak tanımlayabiliriz.

2- Küreselleşmenin amacı nedir?

Küreselleşme ile siyasal sınırların kaldırılması amaçlanıyor. Dolayısıyla; dünyanın bir tarafında yaşanan bir olaydan dünyanın başka bir noktasında yaşayan ülke de çok rahat etkilenebiliyor. Son yıllarda yaşanan konjunktürel durumlar, bölgesel çatışmalar, siyasi anlaşmazlıklar dünyanın bir ucunda olurken diğer ucunda hiç alakası olmayan insanları da etkileyebiliyor.

3- Küreselleşmeyi etkileyen ve küreselleşmeden etkilenen faktörler nelerdir?

Toplumların sosyolojik, psikolojik, ekonomik, demografik yapısı küreselleşmeden etkileniyor. Küreselleşme sayesinde beyin göçü hızlanıyor. Ülkelerin bağımsızlıkları gelişmiş ülkeler lehine biraz daha bozuluyor. Özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin gelir düzeyleri ile gelişmiş ülkelerin gelir düzeyleri arasındaki uçurum artıyor diye değerlendirebilirim.

4- Küreselleşmenin ülke politikalarına etkileri nelerdir?

Güvenlik stratejileri açısından küreselleşmenin boyutları çok önemlidir. Çünkü dünyanın herhangi bir yerinde olan bir olaydan “bana ne” deyip kendinizi ayırtıramıyorsunuz. Dış politikanızı buna göre şekillendirip buna göre uygulamanız gerekiyor. Aynı şekilde yakın komşularınızla olan ilişkilerinizi de etkiliyor. Çevrenizde olup biten herşeyin ülkenizde her alandaki yansımalarını

görebiliyorsunuz.

5- Küreselleşmenin ekonomik etkileri nelerdir?

Küreselleşme çok gelişmiş ülkelerin gelir seviyelerini biraz daha arttırırken az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin gelir seviyelerini biraz daha düşürüyor. Bunu her alanda görebiliyoruz. Özellikle iş gücünün çok ucuz olduğu yerlerde gelişmiş ülkeler yatırımlarını sürekli arttırıyorlar. Çünkü; ucuz işçilik, ucuz maliyet ve pahalı satış gibi bir sonucu getiriyor. Ama öte yandan baktığımızda özellikle teknoloji alanındaki transferler çok rahat gerçekleşebiliyor.

6- Küreselleşmenin sosyal hayat üzerine etkileri nelerdir?

Küreselleşme sosyal hayat üzerinde inanılmaz derecede değişikliklere neden olmuştur. Mesela Türk toplumunda bundan 20-30 yıl önce bu pozisyonda olmayan fast food kültürünün küreselleşme sayesinde geliştiğini düşünüyorum. Aynı şekilde örf, adet, gelenek ve göreneklerimiz de, toplumların kendilerine özgün özellikleri de küreselleşme nedeniyle değişim gösterebiliyor. Kültürel yapıları değişim gösterebiliyor. Çünkü artık kapılarınızı dışa kapatamıyorsunuz. İnsanlar bir yerden bir yere sürekli ve çok rahat seyahat edebiliyor, yatırım yapabiliyor, iş için gidebiliyor. Bu da toplumların kültürel yapıları üzerinde ciddi değişikliklere neden olabiliyor.

7- Küreselleşmenin kurumların faaliyetleri üzerine etkileri nelerdir?

Büyük ölçekli kurumların global ortamda hareket etme kabiliyetini arttırmıştır. Örneğin; Türk Hava Yolları 2000’li yılların başında uçak sayısı az ve faaliyet alanı daha kısıtlı bir şirket konumunda iken son yıllarda büyük bir büyüme trendi yakalamış global bir şirket haline dönüşmüştür.

8- Kurumların küreselleşme üzerine etkileri nelerdir?

Küreselleşme uzun zamandır dünyanın gündeminde olan olgudur. Özellikle Sovyetler Birliğinin dağılması ve Berlin Duvarının yıkılması küreselleşmenin büyüüp gelişmesine etki eden en önemli faktörlerdir. Küreselleşmenin son 27 yıllık tarihini incelersek Türkiye’ye neler kattığını gözlemleyebiliriz. Bunu teknolojik anlamda, yatırımlar alanında görebiliyorsunuz. İnsanlar bu sınırların kalmasından dolayı dünyanın çok farklı yerlerine çok kolay ulaşabiliyor. Bu teknolojik imkanlar buna fırsat vermektedir. Seyahatların artması ile birlikte insanlar başka ülkelerde

gördükleri herşeyi ülkelerine getirmeye başladılar. Bu durum yeni kurumlara ekonomik faaliyet alanları açmıştır.

9- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumlu etkileri nelerdir?

Küreselleşme havacılık sektörünü büyüme trendine soktu. Eğer Türkiye açısından bakarsak; Türk Hava Yolları bu konuda sektörün en önde gelen markası konumundadır. Diğer özel havayolu şirketleri de ciddi oranda büyüme yoluna girmişlerdir. Bu büyümenin önünü açan unsurların en önemlileri sınırların ortadan kalkması ve insanların rahat seyahat edebilmesidir.

10- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumsuz etkileri nelerdir?

Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerinde olumsuz bir etkisi olduğunu düşünmüyorum. Çünkü küreselleşme sayesinde Türk havacılık sektörü uluslararası alanda saygın bir marka özelliği kazanmıştır.

Gözde Sarıkamış- Kabin memuru

1. Küreselleşme nedir?

Dünya üzerindeki kültürlerin kolay ulaşılabilir ulaşım ve teknoloji vasıtası ile iç içe geçerek benzeşmesidir.

2. Küreselleşmenin amacı nedir?

Birbirine benzeyen kültürlerin sağladığı benzer alışkanlıklar sayesinde benzer tüketim ürünlerinin pazarlanabilmesidir. Bu noktadan hareketle ekonomilerin olumlu yönde etkileşim içinde bulunduğunu düşünüyorum.

3. Küreselleşmeyi etkileyen ve küreselleşmeden etkilenen faktörler nelerdir?

Etkileyen faktörler; ekonomik anlamda refah düzeyinin artması, kolay ulaşılabilen teknoloji ve iletişim araçlarının gelişmesi diyebiliriz.

Terör olayları ise küreselleşmeyi olumsuz etkileyen faktördür.

4. Küreselleşmenin ülke politikalarına etkileri nelerdir?

Küreselleşme ile ülkeler dışa kapalı bir siyaset uygulayamazlar. Böylece hem ticari hem de kültürel anlamda olumlu sonuçlar alınabilmesi için diğer ülkeler ile olumlu ilişkiler kurulması şarttır.

5. Küreselleşmenin ekonomik etkileri nelerdir?

Dışa kapalı ekonomilerde ülkelerin kendi kendilerine yetememe riskine karşı küresel ekonomi kurtarıcı niteliktedir. Turizm, lojistik, hızlı tüketim ürünleri ekonomilerin olumlu yönde etkilenmesi için birer araç olacaktır.

6- Küreselleşmenin sosyal hayat üzerine etkileri nelerdir?

Gezip görme, yeni yerler tanıma küreselleşme ile birlikte insanların sosyal hayatlarında büyük yer kaplamaya başlamıştır. Bunun sonucunda kültürler birbirleri ile etkileşim içinde olmaya başlamıştır.

7- Küreselleşmenin kurumların faaliyetleri üzerine etkileri nelerdir?

Kurumlar insan ihtiyaçlarının küreselleşme ile birbirine benzer olduğunu görerek ticari faaliyetlerini bu yönde şekillendirmişler, aynı zamanda faaliyetlerini uluslararası düzeyde gerçekleştirme aşamasına girmişlerdir.

8- Kurumların küreselleşme üzerine etkileri nelerdir?

Kurumlar büyüyüp geliştikçe ve faaliyetlerini uluslararası düzeyde gerçekleştirdikçe küreselleşme toplumda daha görünür hale gelir. Örnek verecek olursak bir yardım kuruluşu olan UNICEF'in hemen her ülkeden yardım sağlayıcısı vardır. Bu kurum yardımlarını küresel olarak gerçekleştirir.

9- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumlu etkileri nelerdir?

Küreselleşme ile birlikte gelişen turizm faaliyetleri Türk havacılık sektörünü olumlu yönde etkilemiştir. Havayolu şirketlerinin uçak sayıları artmıştır. Uçak sayılarının artışı ile birlikte havayolu çalışan sayısında da artış olmuştur. Bu durum da istihdama olumlu yansımıştır.

10- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumsuz etkileri nelerdir?

Küreselleşme ile gelişen havacılık sektörü insanlara kolay ulaşılabilir seyahat imkanı sağlayan bir çok havayolu şirketi ortaya çıkartmış, rekabet artmış, havayolu şirketleri bu durumdan olumsuz etkilenmiştir.

Eren Arda- Pilot

1. Küreselleşme nedir?

Küreselleşme, dünya çapında faaliyet gösteren şirketlerin tanınırlığının ve

ulaşılabilinirliğin artmasıdır.

2. Küreselleşmenin amacı nedir?

Küreselleşmenin en önemli amacı; politik ve ekonomik gücü yayararak ülke tanıtımına katkı sağlamaktır.

3. Küreselleşmeyi etkileyen ve küreselleşmeden etkilenen faktörler nelerdir?

Ekonomik gücün üretim kalitesi ve fiyat politikası küreselleşmeyi etkileyen faktörlerdir. Etkilenen ise ülkelerin ekonomik olarak alım gücünün artmasıdır.

4. Küreselleşmenin lke politikalarına etkileri nelerdir?

Küreselleşme ile birlikte ülkeler dünya pazarında daha çok boy göstermiş olacak ve bu ülkeler, ürettikleri mal ve hizmeti daha kolay pazarlayacaktır. Bu durum ülkelerin ekonomik gücünü arttıracadığından, politik gücüne de aynı oranda katkı sağlayacaktır.

5. Küreselleşmenin ekonomik etkileri nelerdir?

Küreselleşmenin ekonomiye katkıları oldukça fazladır. Ülkelerin refah seviyesi artar ve ekonomilerini geliştirenerek dünya piyasasında daha çok söz sahibi olurlar.

6. Küreselleşmenin sosyal hayat üzerine etkileri nelerdir?

Küreselleşme ile sürecinde sosyal imkanlar ve kişi başına düşen gelir artar, insan hayatına pozitif yansımaları olur. İnsanlar böylelikle ekonomik huzura erişir, sosyal hayatla ekonomik gelişim doğru orantılı bir Şekilde yükselir

7. Küreselleşmenin kurumların faaliyetleri üzerine etkileri nelerdir?

Kurumlara daha fazla maddi ve manevi gücü kazandırır. Kurumların uluslararası piyasada bilinirliği artar ve Şirketlere olan talep de bu yönde artış gösterir.

8. Kurumların küreselleşme üzerine etkileri nelerdir?

Uluslararası pazarda markalar ne kadar çok tanınırsa okadar globalleşip sınırların ötesine geçmiş olurlar. Bu da markaların ekonomik anlamda daha iyi noktalara gelmesine zemin hazırlar.

9. Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumlu etkileri nelerdir?

Havacılık sektöründe küreselleşme kavramı çok önemli bir yer tutar. İnsanların kolay seyahat edebilmesi, bir yerden bir yere ekonomik, güvenilir ve konforlu ulaşabilmesi çok önemli unsurlardır. Bu pastadan ülke olarak daha çok pay alabilmek için uluslararası arenada tanıtım faaliyetlerine daha çok yatırım yapmalıyız.

10. Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumsuz etkileri nelerdir?

Rekabetin artması ile her zaman rakiplerinden bir adım önde olmak istersin. Bu rekabetin sonunda da fiyat düşürerek aynı zamanda hizmet kaliteni üst seviyede tutarak standartını korumak zorunda kalırsın.

Osman Yıldırım- Kabin memuru

1. Küreselleşme nedir?

Küreselleşme tüm dünyadaki ekonomik ve sosyal bağlantıların ortak ifadesidir.

2. Küreselleşmenin amacı nedir?

Dünya genelindeki ticari ve ekonomik bağlantıların teknoloji desteği ile daha güçlü bir mekanizma kazandırılmasını amaçlar.

3. Küreselleşmeyi etkileyen ve küreselleşmeden etkilenen faktörler nelerdir?

Teknoloji küreselleşmeyi etkileyen ve tetikleyen ana faktördür. Küreselleşmeden tüm dünya devletlerinin siyasi ve ticari işlevselliği etkilenmektedir.

4. Küreselleşmenin ülke politikalarına etkileri nelerdir?

Ülke politikaları ile doğrudan bağlantılıdır. Ülkelerin kısa ve uzun vadedeki projeleri küresel firmaların sürekli takibi altındadır. B yöntemler ile X ülkesinde faaliyet gören bir ülke Y ülkesinde bir ihaleye girebilir. Ülkeler de bunu bildiklerinden, fayda-maliyet oranlarını en üst seviyede tutmaya çalışarak küreselleşmenin doğurduğu rekabet etkisinden mümkün mertebe pozitif olarak yararlanmak isterler.

5. Küreselleşmenin ekonomik etkileri nelerdir?

Küreselleşme sayesinde örneğin; X ülkesinde satın alınan ticari bir ürün Y ülkesinde işlem görebilir, garanti kapsamında muayene edilebilir ya da değiştirilebilir.

6. Küreselleşmenin sosyal hayat üzerine etkileri nelerdir?

İnsanlar yurt dışından almış oldukları bir ürünü, kendi ülkelerindeki ilgili lisansın tüketici haklarını kullanarak işlem yapabilirler. Böylece; sosyal yaşamlarında dolaylı olarak küreselleşmenin getirdiği geniş üretim ve tüketim açısından da faydalanarak mağdur olmazlar.

7. Küreselleşmenin kurumların faaliyetleri üzerine etkileri nelerdir?

Kurumlar her geçen gün daha da büyümek, tüm dünya ülkelerinde faaliyet göstermek istemektedirler. Bunun sebebi küreselleşmenin hızla yayılması ve rakip firmaların tüm dünya devletlerinde faaliyet göstermek istemeleridir. Küreselleşmenin doğurduğu acımasız rekabet bunu gerektirir. Sadece büyüyen ve hizmet ağını genişleten firmaların ayakta kalacağını bilen diğer firmalar bu yarışta geri kalmamak için uğraşırlar.

8. Kurumların küreselleşme üzerine etkileri nelerdir?

Küreselleşme; yani büyüme ve genişleme yarışında geri kalan bir marka tüketici tarafından tercih edilmeyecektir.

9. Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumlu etkileri nelerdir?

Havacılık sektöründe faaliyet gösteren tüm firmalar diğer sektörlerde olduğu gibi; bu yarışta yer almak, operasyon ağını mümkün olduğunca genişletmek, entegrasyon alanlarını büyütme isterler. Gerek codeshare antlaşmaları gerekse dry lease yolları ile mümkün olan en çok noktaya en çok frekansta uçuş planları yapmaya çalışırlar.

10. Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumsuz etkileri nelerdir?

Küreselleşmenin getirdiği akıl almaz rekabet ortamı bazen Türkiye'deki büyük firmaların daha da büyümesi ile küçük olanların daha da küçülmesi hatta faaliyetlerine son vermesi ile sonuçlanabilmektedir. Bu olgu Türk havacılık sektöründe yaşanan üzücü bir durumdur.

Engin İnan- Kabin memuru

1. Küreselleşme nedir?

Farklı kültürdeki insanların, diğer insanların dünya görüşlerinden etkilenmesiyle ortaya çıkan olguların bütünüdür..

2. Küreselleşmenin amacı nedir?

Küreselleşme daha çok ekonomik bir süreçtir. Buna bağlı olarak ülkelerin ticaretlerinin birbirine eklenmesidir. İletişim alanındaki gelişmeler göz önüne alındığında ortak pazar ya da ortak kültüre ulaşımıdır.

3. Küreselleşmeyi etkileyen ve küreselleşmeden etkilenen faktörler nelerdir?

Etkileyen faktörlerin başında iletişim alanındaki gelişmeler yer almaktadır. Etkilenen faktörler ise kültür, dünya görüşleri, ekonomik faaliyetler ve siyaset gibi alanlardır.

4. Küreselleşmenin ülke politikalarına etkileri nelerdir?

Küreselleşme pek çok ülkeyi etkilemiştir. Etkilenen ülkeler dünyadaki sosyo-ekonomik gelişmeler yüzünden geride kalmamak için; ekonomik sistemlerini yürütürken uyguladıkları politikaları değiştirme çabası içine gireceklerdir.

5. Küreselleşmenin ekonomik etkileri nelerdir?

Küreselleşme gelişmiş ülkelerin yeni pazar arayışları nedeniyle ortaya çıkmış bir kavramdır. Bu çerçevede kendi üretimlerini diğer ülkelere pazarlamak için ortak pazar arayışları ortaya çıkmıştır. Bu arayışların ortaya çıkardığı gelişmelerden dolayı ülkelerin ticaret hacimleri sürekli artmaktadır. Üretim yapan tesisler, giderek artan talebi karşılamak için yeni yeni yatırımlar yaparak insanlara istihdam sağlamaktadır.

6. Küreselleşmenin sosyal hayat üzerine etkileri nelerdir?

Bir toplumun geçmişten günümüze gelen yasayış biçimini etkileyen faktörlerden biri kültürdür. İletişim alanındaki gelişmeler diğer ülkelerin kültürlerinden etkilenerek mevcut yerel ve milli kültürü zamanla değişime uğratmaktadır. Küreselleşmenin insanları lüks yaşama yönlendirdiği de aşikardır.

7. Küreselleşmenin kurumların faaliyetleri üzerine etkileri nelerdir?

Küreselleşme sayesinde; kurumlar da çağımızın ekonomik dinamiklerine

ayak uydurarak kendilerine yeni pazarlar aramak zorunda kalacaktır. Bu da küreselleşme ile birlikte kurumların evrileceğinin ve gelişeceğini kanıttır.

8. Kurumların küreselleşme üzerine etkileri nelerdir?

Kurumların faaliyetleri küreselleşmenin doğrudan etkilerini ortaya çıkarmıştır. Kurumlar uluslararası pazarda varlığını devam ettirebilmek için bir takım çalışmalar yapmak zorunda kalmışlardır. Bu çalışmalar reklam, arge ve pazarlama faaliyetleridir. Bu faaliyetler ister istemez çok yönlü değişimlere neden olmaktadır.

9. Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumlu etkileri nelerdir?

En önemli etkileri; havayolu şirketlerimizin farklı ülke ve pazarlarda varlık gösterip gelirini artırması ve büyümesidir. Bu gelişme yeni uçak alımları ihtiyacının giderilmesine bağlı olarak yeni istihdam olanakları yaratmıştır. Günümüzün bu bakımdan en büyük atılımı hala yapımı süren 3. havalimanıdır.

10. Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumsuz etkileri nelerdir?

En olumsuz etkilerinden birisi; farklı ülkelerin şirketlerinin bizim de içinde olduğumuz pazara girerek bizim gelirimizden pay almaya çalışmasıdır. Zamanla bu rekabeti kaybeden şirketler zarar etmeye başlayacaklardır. Bu da şirketlerin ekonomik olarak daralmasına sebep olacaktır.

Mehmet Sadıç- Kabin Memuru

1. Küreselleşme nedir?

Küreselleşme; ülkeler arası iletişimin artması sayesinde farklı ülke insanları büyük farklılıklar olmamasıdır. Olaylara verilen tepkiler aynılaştığı için temel ihtiyaçlar dışında kalan gereksinimlerin bile paralellik göstermesidir. Kısacası küreselleşme: dünyayı tek bir ülke var saymaktır.

2. Küreselleşmenin amacı nedir?

İyimser düşündüğümüzde küreselleşmenin amacı; dünya üzerindeki insanlar arası olumsuz farklılıkları ortadan kaldırarak; her ferde toplum içindeki statüsü ve konumu gereği değil, insan olduğu için değer vermeyi esas alır. Kötümser baktığımızda zengininin daha zengin, fakirin daha fakir olması için çabalayan ve kapitalizme hizmet eden bir kavram olduğunu düşünebiliriz.

3. Küreselleşmeyi etkileyen ve küreselleşmeden etkilenen faktörler nelerdir?

Küreselleşmeyi etkileyen ve yöneten faktörler dünyanın güçlü ekonomilerine sahip ülkeleridir. Yönetilen ve piyon olarak kullanılanlar ise nispeten küçük çaplı ekonomileri olan üçüncü dünya ülkeleridir.

4. Küreselleşmenin ülke politikalarına etkileri nelerdir?

Küreselleşme doğru stratejiler kullanıldığında ülkeler için çok faydalı ekonomik getirileri olan bir kavramdır. Hal böyle olunca, ülkeler sürdürülebilirliği olan güçlü ekonomilere sahip olmak için, küreselleşmenin nimetlerinden faydalanacak şekilde politikalarını şekillendirmektedirler.

5. Küreselleşmenin ekonomik etkileri nelerdir?

İnternet sayesinde iletişimde ülkeler arası mesafelerin ortadan kalktığını düşünürsek, küreselleşmenin reklam ve diğer çeşitli maliyetlere olan olumlu etkisi ve ekonomik anlamda artıları büyüktür. Yalnız; küreselleşme ile ortak hareket eden kapitalizm gerçeği ve bu gerçeğin küçük işletmelerin baş edebileceğinden çok daha büyük sorunlara sebep olduğu görmezden gelinmemelidir.

6. Küreselleşmenin sosyal hayat üzerine etkileri nelerdir?

Sosyal hayat artık akıllı telefonların ve bilgisayarların bize sunduğu hizmetlerden ibaret bir şekle bürünmüştür. Küreselleşme sayesinde her ülke bu türden teknolojik aygıtları bütün vatandaşlarına sunar hale geldi. Dünyanın bir diğer ucunda olan kötü olaylara üzülür, komik şeylere güler olduk.

7. Küreselleşmenin kurumların faaliyetleri üzerine etkileri nelerdir?

Kurumlar küreselleşmenin getirdiği nimetler sayesinde tanınırlıklarını artırıp ,ucuz maliyetli kaynaklara ve ürünlere ulaşmanın kolaylıklarından faydalanmaktadır. Faaliyetlerini stratejilerini de bu yönde geliştirmektedirler.

8. Kurumların küreselleşme üzerine etkileri nelerdir?

Ekonomik gücü yüksek kurumlar küreselleşme sayesinde gelirlerini artırıp maliyetlerini düşürdükleri için küreselleşmeye destek vermekte, küçük çaplı ekonomik işletmeler ise mümkün olduğunca küreselleşme karşısı bir duruş sergilemektedir.

9. Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumlu etkileri nelerdir?

Küreselleşme sayesinde Türkiye’de evinde ya da cebinde internet olanlar Brezilya’nın Rio De Jenerio şehrinde düzenlenen bir festivalden haberdar olabiliyor. Ekonomik gücü de yerindeyse katılmak isteyebiliyor. Brezilya gibi aramızda kilometre olarak mesafeleri olan ülkelere en kolay ulaşım aracı muhakkak ki havayolu taşımacılığıdır. Bu ve benzeri değişimler havacılığımızı olumlu yöde etkileyen dinamiklerdir..

10. Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumsuz etkileri nelerdir?

Küreselleşmenin arttırdığı rekabet, her sektörü olduğu gibi Türk havacılığını da olumsuz etkilemektedir. Ayrıca ülkemizde meydana gelen istenmeyen olayların dünya basınında geniş yer bulması, insanların transit merkezi olarak İstanbul’u değil diğer ülkelerdeki şehirleri ve dolasıyla o ülkelerin havayollarını kullanmasına neden oluyor. Bu ve benzeri olumsuzluklar ülkemizde faaliyet gösteren havayolu şirketlerinin maliyetlerini aşırı derecede yükselterek ciddi oranlarda kayıplara sebep olmaktadır.

Cansu Olgun- Atatürk Havalimanı CIP Lounge Müdürü

1. Küreselleşme nedir?

Küreselleşme, toplumların ekonomik, kültürel ve sosyal yönlerden etkileşim içinde olması, farklı ülkeler ve farklı düşünceler arasındaki sınırların ve engellerin yok olmasıdır diyebiliriz.

2. Küreselleşmenin amacı nedir?

Küreselleşmenin amacı; ekonomik açıdan güçlü devletlerin her alanda yeryüzüne hükmetmesini sağlamaktır.

3. Küreselleşmeyi etkileyen ve küreselleşmeden etkilenen faktörler nelerdir?

Etkilenen alanların başında; ekonomi, dünya coğrafyası, ülkelerin sosyal ve kültürel dokusu, insanların düşünce yapısı gelir.

Etkileyen faktörler ise;

Ülkeler arasındaki talep özelliklerinin benzeşmesi, ülke politikaları ve üretim maliyetlerindeki artış diyebiliriz.

4. Küreselleşmenin ülke politikalarına etkileri nelerdir?

Ekonomik büyümeye bağlı ithalat, ihracat artışıdır. Elbette bu olgunun ekonomik kalkınmaya olumlu etkileri vardır.

5. Küreselleşmenin ekonomik etkileri nelerdir?

Küreselleşme ile birlikte bir ülkede üretilen malların diğer ülkelerdeki tüketicilere ulaşması çok kolaylaşmıştır. İhracat ve ithalat oranları ekonominin küreselleşmesine paralel bir şekilde her geçen gün artmaktadır. Bu artış neticesi farklı ülkelerin ekonomileri canlanmakta ve birbirinin eksiklerini tamamlamaktadır.

6. Küreselleşmenin sosyal hayat üzerine etkileri nelerdir?

Küreselleşme ülkelerin kendine has kültürlerini yok ederek bunun yerine tek tip bir dünya kültürü oluşturmaktadır. Tüketim toplumunun üyesi olmaya yatkın bireyler haline getirilen insanlar; zevkleri ortak, markalara bağımlı ve sürekli tüketici bir evrensel kültürün edilgen üyeleri konumuna getirilmişlerdir. Küreselleşme ile birlikte daha çok para kazanma ve sürekli var olma isteğinde olan şirketler artmış, küreselleşmenin bir başka sonucu olarak ortaya çıkan köylerden kentlere göç birçok geleneğin unutulmasına ve kültürel yozlaşmaya sebep olmuştur.

7. Küreselleşmenin kurumların faaliyetleri üzerine etkileri nelerdir?

Küreselleşme rüzgarı ile farklı sektörlerde hizmet veren kurumların işbirlikleri ve ortaklıkları gelişmiş, bu kurumların doğrudan yabancı sermaye yatırımları artmıştır. Az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde faaliyet gösteren yerel ve küçük ekonomili kurumların faaliyet alanları kısıtlanarak ya da doğrudan çok uluslu firmalar tarafından satın alınarak yok olmasına zemin hazırlanmıştır. Bu da küçük çaplı kurumları olumsuz anlamda etkilemiştir.

8. Kurumların küreselleşme üzerine etkileri nelerdir?

Kurumlar ortak dünya ekonomik stratejisini benimsemiştir. Üretim alanında faaliyet gösteren kurumların birbirleri ile bütünleşmeye girmeleri sonucu; ekonomi ve teknoloji alanında bütünlük oluşturmaya başlamışlardır. Bu yolla pazarda belirleyici konumlarını pekiştirmeleri kurumların küreselleşmeye etkisini gösterir.

9. Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumlu etkileri nelerdir?

Gelişen teknolojiye koşut olarak havacılık sektörü de dünya genelinde baş

döndürücü bir hızla kendini yeni şartlara uyarlamakta, ülkemizle; ülkeler arası ve kıtalar arası entegrasyonu sağlamada büyük rol oynamaktadır. Küresel ölçekte yaşanan bu gelişmeler Türkiye’de havacılığa büyük katkılar sağlamıştır.

10. Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumsuz etkileri nelerdir?

Küreselleşme, ülkemizde pek çok havayolu şirketinin ortaya çıkmasına ön ayak olmuştur. Bu havayolu şirketleri çalışan nüfusa yeni yeni istihdam olanakları sağlamıştır, ancak sektördeki aşırı rekabet, maliyet kalemlerinin artması, terör olayları, siyasi dalgalanmalar, diğer ülkeler ile yürütülen sağlıksız politik ve siyasi ilişkiler göz önüne alındığında bir çok havayolu şirketi bu durumdan olumsuz yönde etkilenmiştir.

Anıl Ertürk- Kabin Amiri

1- Küreselleşme nedir?

Küreselleşme; son elli yıllık dönemde ülkelerin, toplumların ve milletlerin dönüşümünü ve değişimini hızlandıran uluslararası bütünleşme ve iletişim sürecidir.

2- Küreselleşmenin amacı nedir?

Küreselleşmenin amacı ekonomileri, ticareti, insanları birbirleri ile bütünleştirme ve birbirine bağımlı hale getirmektir.

3- Küreselleşmeyi etkileyen ve küreselleşmeden etkilenen faktörler nelerdir?

Küreselleşmeyi etkileyen faktörlerin başında teknoloji gelir. Son teknoloji iletişim araçları bu konuda baş roldedir. Ülkelerin uyguladığı dışa açık politikalar da küreselleşmeye ivme kazandıran önemli bir olgudur. Küreselleşmeden etkilenen faktörler ise; sosyal ve kültürel değerlerdeki değişimler, az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerdeki sanayileşme ve kalkınma hızının yavaşlaması, zengin ve yoksul arasındaki uçurumun büyümesidir.

4- Küreselleşmenin ülke politikalarına etkileri nelerdir?

Küreselleşmeden pozitif yönde yararlanılırsa ülkeler arası siyasi, iktisadi,

ekonomik işbirliğini güçlendirir. Küreselleşme ülke politikalarında hızlı, kalıcı ve proaktif karar alınmasını doğrudan etkiler.

5- Küreselleşmenin ekonomik etkileri nelerdir?

Küreselleşmenin ülke ekonomisine etki ve katkıları büyüktür. Ekonomiye rekabetçi olmaya zorlayarak güçlendirir ve canlı tutar. Ülke insanların alım gücünü artırarak yaşam kalitesini ve standartlarını yükseltir. Böylece ticaret hacminin büyümesini sağlar.

6- Küreselleşmenin sosyal hayat üzerine etkileri nelerdir?

İnsanların ekonomik gelirleri ile sosyal imkanları aynı doğrultuda artar. İletişimin basitleşmesi, toplumun her katmanı için rahat ulaşılabilir olması insanların sosyal hayatını canlandırır,

7- Küreselleşmenin kurumların faaliyetleri üzerine etkileri nelerdir?

Kurumlar, küreselleşmenin sağlamış fırsatlar sonucu edindikleri yeni kaynaklarla güçlerine güç katmaktadır. Ürettikleri malları ve hizmetleri gelişen teknolojinin getirdiği avantajlar ile dünyanın her yerine kolaylıkla ulaştırabilmektedirler. Bu yeni süreç kurumların faaliyetlerini pozitif yönde etkilemiştir.

8- Kurumların küreselleşme üzerine etkileri nelerdir?

Güçlü kurumlar küreselleşme ile güçlerini arttırdıkları için küreselleşmenin geniş alanlara yayılmasını ve daha fazla büyümesini desteklemektedirler. Küçük ve güçsüz kurumlar ise küreselleşme ile birlikte oluşan yeni trendlere ayak uyduramamaktadırlar. Bu nedenle küçük kurumların küreselleşme üzerine etkileri daha azdır. Bu tür kurumlar yerel ölçekte üretim ve tüketim faaliyetleriyle ayakta kalma çabası içindedirler.

9- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumlu etkileri nelerdir?

Küreselleşme, insanların ulaşımda havayolunu daha fazla tercih etmelerinin en önemli sebebidir. Müşterilerine daha iyi imkanlar, fırsatlar ve seçenekler sunması havayolu ulaşımının popülaritesini artırmıştır. Bu da havacılık sektöründe faaliyet gösteren kurumların gelirlerinin artmasını, havayolu şirketlerinin farklı destinasyonlarda tanınmalarını, bu tanınma ile beraber farklı uluslardan bir çok yolcuya ulaşmalarını sağlamıştır.

10- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumsuz etkileri nelerdir?

Rekabet ortamının artması, dünya çapında bir çok havayolunun bu rekabetçi ortamda var olmaya çalışması sektörü olumsuz yönde etkilemiştir. Küreselleşme Ortadoğu'da siyasi belirsizliğe ve kargaşaya yol açmıştır. Yaşanan siyasi belirsizlik terörizm anlamında hissedilmiş, bu da son yıllarda ülkemizi ziyaret eden kişi sayısını gözle görülür şekilde düşürmüştür. Bu ya da buna benzer olumsuz etkiler şirketleri küçülmeye, maliyetlerini azaltmaya, daha az çalışan gücü ile aynı işi yapmaya zorlamaktadır.

Özge Eyibal- Kabin Amiri

1- Küreselleşme nedir?

Küreselleşme dünyanın bütünleşmesi ve siyasi sınırların önemini kaybetmesidir. İnsanlar ticari, ekonomik ve kültürel faaliyetlerle yoğun ilişkiler içine girmektedirler. Bu gidişin sonu toplumsal farklılıkların ortadan kalkması zaman içinde gezegenimizin tek bir dünya haline gelmesidir.

2- Küreselleşmenin amacı nedir?

Sosyolojik, ekonomik, kültürel ve siyasal anlamda dışa açılma ve sonuçta dünya ile bütünleşmedir.

3- Küreselleşmeyi etkileyen ve küreselleşmeden etkilenen faktörler nelerdir?

Sosyo ekonomik yapılar ve yeni dünya düzeni küreselleşmeyi etkileyen faktörlerin en önde gelenidir. Etkilenen faktörler ise ülkelerin sahip oldukları milli ve manevi değerler, ülke ekonomileri, sosyal yaşam ve insanların psikolojileridir.

4- Küreselleşmenin ülke politikalarına etkileri nelerdir?

ABD'nin ve çok uluslu şirketlerin dünyadaki bütün ülkeler üzerinde siyasi ve ekonomik yönden etkisini artırmasıdır..

5- Küreselleşmenin ekonomik etkileri nelerdir?

Zengin ile yoksul arasındaki uçurumu iyice artırmıştır. Bu da toplumsal huzursuzlukların en önemli sebeplerinden bir tanesidir.

6- Küreselleşmenin sosyal hayat üzerine etkileri nelerdir?

Toplumların yerel kimlikleri üzerinde baskı oluşturmuştur. Özellikle; içinde farklı kimlikleri barındıran toplumlar açısından parçalanma ve yok olma tehdidi çıkmıştır.

7- Küreselleşmenin kurumların faaliyetleri üzerine etkileri nelerdir?

Küreselleşme kurumlar açısından büyük fırsatlar ortaya çıkarmıştır. Üretilen ticari malların zincirin halkaları gibi dağıtımına ve tüketime sunulmasına olanak sağlar.

8- Kurumların küreselleşme üzerine etkileri nelerdir?

Günümüzde iş dünyasında küresel rekabet artmıştır. Bu da kurumların geleceği açısından bir takım belirsizliklere sebep olmuştur. Kurumlarda oluşan bu belirsizlikler ve ortaya çıkabilecek ekonomik kriz riskleri küreselleşmeyi doğrudan etkilemektedir.

9- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumlu etkileri nelerdir?

Havacılık faaliyetleri uluslararası kurallar ve standartlar çerçevesinde yapılmaya başlandı. Bu da havacılıkta iş birliklerini ve ortaklıkları arttırdı. Küreselleşme sayesinde havayolu işletmeleri hızlı bir şekilde büyümeye başladı.

10- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumsuz etkileri nelerdir?

Çok fazla özel havayolu şirketi kurulmuş ve rekabet artmıştır. Bundan dolayı taşımacılık ücretlerinde azalma olmuştur. Havayolu maliyet kalemlerinin dolar endeksli olması sebebiyle, aradaki finansal makas gün geçtikçe açılmıştır. Bu durum, havayolu şirketlerini ekonomik olarak olumsuz yönde etkilemektedir.

Berkant Özpay- Kabin Memuru

1- Küreselleşme nedir?

Küreselleşme, dünya kültürlerinin birleşmesi, sorunların ortak olması, farklı ülkelerin dünya siyasetindeki görüşlerinin bir olmasıdır.

2- Küreselleşmenin amacı nedir?

Küreselleşmenin amacı; ortak sorunların ortak irade ile çözüme kavuşturulması demektir. Bazı güçlü aktörler küreselleşmeyi kendi amaçları doğrultusunda yönlendirerek kendi fikirlerini, görüşlerini, amaçlarını dünyaya

empoze etmek ve bütün ülkeleri istedikleri şekilde yönlendirmek istemektedirler. Zayıf ülkelerin bu tür girişimlere verdiği tepki bir takım gerilimlere yol açmaktadır.

3- Küreselleşmeyi etkileyen ve küreselleşmeden etkilenen faktörler nelerdir?

Küreselleşmeye etki eden faktörler güçlü uluslar arası örgütler, güçlü devletler ve aktörlerdir. Öte yandan halk arasında benimsenen kültürler ve ideolojiler de vardır. Çıkar grupları da büyük ölçüde küreselleşmeden etkilenir.

4- Küreselleşmenin ülke politikalarına etkileri nelerdir?

Benimsenen dünya görüşü, ülkelerin küreselleşme olgusu doğrultusunda gitmesini, politikalarına buna göre şekil vermesini zorunlu kılar. Güçlü ekonomilere sahip ülkeler kendi çıkarları doğrultusunda politikalar izleyerek küreselleşmeye yön vermektedir. Zayıf devletlerin bu akıma hayır deme gibi bir şansları yoktur.

5- Küreselleşmenin ekonomik etkileri nelerdir?

Ülkelerin sanayilerine, üretim ve tüketimlerine, ithalat ve ihracatlarına doğrudan etki eder. Çünkü küreselleşme halkların taleplerini, isteklerini, tüketim tarzlarını değiştirmektedir. Ekonomik faaliyetler bundan olumlu yönde etkilenir.

6- Küreselleşmenin sosyal hayat üzerine etkileri nelerdir?

Toplumları geleneksel bağlardan koparmaktadır. Bu nedenle dünya milletleri arasındaki farklılıklar azalmaktadır. Toplumlar bu ortamda birbirlerine çok benzemekte hatta; bu toplumların sorunları bile ortak hale gelmektedir. Bu da problemin taraflarını ortak problemlere ortak çözüm arayışları bulma çabasına itmektedir.

7- Küreselleşmenin kurumların faaliyetleri üzerine etkileri nelerdir?

Kurumlar küreselleşen dünyada kendi isteklerini ve çıkarlarını belirleyemeyecek, faaliyetlerine küreselleşmenin zorunluluklarına göre şekil vereceklerdir.

8- Kurumların küreselleşme üzerine etkileri nelerdir?

Güçlü kurumlar çıkarlarını korumak için küreselleşme olgusunu desteklemektedirler. Çünkü çok uluslu kurumlar dünyadaki tüm ülkelerde faaliyetlerini standart bir şekilde artırma isteği içindedirler. Bağlı buldukları

Ülkelerin siyasi desteğini arkasına alan çok uluslu Şirketler ekonomik güçlerini de kullanarak küreselleşmeye yn ve Şekil vermektedirler.

9- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumlu etkileri nelerdir?

Konfora ve yolcu memnuniyetine önem veren Şirketler birbirleri ile kıyasıya bir rekabet içine girmişlerdir. Ülkemizde bu konuda kendini geliştiren ve yenileyen bir çok havayolu Şirketi ortaya çıkmıştır. Havayolu Şirketleri arasındaki rekabet ucuz ulaşım imkanını ortaya çıkar mıŐ ve bu durum ülke insanına olumlu yansı mıŐtır.

10- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumsuz etkileri nelerdir?

Sektörde rekabet yoğunluğunun artması ile bir çok havayolu Şirketi bu zaman zaman faaliyetlerini daraltmış ya da tamamen durdurmuştur. Faaliyetlerini durduran havayolu Şirketleri işsizlik rakamlarının artmasına sebep olmuştur.

Orhan Dursun- Uçan Şef

1- Küreselleşme nedir?

Küreselleşme; bir ürünün, bir hizmetin, bir markanın dünya üzerinde bir çok millet tarafından tanınır olması durumudur.

2- Küreselleşmenin amacı nedir?

Şirketler ya da kurumlar markalarının ve ürünlerinin tanınırlık ve bilinirliklerini kullanarak, dünya pazarlarında ticari anlamda daha fazla söz sahibi olmayı amaçlar.

3- Küreselleşmeyi etkileyen ve küreselleşmeden etkilenen faktörler nelerdir?

Küreselleşmeyi etkileyen faktörler; en başta terör olayları olmak üzere, din ve siyasi anlaşmazlıklar, ülkelerin kendi iç politik çıkarları, savaş halleri, kültürel farklılıklar ve teknolojidir. Küreselleşmeden etkilenenler ise; daha küçük ve daha az kitlelere hitap eden işletmelerin, kurum ve kuruluşların pazarda rekabet edemeyecek hale gelmesidir.

4- Küreselleşmenin lke politikalarına etkileri nelerdir?

Küreselleşme akımıyla kendini yenileyen havacılık sektörünün ülke politikalarına etkisi oldukça büyüktür. lkeye ciddi anlamda döviz girdisi

sağlamasından tutun da ülkenin güvenilirliği, tanıtımının yapılarak insanların ülkemiz hakkında bakış açılarının olumluya dönüştürülmesi, ülkemize seyahat etme düşüncesinin insanların kafasında yer etmesinin sağlanması gibi olgular ülkemizi cazibe merkezi haline getirmektedir. Bütün bunlar ülkemizi rahatlatan ve politik açıdan elinin güçlenmesini sağlayan olumlu etkilerdir.

5- Küreselleşmenin ekonomik etkileri nelerdir?

Markanızı daha fazla kitlelere satabileceğiniz gerçeğinden ötürü; ekonomik anlamda oldukça ciddi döviz kazanımları elde etmek söz konusudur.

6- Küreselleşmenin sosyal hayat üzerine etkileri nelerdir?

İnsanların sizin markanıza olan ilgisinden dolayı oluşturdukları sosyal statü, yaşam tarzı, alışkanlıklar gibi konularda gösterdikleri farklılıklar ve buna bağlı olarak zaman içinde ortaya çıkan değişimler küreselleşmenin sosyal hayat üzerindeki etkilerinden en önemlisidir.

7- Küreselleşmenin kurumların faaliyetleri üzerine etkileri nelerdir?

Kurumsal anlamda pazardaki ihtiyaçları belirleme, onlara çözümler bulma, tüketici ihtiyaçlarını saptama, gerekli teknoloji ve alt yapıları sağlayarak bu ihtiyaçlara zamanında cevap verebilme gibi etkileri vardır.

8- Kurumların küreselleşme üzerine etkileri nelerdir?

Kurumlar daha çok kitlelere ulaşmak ve kar marjlarını arttırmak için uluslar arası bir kimliğe sahip olmak isterler. Çalışmalarına bu yönde ağırlık verirler. Ürünlerini daha fazla kitlelere ulaştırmak adına birtakım reklam ve pazarlama faaliyetleri yaparlar. Bu çabalar küreselleşmeyi doğrudan şekillendirir.

9- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumlu etkileri nelerdir?

İnsanların Türk Hava Yolları gibi bir markayı, dünyanın her yerinde tanıyıp bilmeleri, bu markaya güvenmeleri, diğer hava yollarını değil de Türk Hava Yollarını tercih etmeleridir. Bu tür olumlu gelişmeler Türk Hava Yollarını günümüz koşullarında havacılık sektöründe çok önemli bir aktör haline getirmiştir.

10- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumsuz etkileri nelerdir?

Ortadoğudaki istikrarsızlığın ülkemizdeki olumsuz yansımaları, terör

olayları, ekonomideki inişli çıkışlı grafik havacılığı olumsuz yönde etkiler.

Emrah Türkmen- CIP Lounge Müdürü

1- Küreselleşme nedir?

Küreselleşme; dünyaya hakim olmak isteyen devletlerin az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin kaynaklarına el koyarak bu kaynakları kendi çıkarları için kullanmasıdır.

2- Küreselleşmenin amacı nedir?

Az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin kaynaklarının güçlü devletler tarafından sömürülmesi ve bu ülkelerin faaliyetlerinin her alanda kontrol altına alınması küreselleşmenin tek amacıdır.

3- Küreselleşmeyi etkileyen ve küreselleşmeden etkilenen faktörler nelerdir?

Gelişmiş ülkeler sosyal ve kültürel yapılarını, bilişim ve teknolojilerini az gelişmiş ülkelere dayatarak güçlerini o devletlere hissettirir. Az gelişmiş ülkelerin kırılğan ve esnek yapısı, gelişmiş ülkelerin güçlü olma politikasını kabul eder.

4- Küreselleşmenin ülke politikalarına etkileri nelerdir?

Ülkelerin birbirlerine benzeme akımı sürekli canlı tutulmaktadır. Güç odakları belirlenen bir amaç doğrultusunda yarışmaya sokulmaktadır. Yarışma sürecinde ülke politikalarının gücü oldukça fazladır.

5- Küreselleşmenin ekonomik etkileri nelerdir?

Sermaye hareketlerine getirdiği alışkanlıklar, dünya finans piyasalarının birbirine entegre olması, çok uluslu şirketlerin çoğalması, rekabetin artması küreselleşmenin ekonomi üzerindeki etkilerindendir. Çok uluslu şirketlerin küresel ekonomiyi elinde tutması ekonomik gücün adaletli dağılmamasına sebep olmaktadır.

6- Küreselleşmenin sosyal hayat üzerine etkileri nelerdir?

Toplumsal iletişimin dünya çapında yayılması, herhangi bir ülkede gösterimde olan tiyatro, film, müzik gibi yapımların dünyada popülaritesini artarak herkese hızlı bir şekilde ulaşması ve insanlar üzerinde olumlu ya da olumsuz etki bırakması buna bir örnektir. Sporcuların dünyada sağlamış oldukları başarıların

toplumlar üzerinde etkileri ve ekonomik açıdan da bazı odaklara yüksek kazançlar sağlaması küreselleşmenin sosyal hayat üzerine etkilerini bize açıkça göstermektedir.

7- Küreselleşmenin kurumların faaliyetleri üzerine etkileri nelerdir?

Pazarlama, reklamcılık, arz, talep faaliyetleri çok uluslu şirketleri doğrudan etkilemektedir. Hatta; onların bu faaliyetlerine yön vermektedir. Globalleşme dünyada tüm şirketler faaliyetlerini rahat ve özgürce yapabilmekte, fakat; bazı odakların belirlediği lobiler sayesinde belli firmalar daha fazla öne çıkmaktadırlar.

8- Kurumların küreselleşme üzerine etkileri nelerdir?

Bazı kurumların güçleri dünyadaki bir çok ülkenin bütçesi ve gelirinden kat kat fazladır. Bu kurumlar dünyada dengeleri değiştirebilecek ekonomik güçlerini psikolojik savaşlarla insanları farklı yönlendirmek amacıyla da kullanmaktadırlar.

9- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumlu etkileri nelerdir?

Yeni dünya düzeninde, havayolu şirketleri insanlara daha kolay ve hızlı seyahat olanakları sunmuştur. Sektörde Türk havayolu şirketlerinin payı oldukça fazladır. Bunun sebebi hizmet, reklam ve çözüm odaklı bir sistem içinde grup çalışması yapılmasıdır.

10- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumsuz etkileri nelerdir?

Havacılık sektöründe faaliyet gösteren kurumların birbirleri ile kıyasıya rekabeti, şirketlerin yolcu sayılarının artmasına rağmen karlarını düşürmüştür. Yaşanan terör olayları da belli odakların isteklerine göre hareket eden insanların korkmalarına neden olmuş, bu tedirginlik turizm hareketliliğini azaltmıştır. Bu tür olumsuz gelişmeler havayolu şirketlerinin marka değerlerinin düşmesine neden olmaktadır.

İbrahim Çiftçi- Uçan Şef

1- Küreselleşme nedir?

Küreselleşme; büyüyen ve gelişen dünyaya ekonomik, siyasi, ticari, kültürel ve politik yönleri ile ayak uydurmak, yenilikleri takip etmek ve kendi dışımızdaki toplumlarla sürekli iletişim halinde olmaktır.

2- Küreselleşmenin amacı nedir?

Farklı ülkeler arasında ortaya çıkan ekonomik, ticari, kültürel ve siyasi gelişmeler doğrultusunda olumlu adımlar atmak ve bundan azami fayda sağlamaktır.

3- Küreselleşmeyi etkileyen ve küreselleşmeden etkilenen faktörler nelerdir?

İdeolojik ve siyasi hareketler, savaşlar, ülkeler arası siyasi gerilimler, büyük çaplı ekonomik ve küresel krizler ve girişimcilik küreselleşmeyi etkileyen faktörlerdir. Etkilenen faktörler ise ekonomi, teknoloji, iletişim ve istihdamdır.

4- Küreselleşmenin ülke politikalarına etkileri nelerdir?

Gelişen ve büyüyen dünyadan kopmamak adına daha yapıcı ve daha barışçıl siyasi adımlar atılmasına katkı sağlar. Ülkenin ekonomik atılımlarına etki eder.

5- Küreselleşmenin ekonomik etkileri nelerdir?

Ekonomi üzerine etkileri; istihdamın ve buna bağlı olarak yaşam standartlarının artmasını sağlar. Ulaşılabilirlik ve paylaşım adaleti sağlandığında ekonomik büyümeye katkı sunar. Ülkeler arası siyasi ilişkileri geliştirir.

6- Küreselleşmenin sosyal hayat üzerine etkileri nelerdir?

Mesafe kavramını ortadan kaldırmış, iletişimin gelişmesine katkı sağlamıştır. Toplumun bütün kesimlerinde bunun etkilerini görmek mümkündür.

7- Küreselleşmenin kurumların faaliyetleri üzerine etkileri nelerdir?

Kurumlar arası rekabet ortamının artmasına katkıda bulunur. Bu nedenle kurumlar sürekli kendini yenilemek ve geliştirmek durumunda kalır. Yeni pazarların oluşmasıyla üretim faaliyetlerinin ve istihdamın artmasını sağlar.

8- Kurumların küreselleşme üzerine etkileri nelerdir?

Küreselleşme kavramının oluşması için; kurumların kendini geliştirmesine, girişimcilik faaliyetlerini arttırmasına,uluslararası pazarda daha çok söz sahibi olmasına bakılmalıdır. Bu ya da benzeri özelliklere sahip kurumlar küreselleşmeye etki ederler.

9- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumlu etkileri nelerdir?

Uzak mesafe kavramının ortadan kaldırmıştır. Rekabet ortamı çitayı yükseklerle çekmiştir. Havacılık sektörü küreselleşme ile stratejik bir önem kazanmış, gösterdiği gelişim dolayısıyla ulaşımda vazgeçilmez hale gelmiştir. Sektörün

ekonomik olarak gelişmesi yeni istihdam alanlarının yaratılmasını sağlamıştır.

10- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumsuz etkileri nelerdir?

Sınır kavramının ortadan kalkması, yabancı yatırımcıların önünün açılması ve çok güçlü rakiplerle yarışmak zorunda kalınması en büyük problemdir. Havacılık sektörü büyük bir hızla gelişen küreselleşme trendi karşısında çaresiz kalabilmektedir.

Mert Sırtı- Pilot

1- Küreselleşme nedir?

Küreselleşme ülkelerin birbirleri ile olan iletişimlerinin artması, toplumların genel ihtiyaçlarının birbirleri ile paralel doğrultuda olmasıdır

2- Küreselleşmenin amacı nedir?

Ekonomileri ve toplumları her alanda standartlaştırmaktır.

3- Küreselleşmeyi etkileyen ve küreselleşmeden etkilenen faktörler nelerdir?

Küreselleşmeyi etkileyen faktörler; ekonomi, insanların alım gücü ve hobileri, iletişim araçları ve teknolojik ürünlerde görülen gelişmelerdir. Etkilenen faktörler ise ülkelerin siyasi ve politik kararları, ülke insanların ekonomik beklentileri, ülkeler arasındaki gelişmişlik farklılıkları ve insanlar arasında oluşan sınıf farklılıklarıdır.

4- Küreselleşmenin ülke politikalarına etkileri nelerdir?

Birbirleri ile savaşan yerel örgütlerin savaşlarını meşrulaştırmak, iletişim kanalları aracılığı ile insanların bundan haberdar olmasını sağlamak, güçlü ülkelerin o bölgedeki karışıklığa müdahalesine ortam hazırlamak yoluyla küresel güçlerin çıkarlarını korumaktır.

5- Küreselleşmenin ekonomik etkileri nelerdir?

Dünya genelinde yaşanan siyasal, ekonomik ve kültürel gelişmeler küreselleşmenin merkezinde yatmaktadır. Güçlü ülkelerin ve dünya çapında bilinirliği olan şirketlerin, ekonomik anlamda dünya üzerindeki etkilerini arttırması, yerel şirketlerin faaliyetlerini sınır ötesine taşıması küreselleşmenin ekonomi üzerine etkilerini tanımlar.

6- Küreselleşmenin sosyal hayat üzerine etkileri nelerdir?

Küreselleşme ile birlikte insanlar yaşam standartlarını yükseltmekte, hak ve özgürlüklerinin farkına varmaya başlamakta, kalite değeri yükselen ürünlerin kullanımı artmaya başlamakta, yeni iş olanakları ortaya çıkmaktadır.

7- Küreselleşmenin kurumların faaliyetleri üzerine etkileri nelerdir?

Ülkeler arası ilişkiler ve işbirliği artmış, yeni ekonomik anlaşmalar yapılarak yürürlüğe konmuştur. Bu durum ülkelerde faaliyet gösteren kurumların tüm iç dinamiklerini değiştirmiştir.

8- Kurumların küreselleşme üzerine etkileri nelerdir?

Küresel kurumlar pazar olarak girdikleri bölge ya da ülkelerde kendi karlarını artırırken; yerel kurumların yok olmasına veya gelirlerinin düşmesine neden olmaktadır. Sadece ekonomik dengeleri değil sosyo-kültürel değerleri de değişime uğratmaktadır.

9- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumlu etkileri nelerdir?

Ülke sınırları önemini kaybetmiş, insanlarda seyahat kültürü gelişmiş, yeni yerler görme isteği ortaya çıkmıştır. Gün geçtikçe gelişen teknolojinin ulaşım araçlarındaki gelişmelere de yardım etmesi dikkat çekicidir. Bu nedenle uçak yolculukları daha çok rağbet görmeye başlamış, gelişmelerden havacılık sektörü olumlu yönde etkilenmiştir.

10- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumsuz etkileri nelerdir?

Ülkeler arası siyasi anlaşmazlıklar, krizler ve terör olayları Türk havacılık sektörünü olumsuz etkilemektedir. Azalan yolcu sayıları havayolu şirketlerini zorlamakta, yaşadıkları sıkıntılarla baş edemez hale getirmektedir. Bu da biz çalışanlar için işini kaybetme riski doğurmaktadır.

Ece Yıldırım- Kabin Memuru

1- Küreselleşme nedir?

Herhangi bir fikrin, konunun ya da durumun büyüyüp gelişerek herkes tarafından duyulması ve bilinmesidir diyebiliriz.

2- Küreselleşmenin amacı nedir?

Gelişmiş ülkeler ticari çıkar sağlamak için teknolojilerini tüm dünyaya yaymak isterler. Bunun için reklamlar ve kampanyalar yaparlar. Bu şekilde küreselleşme amacına ulaşmış olur.

3- Küreselleşmeyi etkileyen ve küreselleşmeden etkilenen faktörler nelerdir?

Gelişen teknoloji ile bir çok şeye kolayca ulaşıyoruz. İnsanlar artık istedikleri şeylere kolayca sahip olmaya başladılar. Ülkeler ve insanlar kendilerini yeniliklere açmaya başladılar. Yeniliğe direnen ülkeler bir takım zorluklarla mücadele etmektedirler. Bu akımdan iletişim, ulaşım, moda, teknoloji özellikle etkilenmiştir. Küreselleşmeden yerel kültür ve yerel yaşam tarzları da oldukça etkilenmiştir.

4- Küreselleşmenin ülke politikalarına etkileri nelerdir?

Ülkeler küreselleşme ile birlikte ülke değerlerini, teknolojisini, turizmini, markalarını diğer ülkelere tanıtmaya ve onlara pazarlamaya çalışmaktadırlar. Bu konuda ciddi rekabet içerisindeyler. Bu durum güç savaşları haline gelmiş, zayıf ülkelerin piyon olarak kullanılmasına neden olmuştur.

5- Küreselleşmenin ekonomik etkileri nelerdir?

Ekonomik kalkınma hızlanmış, ortaya çıkan yeni markaların ürünlerini tüm dünyaya yaymak için yoğun bir pazarlama faaliyetine girişmesi birçok sektörü olumlu anlamda etkilemiştir. Bu durum piyasayı sürekli canlı tutmuş ve ülke ekonomisine olumlu katkı sağlamıştır.

6- Küreselleşmenin sosyal hayat üzerine etkileri nelerdir?

Sosyal hayat standartlaşmıştır. Tüm dünya insanların hobileri ve sosyal hayat anlayışları tek bir çatı altında toplanmaya başlamıştır. İnsanlar büyük çoğunluğu aynı şeylerden keyif alıp aynı şeylere üzülmüş olmuştur.

7- Küreselleşmenin kurumların faaliyetleri üzerine etkileri nelerdir?

Küreselleşme sürecinde kurumlar tanıtım faaliyetlerini hızlandırmış ve daha fazla kitlelere ulaşmak için yatırımlarını arttırmışlardır. Bu süreç rekabet ortamını kızıştırmış, fakat; kurumları da toplum nezdinde daha bilinir hale getirmiştir.

8- Kurumların küreselleşme üzerine etkileri nelerdir?

Kurumlar ürettikleri pek çok mal ve hizmeti tüketiciye sunarak, tüketici

açısından piyasada çeşitlilik sağlamışlardır. Bu, tüketicinin yani bizlerin lehine olmuştur. Küreselleşen mallar ve hizmetler tüketiciyi kurumlara daha fazla yakınlaştırmıştır.

9- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumlu etkileri nelerdir?

Kargo taşımacılığı, sivil havacılık, ticari havacılıkta gelişmeler görülmüştür. Bir ülkede üretilen mal, uçaklar ile diğer ülkelere taşınmıştır. İnsanlar sınırların kalkması ile bir yerden bir yere rahatça ulaşmaya başlamışlardır. Bu, hem hizmetten yararlanan kitlelere, hem havacılık sektörü çalışanlarına, yani bizlere ekonomik olarak olumlu yönde yansımıştır.

10- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumsuz etkileri nelerdir?

İnsanların seyahat etme arzusu, yeni yerler görme, keşfetme isteklerinin artması yeni havayolu şirketlerinin kurulmasına zemin hazırlamıştır. Kriz ortamlarında piyasada tutunamayan veya yanlış hamleler yapan havayolları tamamen yok olmuşlar ya da faaliyet alanlarını daraltmışlardır. Bu gibi durumlar çalışanları ve havayolunun temsil ettiği ülkeyi olumsuz etkilemektedir.

Samet Yiğit- Kabin Amiri

1- Küreselleşme nedir?

Küreselleşme uluslararası mesafelerin daha da kısalmasıdır. Ulaşımın, haberleşmenin ve kültürel etkileşimin kolaylaşmasıdır.

2- Küreselleşmenin amacı nedir?

Küreselleşmenin amacı tek dünya düzeni yani standartlaşma diyebiliriz. Farklılıkları ortadan kaldırmayı amaçlar. Toplum içinde tek tip sistem meşrulaştırmaya çalışılır.

3- Küreselleşmeyi etkileyen ve küreselleşmeden etkilenen faktörler nelerdir?

Teknolojik gelişmelerin ve iletişim ağının güçlenmesi küreselleşmeyi etkileyen faktörlerdir. İnsanların, toplumların ve ülkelerin ihtiyaçları, gelişimi, kültürel entegrasyonları küreselleşmeden etkilenen faktörlerdir. Bu etkilenmeyi durdurmak günümüzde neredeyse imkansızdır.

4- Küreselleşmenin ülke politikalarına etkileri nelerdir?

Hiçbir ülke küreselleşen dünyadan kendini soyutlayarak varlığını sürdürmez. Ülkeler yaptıkları ticari anlaşmalarda ve dış politikalarında bunu göz ardı edemez.

5- Küreselleşmenin ekonomik etkileri nelerdir?

Sadece devlet liderlerinin yaptıkları basın açıklamaları bile tüm dünyada ekonomik dengelerin değişmesine sebep olabilir. Kendi ekonomilerinin iyi gitmesi için diğer küçük ekonomili ülkelerin varlıklarını yok sayabilirler.

6- Küreselleşmenin sosyal hayat üzerine etkileri nelerdir?

Artık eskisinden daha çok dünyadan haberdarız. İnternet, televizyon ve diğer iletişim araçları ile birçok bilgiye ulaşabiliyoruz. Dünyanın birçok yeri ile sesli ve görüntülü haberleşip, dünyanın birçok yerine daha hızlı seyahat edebiliyoruz. Bunlar da sosyal hayatımızı ve yaşam tarzımızı doğrudan etkilemektedir.

7- Küreselleşmenin kurumların faaliyetleri üzerine etkileri nelerdir?

Dünyada kurumlar ayakta kalabilmek için küreselleşme trendine ayak uydurmaya çalışırken, ayak uyduramayanlar yok olurlar. Küresel şirketler de çağa ayak uydurarak kendini yenilemek zorunda kalırlar. Yani hitap ettikleri kitlelere göre hizmet sunmak durumundadırlar.

8- Kurumların küreselleşme üzerine etkileri nelerdir?

Kurumlar da yaptıkları yenilik ve uygulamalarla küreselleşme süreçlerini ciddi boyutlarda etkilemektedirler. Bunu bir örnek ile açıklayacak olursak; Bir teknoloji firması ürettiği yeni cep telefonu modeli ile tüm dünyanın iletişim tarzını belirleyebilecek konumdadır

9- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumlu etkileri nelerdir?

Küreselleşen dünyada havacılık hızla yükselişe geçmiş, Türkiye’de de bu gelişim son yıllarda kendini göstermiştir. İstanbul’un ülkeler ve kıtalararası birçok uçuşun bağlantı noktası olması sebebiyle çok sayıda yolcunun seyahatinde pay sahibi olduğunu gözlemliyoruz.

10- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumsuz etkileri nelerdir?

Dünyada yaşanan olumsuz olaylardan bütün havayolu şirketlerinin

etkilenmesi ve yolcu sayılarındaki düşüşler diyebiliriz. Bunu bir örnek ile açıklayacak olursak; Fransa da yaşanan terör olaylarının başka ülkelerdeki havacılık faaliyetlerini doğrudan etkilemesi ve yolcu sayılarına yaptığı olumsuz etkiler diyebiliriz.

Murat Ağ- Kabin Memuru

1- Küreselleşme nedir?

İnsanların rahatlıkla herşeye ulaşabildiği, internet, televizyon ve teknolojinin buna katkı sağladığı, üretim toplumunu tüketim toplumuna dönüştüren süreçtir.

2- Küreselleşmenin amacı nedir?

Daha çok tüketim toplumu oluşturarak, insanları şirketlere mecbur kalmaya iterken, üretimde insan iş gücünü yok edip makine iş gücünü egemen kılmayı amaçlar.

3- Küreselleşmeyi etkileyen ve küreselleşmeden etkilenen faktörler nelerdir?

Küreselleşmeyi etkileyen faktörler; genç nüfus, teknolojik buluşlar ve seyahat sürelerinin kısalmasıdır. Küresel ısınmanın artması, yenilenebilir kaynakların giderek tükenmesi, doğal kaynakların yok olması, genç insanları hazır tüketime sevk etmesi küreselleşmenin olumsuz etkilediği durumlardır.

4- Küreselleşmenin ülke politikalarına etkileri nelerdir?

Bu durum her ülkeye göre değişiklik gösterebilir. Küreselleşme bazı ülkeleri geliştirirken ,bazılarını uçuruma sürükler. Ülkeler arası çatışmalar ve güç savaşları doğurabilir. Dünya haritasının değişmesine sebep olabilir.

5- Küreselleşmenin ekonomik etkileri nelerdir?

İnsanların alım gücünü doğrudan etkiler. Ticaret olumlu yönde etkilenir. İnsanlara yeni iş olanakları sağlar. Yeni iş olanakları için gerekli teknolojik verileri de sağlar.

6- Küreselleşmenin sosyal hayat üzerine etkileri nelerdir?

Burjuva sınıfı olarak tabir ettiğimiz kesime daha çok şan ,söhret ve kaynak sağlarken, taşra kesimine avantajdan çok dezavantaj sağlar. Gelir dağılımındaki bozulma olduğu için toplumsal güvensizlik ve suç oranları artabilir.

7- Küreselleşmenin kurumların faaliyetleri üzerine etkileri nelerdir?

Kurumlar daha çok müşteri potansiyeline sahip olmak için markalarını sınırlar ötesine taşır. Markalaşma olgusu giderek artar. Bu markalaşma kurumları farklı reklam stratejilerine yönlendirir. Sosyal medya, televizyon reklamları ve kampanyalarla insanları daha çok uluslararası marka ve kurumlara bağımlı kılarlar.

8- Kurumların küreselleşme üzerine etkileri nelerdir?

Kurumlar, yeni ürünlerini ve insan hayatını kolaytıran buluşlarını hayatımıza sokarlar. Piyasada kalıcı olabilmek için teknolojik açıdan çalışmalar yaparlar. Bu da kurumlarda insan gücüne olan ihtiyacı doğurur.

9- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumlu etkileri nelerdir?

Geçmiş dönemlerde varlık gösteremediğimiz havacılık sektöründe son zamanlarda büyük atılımlar gerçekleştirdik. Son dönemde Türk Hava Yolları'nın içinde bulunduğu büyüme trendi buna en somut örnektir. Türkiye'nin üreteceği insansız hava aracı da havacılıkta devam eden olumlu ilerlemenin göstergesidir.

10- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumsuz etkileri nelerdir?

Günümüz şartlarında bu durum Türk Hava Yolları' nı daha çok etkilemiştir. Türkiye üzerinde oynanan oyunlar yüzünden Türk havacılık sektörü turizme beklenen katkıyı sağlayamamıştır. Küreselleşme ile birlikte artan maliyetlerde (uçak yakıtı, artan havalimanı vergileri) bu olumsuzluklar içerisinde sayılabilir.

Berna Altınışık- Kabin Memuru

1- Küreselleşme nedir?

Farklı görüşlerin etkileşiminden doğan ve dünyayı bütünleşmiş tek bir pazar haline getirmeye çalışan evrensel ekonomik gelişmelerdir.

2- Küreselleşmenin amacı nedir?

Küreselleşmenin amacı tek merkezli ve tek sistemli bir dünya meydana getirmektir diyebiliriz.

3- Küreselleşmeyi etkileyen ve küreselleşmeden etkilenen faktörler nelerdir?

İş dünyası, sanat, edebiyat, ekonomi, teknoloji, siyasal ve yaşamsal her türlü faaliyet küreselleşmeyi etkiler. Sosyal hayat, kültürler, maddi alım gücü, toplumların

yaşayış biçimleri küreselleşmeden etkilenen faktörlerdir.

4- Küreselleşmenin ülke politikalarına etkileri nelerdir?

Ülkelerin iç ve dış politikalarının birbirinden ayrımını zorlaştırır. Yani iç politikada karşımıza çıkan problemler ülkenin dış politikasına da yansır.

5- Küreselleşmenin ekonomik etkileri nelerdir?

Küreselleşme daha çok gelişmekte olan ülke ekonomilerini etkiler. Bu ülkeler ithalat yaparak yaşamaya alıştırılır, dışarıya borçlandırılarak, uluslararası para merkezlerine bağımlı hale getirilirler. Haliyle bu borçları ödemek o ülkelerin uzun yıllarını alabilir. Böylesi durumlar o ülkede yaşayan her bireyin yaşam kalitesini olumsuz etkiler.

6- Küreselleşmenin sosyal hayat üzerine etkileri nelerdir?

Yeni iş imkanları doğmaya başlamış, bu da doğrudan insan yaşam kalitesini yükseltmiştir. İletişim imkanlarının artması haberleşmeyi ve geniş alanlarla iletişimi kolaylaştırmıştır. İnsan haklarına duyulması gereken saygı geniş kitlelere yayılmıştır. Fakat küreselleşme ile ülkeler gelenek ve göreneklerini unutmaya başlamışlardır.

7- Küreselleşmenin kurumların faaliyetleri üzerine etkileri nelerdir?

Küreselleşme kurum ve kuruluşları daha çok yenilik yapmaya ve teknolojiyi kullanmaya yönlendirmiştir. Eski teknolojiler yerini yeni ve pratik teknolojilere bırakmıştır.

8- Kurumların küreselleşme üzerine etkileri nelerdir?

Kurumlar küreselleşmenin gelişmesine ve yayılmasına aracı olmaktadır. Farklı ülkelerde faaliyetlerini sürdürmek isteyen kurumların ister istemez küresel akıma destek olduğunu gözlemliyoruz.

9- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumlu etkileri nelerdir?

Küreselleşme ile havacılık sektöründe yaşanan büyüme, altyapıların ve teknolojilerin gelişmesini beraberinde ilerletmektedir. Bu teknolojik gelişmeler ülkemizde havacılık endüstrisinin gelişmesine katkı sağlamaktadır.

10- Küreselleşmenin Türk havacılık sektörü üzerine olumsuz etkileri nelerdir?

Havayolunu kullanan yolcuların sayısı artmıştır. Bu artış sebebiyle havayolu

şirketleri kontrolsüz bir şekilde büyümüş, bu da sektörü ciddi anlamda borç yükü altına sokmuştur. Bu borç yükünün olumsuz etkilerinin ister istemez iş gücünü oluşturan personele de dokunduğunu görüyoruz.

Nazmiye Yıldırım – Kabin Memuru

1- Küreselleşme nedir ?

Küreselleşme kitle eğitim araçlarının gelişmesi ve mesafelerin ortadan kalkması ile ortaya çıkan bir kavramdır. Özellikle internetin hayatımıza çok yoğun bir şekilde girmesi küreselleşme kavramının değerini arttırmış ve ekonominin boyut değiştirmesine katkıları sağlamıştır. Küreselleşme kavramı ekonomi ile doğrudan organik bir bağa sahiptir. Herhangi bir toplumda oluşan ekonomik, sosyal vb. bir gelişme küreselleşme sayesinde daha başka toplumları da doğrudan etkilemektedir.

2- Küreselleşmenin amacı nedir?

Küreselleşme hemen her alanda toplumları yerel olmaktan uzaklaştırarak uluslararası arenaya taşır. Burada temel amaç toplumların kendi içlerindeki yalın yaşantı, ekonomi, sosyal düzenlerinden uzak, tek tipte ve tek paydada bir düzen sağlamaktır.

3- Küreselleşmeyi etkileyen ve küreselleşmeden etkilenen faktörler nelerdir?

Toplumların küreselleşmeyle olan bağlantıları tamamen o toplumun yönetim ve denetim politikasıyla ilintili bir durum. Gelişim ve değişime açık olmayan toplumların bu tür dönüşümlere girmesi oldukça zordur. Dolayısıyla küreselleşmeyi etkileyen en önemli faktör o toplumun yapısıdır. Bu yapıyı oluşturan kavramlar eğitim, sosyal düzen, ekonomi ve belirttiğim gibi yönetim, devlet politikasına bağlıdır. Küreselleşmenin günlük yaşantımızda etkilemediği bir alan düşünülemez. Bunların başında ekonomi gelir. Toplum yapısı, teknoloji, sosyal hayat vb. gibi hayatımızın içinde olan her kavram küreselleşmenin etki alanındadır.

4- Küreselleşmenin ülke politikalarına etkileri nelerdir?

Günümüzde toplumların kendi kabuğuna çekilerek devamlılığını sürdürmeleri olanaksızdır. Küreselleşme ile birlikte bir ülkede, bir bölgede yaşanan, teknolojik, ekonomik, sosyal vb. değişim ve dönüşümler tüm dünya ülkelerini etkilemektedir. Tüm ülkeler yaşanan bu değişime ayak uydurabilmek amacıyla politikalar

geliştirmekte, varlığını sürdürebilmek amacıyla karşılıklarına çıkabilecek bir hamleye karşı duruşlarını oluşturmaktadırlar.

5- Küreselleşmenin ekonomik etkileri nelerdir ?

Ülke ekonomileri canlanır ve pazara yeni yatırımcılar girer, bunun sonucunda istihdam artar. Ülkedeki işsizlik rakamları geriler. Ancak bazı durumlarda ekonomiye olumsuz yansımaları da olabilir. Hedef ülkedeki yerel işletmelerin zaten dar olan faaliyet alanları yok olabilir. Ülke yöneticileri bu tür gelişmeleri doğru analiz etmeli ve ekonomide dengeleri iyi ayarlamalıdır.

6- Küreselleşmenin sosyal hayat üzerindeki etkileri nelerdir?

Kitle iletişim araçlarının gelişmesi ve küreselleşme ile birlikte, iletişim kuramcısı McLuhan'ın tabiriyle dünya "küresel köy" haline geldi. Mesafeler yakınlaştı, tüm gelişimler ve değişimler çok uzak mesafelere kolaylıkla taşınabilir hale geldi. Dolayısıyla insanların günlük yaşamında yerel kavramından uzaklaştı. Kişilerin hobilerinden tutun da yedikleri yemek, ya da giydikleri giysilere, kazandıkları paranın miktarının piyasalardaki dengeye bağlı olmasına kadar her alanda küreselleşme etkisini gösteriyor. Avantaj ya da dezavantajları belki de yüzde elli oranda. İnsanlar çok kolay bir şekilde hemen her bilgiye ulaşabilir, mesafeleri aşabilir, kendilerini geliştirebilir, çok farklı kültür ve toplumların içinde bulunabilir ve yaşayabilir. Bunları avantajları olarak görebiliriz. Artan rekabet koşulları, piyasalardaki dengesizlik, ekonominin gelişmesi ile birlikte çarkların arasında kalan bireyler, artık piyasada paradan ziyade rakamların konuşması ve insan emeğine olan gerksininin azalması küreselleşmenin dezavantajları arasındadır. İnsanlar arasındaki karşılıklı güvene dayalı ilişkilerin zayıflaması da küreselleşmenin dezavantajları arasındadır.

7- Küreselleşmenin kurumların faaliyetleri üzerine etkileri nelerdir?

Tıpkı devlet politikaları üzerindeki etkilerinden bahsettiğimiz gibi, kurumların da hayatta kalabilmek amacıyla söz konusu dönüşüm ve değişimlere ayak uydurabilmesi gerekmektedir. Kurumların, markaların artık yerel olmak gibi bir şansı yoktur. Özellikle uluslararası arenada boy gösteren kurumların, rakiplerinin hamlelerini öngörerek harekete geçmeleri gerekmektedir. Uzakdoğu'da faaliyet gösteren bir kurumun üretimi Avrupa'da faaliyet gösteren bir kurumu rahatlıkla etkileyebilmektedir. Bu küresel entegrasyonun bir sonucudur.

8- Kurumların küreselleşme üzerindeki etkileri nelerdir?

Küreselleşmenin kurumları etkilemesi oranında kurumların faaliyetleri de küreselleşmeden etkilenir. Karşılıklı bir etkileşim söz konusudur. Küresel ortamda herhangi bir kurumda ya da ekonomi piyasasında yaşanan gelişim ve değişim ekonomik yapıyla birlikte diğer kurumları da etkilemektedir,

9- Küreselleşmenin Türk Havacılık sektörü üzerindeki olumlu etkileri nelerdir?

Küreselleşme yalnızca Türk Havacılığı üzerinde değil, genel anlamda havacılık sektörü üzerinde çok olumlu etkilere sahiptir. Kişilerdeki merak duygusu, yeni yerler görme isteği, “gezginlerin” ortaya çıkışı tamamen küreselleşme ile ortaya çıkmıştır. Türkiye de bu değişim ve gelişimlerden faydalanmıştır. Jeopolitik olarak çok önemli bir konuma sahip olması sektörümüzü olumlu yönde desteklemektedir. Daha fazla yolcu, daha fazla talep, daha fazla destinasyon ve dolayısıyla daha fazla kar elde etme fırsatı her zaman mevcuttur.

10- Küreselleşmenin Türk Havacılık sektörü üzerindeki olumsuz etkileri nelerdir?

Sektörde yer alan diğer ülkeler de aynı değişim ve dönüşümlerden geçmektedir. Tabii ki Türk havacılık sektörü de uluslararası rekabet içerisinde. Teknolojik gelişmeler, bilindiği gibi öncelikle ortaya çıktığı toplumları aydınlatıyor. Dezavantaj olarak görebileceğimiz bir etken; Türkiye'nin dünyada yaşanan gelişmeleri daha geriden takip edişidir diyebiliriz.

Profesyonelleşme anlamında halen bir çok toplumun seviyesine ulaşabilmiş değiliz. Dolayısıyla diğer kurumlarda gerçekleşen olumlu gelişmeler müşterilerin tercihlerini o yöne çekerken Türk havacılığını aynı oranda olumsuz olarak etkiliyor.

Hakan Bayraktar- Kabin Memuru

1- Küreselleşme nedir ?

Küreselleşmeye ülkelerin sahip oldukları manevi, teknolojik ve kültürel değerlerin kendi sınırlarını aşarak dünyaya yayılmasıdır diyebiliriz.

2- Küreselleşmenin amacı nedir?

Küreselleşmenin amacını; çeşitli sektörlerin gelişen teknoloji ile iş birliği yaparak toplumların istek ve gereksinimlerini en iyi şekilde sağlamak olarak tanımlayabiliriz.

3- Küreselleşmeyi etkileyen ve küreselleşmeden etkilenen faktörler nelerdir?

Küreselleşmeyi etkileyen olumlu ve olumsuz birçok faktör mevcuttur. Bunlar küresel ekonomi, ulaşım ağının yeterli ya da yetersiz olması, endüstriyel ham madde potansiyeli veya ham madde ihtiyacı olarak söyleyebiliriz. Küreselleşmeden etkilenen faktörleri ise genel hatları ile bahsetmek gerekirse sanayi, teknoloji, ulaşım, yaşam standartları ve kültürel öğelerdir.

4- Küreselleşmenin ülke politikalarına etkileri nelerdir?

Küreselleşmenin ülke politikalarına etkilerini her ülkede aynı standartta olduğunu düşünmüyorum. Ülkeleri temelde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler olarak 2'ye ayırabiliriz. Küreselleşmenin etkilerini her ülke için ayrı ayrı değerlendirmemiz daha doğru olur.

5- Küreselleşmenin ekonomik etkileri nelerdir ?

Küreselleşme gelişmiş ülkelerde ihracat ile doğru orantılıdır. Küreselleşmenin hız kazanması ile ülkerin ihracat oranları da bu oranda artacaktır. Gelişmekte olan ülkeler için ise ekonomilerine az daha olsa canlılık getirmektedir.

6- Küreselleşmenin sosyal hayat üzerindeki etkileri nelerdir?

Küreselleşmenin sosyal hayat üzerine etkilerini büyük oranda olumlu olduğunu görüyoruz. Ülkeler küreselleşme hareketi ile kendi sınırlarını aşmakta ve bunun ile doğru orantılı olarak o ülkede sosyal çeşitlilikte artmaktadır.

7- Küreselleşmenin kurumların faaliyetleri üzerine etkileri nelerdir?

Küreselleşen dünyada kurumlar da buna ayak uydurabilmek adına kendi sınırlarının dışına çıkmaya daha fazla gayret göstermişlerdir. Yatırım politikalarını bu yönde belirlemişlerdir. Şirketlerin ayakta durabilmeleri ve emin adımlar ile ilerleyebilmeleri için küreselleşme kurumların vizyon ve misyonları arasında yer almaktadır. Bu durum küresel rekabeti arttırdığını ve tüketicilere olumlu yönde

yansımış olduğunu görüyoruz .

8- Kurumların küreselleşme üzerindeki etkileri nelerdir?

"Küresellik kavramı; dünyayı oluşturanlar kurumlardır" dersek çokta yanlış söylememiş oluruz. Küresel anlamda çeşitliliğin oluşmasında kurumların büyük etkisinin olduğunu görüyoruz. Özellikle çok uluslu kurumlar artık dünyanın her yerinde faaliyetlerini sürdürme becerisine sahip oldular.

9- Küreselleşmenin Türk Havacılık sektörü üzerindeki olumlu etkileri nelerdir?

Küreselleşme havacılığı, havacılıkta küreselleşmeyi tamamlar. Birbirleri arasında mutualist bir ilişki olduğunu düşünüyorum. Küreselleşme arttıkça havayolu şirketlerinin uçuş noktaları artar. Sayılar arttıkça uluslararası uçan yolcu sayısı da artar.

10- Küreselleşmenin Türk Havacılık sektörü üzerindeki olumsuz etkileri nelerdir?

Durumu sadece Türk havacılık sektörü olarak düşünürsek tabii ki olumsuz etkileri de olacaktır. En büyük olumsuzluk seyahat edecek yolcunun seçeneğinin artmasıdır. Seçenek arttıkça rekabet içerisindeki kurumlar fiyatlarını aşağı çekeceklerdir. Bu durum havacılıkta kalitenin düşmesine sebep olacaktır.

8.ÖZGEÇMİŞ

1986 yılında Nizip’te doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini Uşak’ta tamamladı. Lisans eğitimini Akdeniz Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik bölümünde aldı. 2005 yılı itibariyle turizm sektöründe çeşitli departmanlarda çalıştıktan sonra 2010 yılından bu yana da havacılık sektöründe çalışma hayatına devam etmektedir.

